

Szerkesztőség és kiadóhivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3Telefonok
Kiadóhivatal 8-58
Szerkesztőség 5-10, 8-52

NAPILÓ

Előfizetési és beföldre

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMegjelenik
minden nap, hétfőn és
szombatnapokon is

XXIX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1928. SZEPTEMBER 26.

261. SZÁM

SZERDA

ŐSZ

Ezuttal pontosan alkalmazkodik az időjárás a kalendáriumhoz. Alighogy beköszöntött az első hivatalos őszi nap, kezd lepattogzani a nyarat hazudó festék és megmutatja igazi ábrázatát a hűvös évszak, petyhüdt bőrével, ezer ráncával, amelyek mindegyike egy-egy remény temető-árka. Az ősz napsugara olyan, mint az öregedő szépasszony kacér mosolya: belső ridegséget takar és az elmúlás gondolatát kendőzi. A szegénység még sütkérezik a déli verőfényben, de meg-megdideregteti az aggodalom, hogy mi lesz, ha az ingyen élvezett kalóriákat drága pénzen kell majd megvásárolnia.

Szeptember vége. A jelen völgyében még nyílnak a kerti virágok, de a jövő bércein a téli világ kísérteties fehérsége rémlik. A hideg hónapok árnyéka zordonul előrevetődik és kételyeket felhőz a szemhatárra. Idestova fel kell állítani a védműveket a legnagyobb ellenség, a fagy ellen. Meleg ruha, fűtött szoba és a terméketlenség hosszú évadján átsegítő teli éléskamra: a lét feltételeinek olyan súlytöbbletét jelenti, amely a nép széles rétegeit megoldhatatlan problémák elé állítja. A fogyasztó siralmas állapotban van. Inkább fogy, mint fogyaszt. Az árura nincs vevő, a munkára nincs rendelő — panaszoktól visszhangzik a kereskedelem, ipar és mezőgazdaság. A munkás zúgolódik a munkabérek és a közszükségleti cikkek ára közti aránytalanság miatt, a munkaadó nem tud belenyugodni a rezsiköltségek magasságába. Csak egy ponton: a polgári teherviselőképeséget a végsőig kiaknázó adópolitika elítélésében van köztük szolidaritás. A tisztviselő pedig változatlanul azon töpreng, hogy mit csináljon: adósságot derűre-borúra, ami végül is összecsap a feje fölött, vagy olyat, ami mentesíti a pillanatnyi gondoktól, de fegyelmi, esetleg bünygyi következményeket vonhat maga után. Mennyi hősiesség kell ahhoz, hogy a tisztviselő auktoritását és erkölcsi integritásának csorbája nélkül kerüljön ki ebből a dilemmából!

Amint az idő hűvösödik, egyre tragikusabb hangsúllyal szólnak meg az állandó óhajások: kenyeret az éhezőknek, tüzhelyet a hajléktaloknak és munkát a munkanélkülieknek. A nyomor által ütött sebekre lehet-e balzsamot várni az általános szanálásra irányuló törekvések esetleges sikerétől? A korgó gyomor, a hidegtől gémberegdő test azonnali szanálást kíván és hol vagyunk még attól, hogy az államkormányzat ezt a feladatát a társadalom jótékonyosságának igénybevétele nélkül töltsse be? Tetézi a bajt az idei szárazság, amely a passzív vidékeken katasztrófális éhínséggel fenyeget. A veszedelem elhárítására miniszteri bizottság alakult, amely megfelelő intézkedéseket fog javasolni a kormánynak — de melyeknek? Ki tudja, hová fog fejlődni a politikai helyzet és mikor konszolidálódnak annyira a viszonyok, hogy a kormány zavartalanul foglalkozhatik népjóléti kérdésekkel?

Maga az európai szanálás is igen lassan halad előre. A legfontosabb kérdést, a nemzetközi leszerelés kérdését, a Népszövetség diszes szavak vitrinjébe helyezi és külön figyelemztetést agyart rá: Vigyázat, törekeny, hozzájárulni tilos! A Kellog-paktummal jelentős lépés történt a háború ellen folyó eszmei harc terén, de a törvénytelenség, sőt büncselekménynek nyilvánított háború lehetőségeihez és eszközeinek gyarapításához változatlan hévvel ragaszkodnak a paktumot aláíró nagyhatalmak. Briand nyomában a Pacte de Paris ünnepélyes becikkelyezése után fulmináns támadást intézett a Népszövetség elnöki székéből a németek ellen és Painlevé francia hadügyminiszter, a pacifista tudós, milliárdokra menő hitelt kér Franciaország keleti erődítéseinek kiépítésére. Egyre több szerződést kötnek a háború ellen és egyre serényebb előkészületek folynak a háborúra.

Az egyes országokon belül sem akar a párt-politikai leszerelés kilépni az ideológia határai közül a gyakorlati életbe. Kormánypárt és ellenzék a szanálás jelszavait hordozza ajkán, de akörül, hogy a halaszthatatlannak minősített mun-

kát ki végezze el, meg nem csökkent elkeseredettséggel dul a küzdelem, amely a mi belpolitikai életünket a végzetes parlamenti merénylet folytán államjogi válságba sodorta. Lehet-e előre kiszámítani, hogy mikor fog annyira kitisztulni az atmoszféra, hogy a kormány a szegény néposztályok létérdekeit gondjaiba veheti?

Addig is azonban, míg az államférfiak a szociális tennivalók dandárját el nem végzik, az emberbaráti szeretetre hárul az a szerep, hogy ahol csak lehet, könyveket szárítson fel és sebeket kö-

tözzön be. Ma még a földönfutónak pázsit a derékaja és a csillagos ég a takarója, de holnap foga lehet már az időnek és a nincstelenség százszorosán kínos, ha a nap heve megrokkán és a természet bőségszaruja becsukódik. Tengernyi bajaink közepett sem feledkezhetünk meg a környületről, amely azt parancsolja, hogy amikor felszereljük magunkat az ősz leple alatt közeledő tél megpróbáltatásai ellen, már eleve adóztassuk meg magunkat az inségesek felségítésére.

Szakadás fenyegeti a radikális pártot

Nincs közeledés a főbizottság és Vukicsevics hívei között — A széles főbizottság Rácics Szima, Kuzmanov Obrád és Vukicsevics Milos mandátumát nem igazolta — A szlovén néppárt beolvad a radikális pártba?

Vukicsevics 29-ikére összehívta a radikális pártot

Beogradból jelentik: A radikális párt széles főbizottságának tanácskozásai a második napon sem hozták meg azt a békülékeny hangot, amelyet Vukicsevics hívei a klubbizottság határozata után elvártak. A főbizottság ülésén meglehetősen harcias hangulat uralkodott Vukicsevics és hívei ellen és a jelek szerint

maga Sztanojevics Áca is az elégedetlenkedő radikálisok álláspontjára helyezkedik.

A Vukicsevics politikáját követő főbizottsági delegátusok mandátumának igazolása körül lejátszódtott események megmutatták, hogy

ezen a pártiórumon Vukicsevics és politikája nem számíthat arra a toleráns bánásmódra, amelyet Vukicsevics hívei tanusítottak a főbizottság iránt.

Ilyen módon a pártegység megóvására irányuló törekvések esélyei erősen csökkentek. Politikai körökben

már is mérlegelik a pártszakadás politikai következményeit és általános az a vélemény, hogy a széles főbizottság magatartása nem marad kihatás nélkül a kormány helyzetére sem.

Sokan már a legközelebbi időre várnak változást, annál inkább, mert

Öfelsége a király is visszatért Topoláról Beogradba.

Vukicsevics táborában ennek ellenére továbbra is bizakodó a hangulat. Maga Vukicsevics állandóan kontaktusban van a főbizottsági ülésen résztvevő híveivel, kiket instrukciókkal lát el. Sőt

Vukicsevics az ellene irányuló támadásokkal szemben már ellentámadásra is határozta el magát és szeptember 29-ikére összehívta a radikális klub ülését

a széles főbizottság ülésének ellensúlyozására. Vukicsevicsnek a klubban kétségtelenül többsége van, úgy hogy itt módjában áll visszaverni az ellene intézett támadásokat. Emellett Vukicsevicsnek — mint hívei állítják — egy

nagy ütőkártya is van a kezében, amelylyel nemcsak a pártban való pozícióját javíthatja meg, hanem az általános helyzetre is döntő befolyást gyakorolhat.

Arról van ugyanis szó, hogy

ha a főbizottság hívei kilépnének a radikális képviselői klubból, azonnal belépne Korosec az egész szlovén néppárttal, úgyhogy a radikális klub megmaradna a legerősebb parlamenti pártnak

és továbbra is irányító szerepe lehetne a helyzet fejlődésében.

A széles főbizottság egyébként a delegátusok mandátumának igazolása terén bizonyos engedményeket tett és pedig Jovanovics Ljuba külön radikális klubjának volt tagjaival szemben. Így nem semmisítette meg Sztankovics Szvetozár volt földmívelési miniszter mandátumát, ame-

lyet pedig ezen a címen kifogásoltak. Ezáltal megszűnt a lehetősége annak is, hogy Vukicsevics Veljára rásüssék, hogy nem tagja a radikális pártnak. Rácics Szima szombori és Kuzmanov Obrád felsőbánati mandátumát mégis megsemmisítették, ami Trifkovic Márkónak és Nincics Momcsilonak a főbizottságban való nagy befolyására vezethető vissza. Rajtuk kívül mégcsak Vukicsevics Velja tiának, Vukicsevics Milosnak piroti mandátumát semmisítették meg azon a címen, hogy nem a piroti kerületben, hanem állandóan Beogradban lakik. Ezt az elvet azonban sok más esetben nem alkalmazták, így Radonics Jovánnal szemben sem, aki a szuboticei kerület képviselőjében jelent meg és szintén állandó beogradi lakos.

A felsőbánati delegátus nyilatkozata Nincics ellen

Kuzmanov Obrád Vukicsevics Veljával és híveivel folytatott tanácskozás után a következő nyilatkozatot tette arról az eljárásról, amelyet a széles főbizottság vele szemben tanusított:

— Miután nem adták meg nekem a lehetőséget, hogy a széles főbizottság plenumában nyilatkozzam. — tekintettel azoknak a választóknak óriási többségére, akik küldtek és a közvélemény informálása céljából — szükségesnek tartom a következőket kijelenteni:

— Engem a legális kerületi bizottság küldött ki. A főbizottság eljárásának tendenciája világos:

mandátumom elismerése nem konvenió Nincicsnek és ezért semmisítették meg a mandátumot, nem pedig azért, mint-ha a főbizottság arra a meggyőződésre jutott volna, hogy mandátumom nem legális.

Tagja vagyok annak a kerületi bizottságnak, amely a legutóbbi választásokon Nincicset listavezetőnek jelölte. A kerületi gyűlésen Becksereken néhány ezer ember leirhatatlan lelkesedéssel egyhangulag Sztankovics Szvetozárt jelölte listavezetőnek, de a kerületi bizottság, amelynek én is tagja vagyok, Vukicsevics Velja kivására és Sztankovics Szvetozár beleegyezésével — igaz, hogy nem szívesen — Nincicset jelölte, aki most hátat fordít azoknak, akiknek kivására és segítségével mandátumhoz jutott.

Nincics azt a kerületi bizottságot nem ismeri most el legálisnak, amely őt jelölte.

Nincics tehát a kerületi bizottság legalitását saját hangulatától és személyi érdekeitől teszi függővé. Nincicsnek ez a gesztusa éppen ellenkező eredményt fog elérni, mint amit ő kívánt. Már a legközelebbi időben érezni fogja a nép elkeseredését. A mi választóink nem hajlandók többé senkinek a diktaturáját tűrni. Nincics mögött alig egy pár ember áll. A legjobb bizonyítéka ennek az, hogy a legutóbbi kikindai községi választásokon Budisin Jóca, aki jobb keze Nincicsnek, csak 3 községi mandátumot kapott

listájával, holott az a szervezet, melyet én képviselek, 24 mandátumot szerzett és az egész kerületben körülbelül 17.000 radikális választót számlál.

— A nézeteltérések a radikális pártban és a főbizottságban a vajdasági viszonyokból kifolyólag törtek ki és pedig **Trifkovic Márkó, Miletics Szilvákó és Nincsic Momcsilo** miatt.

A főbizottság pedig, amely mindig hangsúlyozza a párt egységét, nem ismeri el **Racics Szima** szombori mandátumát és az én felsőbányai man-

— Maga hallgasson.

Kobaszica indulatosan válaszolt és **Sztanojevic Aca** csak nagy nehezen tudta helyreállítani a rendet. Ezután áttértek a napirendre: a mandátumok igazolásának kérdésére.

Petrovics Drazsa sabáci delegátus, aki **Perics Ninkó** házelnök apósa, kompromisszumos megoldást javasolt. Indítványozta, hogy a mandátumokat mind igazolják, kivéve **Vukicsevics Milosét, Vukicsevics Velja** fiáét, **Racics Szimáét** és **Kuzmanov Obrádet**.

Trifunovic Rankó előadó elfogadta a javaslatot, amelyet az ülés is magáévá tett. Az elnök ezután szünetet rendelt el.

A folyosón a képviselők között élénk vita támadt és **Racics Szima** körül nagy csoport gyűződött. **Racics** élesen kritizálta a határozatot, majd oda ment hozzá **Sztanojevic Aca** és kijelentette, hogy a határozat nem irányul **Racics** személye ellen, hanem célja a pártérdek megvédelmezése.

Makszimovics Bóza **Vukicsevics Milossal** tüzött össze. **Vukicsevics** szemére vetette **Makszimovicsnak**, hogy ellene dolgozik, holott annak idején szívesen vette, hogy ő **Beogradban** támogatta. **Makszimovics** azt válaszolta, hogy nem őt támogatta, hanem a radikális pártot, amiért nem jár köszönet.

A szünet alatt a bizottságok tovább dolgoztak, különösen a pártstatutumok módosítását tárgyaló bizottság működését kísérte nagy érdeklődés.

Szünet után **Trifkovic Márkó** vette át az elnöklést. Azok a képviselők, akiknek mandátumát nem igazolták, szót kértek, de az elnök nem adta meg nekik, mire a három delegátus nagy tiltakozás közepette elhagyta a termet.

A pártstatutumok módosítása

Trifkovic Márkó beszámolt a pártstatutumok módosító bizottság munkájáról. Ezután nagy vita indult meg. **Sztankovic Szvetozár** azt indítványozta, hogy módosítsák a statutumokat úgy, hogy a szűkebb főbizottságnak kétharmad részt vidéki és egyharmad beogradi tagja legyen.

Sokan szólaltak fel az egyes szakaszhoz és közben **Jankovic Szteván, a képviselői klub elnöke és Makszimovics Bóza között éles összetűzés keletkezett, amibe beleavatkozott Uzunovic is.**

Trifkovic Márkó a tizenhatodik szakasz módosítását javasolta. A szakasz szerint a főbizottság elnöke a párt vezére. Ennek a szakasznak módosítását maga **Sztanojevic Aca** kérte. A megjelentek csaknem egyhangulag tiltakoztak a módosítás ellen és azt kiáltották:

— **Éljen Sztanojevic Aca! Éljen a párt vezére!**

Az ülés a módosítást nem fogadta el.

Az egyes szakaszokhoz még többen felszóllaltak, majd a délelőtti ülés véget ért.

A délutáni ülés

Délután a szűkebb főbizottság jelentését tárgyalták a politikai helyzetről. Közben bizottságot küldtek ki a határozati javaslat megszövegezésére. A bizottság **Uzunovic Nikolát** bizta meg a javaslat politikai részének megszerkesztésével.

Markovic Lázár nagy beszédet mondott, amelyben a pártegység megóvásának szükségességét hangsúlyozta. Nem kell bűnösöket keresni — mondotta — mert vannak helyzetek, amikor senki sem cselekedhet másként. Bizonyos kérdéseket nem személyes motívumok alapján kell tárgyalni, hanem a párt egyetemes érdekei szerint. Hosszasan beszélt alkotmányjogi kérdésekről és **Protics Sztoján** alkotmánytervezetét idézte.

Rupcsics Márkó varazsdini delegátus ugyan csak a pártegység megóvását kívánta és a parasztság súlyos helyzetéről beszélt. Kijelentette, hogy szükség esetén a kibontakozás kedvéért elfogadja a tábornoki kormány tervét is.

— Nem akarunk generális kormányt! — kiáltották mindenfelől.

Ezután **Zsupanics** szlovéniai delegátus beszélt, majd **Popovics Dáka** agrárreformminiszter szólalt fel és hangsúlyozta, hogy a vitában sokkal objektivebb hangot kellett volna használni, mint azt a szónokok tették. Védelmébe vette **Vukicsevics** és rámutatott arra, hogy az adórendszer és az agrárreform igazságtalanságaiban legkevésbé **Vukicsevics Velja** a felelős.

Popovics Dáka után egymásután szólaltak fel **Mikosinovic, Peles Dusán, Idjuskovic, Protics, Dimitrijevic, Kacsura és Pecskovic** Milán, akik valamennyien kerületeikről ügyeikről számoltak be. Ezután **Sztanojevic Aca** berekesztette az ülést és annak folytatását szerda reggel nyolc órára tűzte ki. Eszerint a határozati javaslat vitája és a szavazás csak szerdán történik meg.

Racics Szima nyilatkozata

Racics Szima szombori képviselő, akinek mandátumát a radikális főbizottságban nem igaz-

olták, újságírók előtt hosszú nyilatkozatot tett. **Racics Szima** többek között a következőket mondotta:

— Miután nem adnak nekem szót, nem maradt más számomra, minthogy azelőtt a másik pártfórum előtt beszéljek, amelyik nem vonja kétségbe az én radikális voltomat. Ez a radikális klubbizottság. Rá fogok mutatni arra a káros tevékenységre, amellyel **Trifkovic Márkó** személyes érdekei kedvéért engem 1926-ban kizártak a pártból. A képviselői klub ülésen megkísérlem, hogy néhány érdekes megállapítást tegyek és rá fogok mutatni esetekre, amelyekkel be fogom bizonyítani, hogy a főbizottság nem volt mindig ennyire tekintettel a formákra mint énvelem szemben. **Petrovics Milenko** állami tisztviselő és mint ilyen a törvény értelmében nem is vehet részt politikai mozgalomban, az ő mandátumát mégis igazolták, az enyémet viszont, bár az a szervezet, amelynek képviselője vagyok, 12673 szavazatot kapott, nem fogadták el. Az én szervezetem a községi választásokon nyolcvan mandátum közül harmincnyolcat szerzett, az a szervezet pedig, amelyet **Petrovics** képvisel, csak 4 mandátumot szerzett a községi választásokon és azt is a magyar, német, független demokrata, bunyevác és demokrata pártok segítségével, amelyekkel közös listát állított.

— A főbizottság nem volt magával **Trifkovic Márkóval** szemben sem ilyen formális, aki annak idején disszidens volt és minden formalitás nélkül visszatért a pártba, sőt belépett **Protics Sztoján** kormányába. Ugyanez a helyzet **Radojevic Ante**val is.

Racics Szima elmondotta még, hogy **Sztanojevic Aca** a határozathozatal után magánbeszélgetést folytatott vele és kijelentette, hogy a határozat nem irányul az ellen a szervezet ellen, amely őt kiküldötte és hogy ha a szervezet más személyt jelöl meg, annak mandátumát elfogadják és őt is visszaveszik a pártba, ha a szervezet írásban kéri. A határozatot kizárólag formai okokból hozták.

Megkezdődött az orosz írók kongresszusa Beogradban

Mereskovszkij, Kuprin és még több világhírű író vesz részt a kongresszuson

Beogradból jelentik: Kedden délelőtt kezdődött meg Beogradban az emigráns orosz írók és újságírók kongresszusa. A kongresszusra a világ minden tájáról Beogradba érkeztek az emigrációban élő orosz írók és újságírók, akik között **Mereskovszkij** és felesége, **Zinajda Hippusz**, aki maga is híres írónő, **Kuprin** és még több világhírű orosz író és újságíró is megjelent. A kongresszuson, amelyet az egyetem nagytermében tartottak meg, a kormányt **Grol Milán** közoktatásügyi miniszter képviselte, a főváros részéről **Kumanudi Koszta** polgármester jelent meg, a Pen Club részéről **Petrovics Veljkó** író, a szépművészeti osztály vezetője, az egyetem képviselőjében pedig **Mitrovics Cseda** rektor jelentek meg.

A kongresszust **Zemirovics Dancsenkó**, az orosz írók doyenja nyitotta meg és nagyhatású beszédében különösen a szláv irodalom és a szláv népek együttműködéséről beszélt.

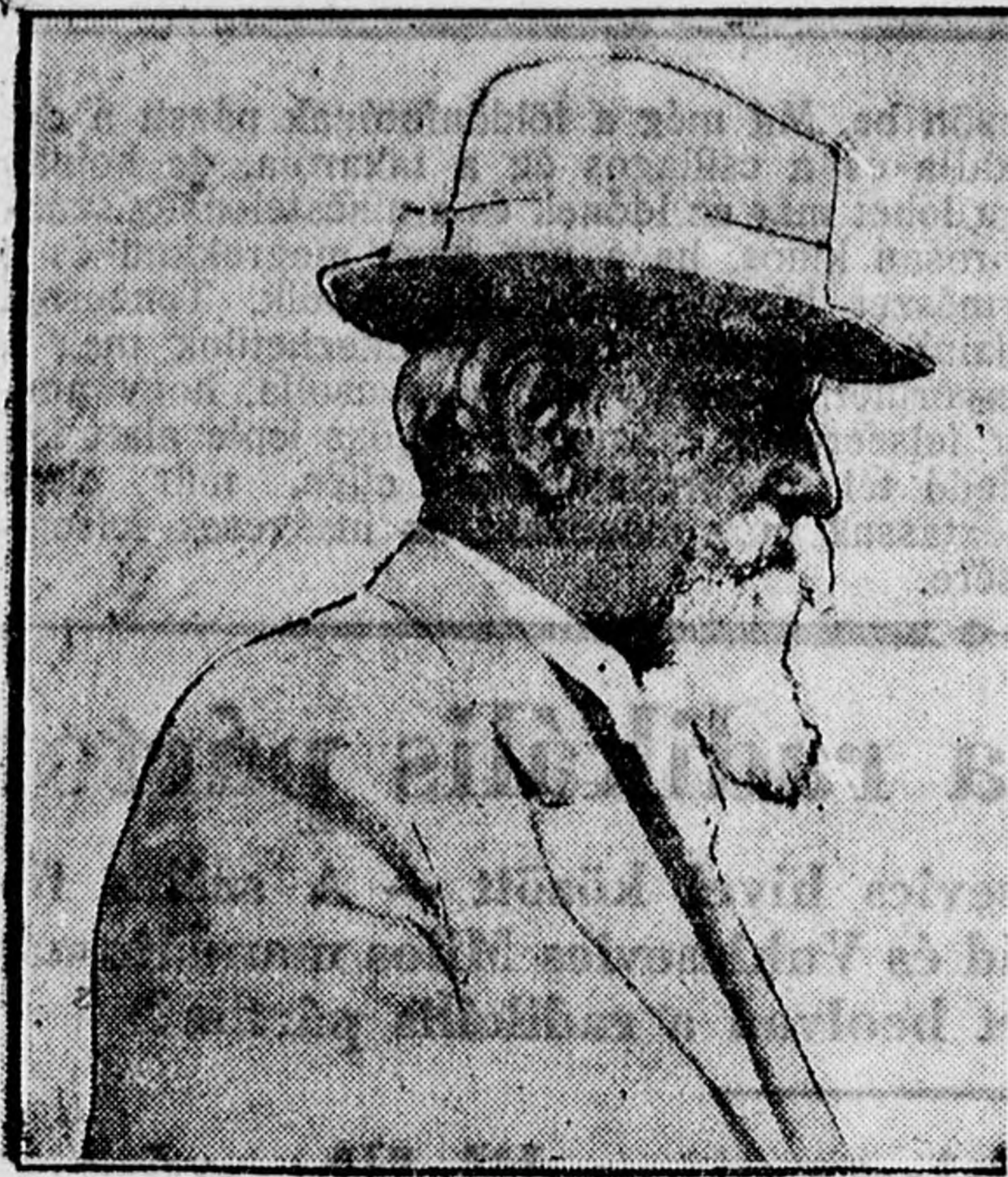
Zukov a királyhoz intézendő távirat szövegét olvasta fel és indítványára üdvözölték **Korosec Antun** miniszterelnököt is.

Grol Milán közoktatásügyi miniszter hosszabb beszédben üdvözölte az orosz írókat és újságírókat és kijelentette, hogy Jugoszláviára nézve nagy megtiszteltetés, hogy az orosz tudósok kongresszusa után most ennek a nagy orosz kulturális manifesztációnak is Beograd a színhelye.

— A tudósok kongresszusán is nagyon sok híres név szerepelt — mondotta — ezen a kongresszuson azonban még többen vannak, akik sokkal ismertebbek előttünk és akikkel intim közelségben vagyunk. Azok, akik most itt megjelennek, számtalan boldog órát szereztek számunkra. **Mereskovszkij** és társai művei mellett töltöttük el életünk legdrágább perceit. Az orosz irodalom döntő befolyással volt a mi irodalmunkra és művészetünkre és bizonyos, hogy a jövőben is megtartja ezt a befolyását.

Kumanudi Koszta Beograd város nevében üdvözölte a kongresszus résztvevőit, majd **Doszitej nisi** püspök kérte Isten áldását a kongresszusra. **Strandmann**, az orosz Vöröskereszt nevében üdvözölte a megjelenteket, majd **Petrovics Veljkó**, a Pen Club, **Sztójadinovics Mirosláv** pedig az Újságíróegyesület részéről mondott üdvözlő beszédet. **Sztójadinovics** kiemelte, hogy az emigráns orosz írókon keresztül az egész orosz népet köszönti, mert őket tartja az orosz nép igazi képviselőinek.

Több üdvözlő beszéd hangzott még el, amelyekre **Jablonszkij** író válaszolt s köszönetet mondott a meleg fogadtatásért. A kongresszus ülését **Zemirovics** elnök déli egy órakor zárta be.

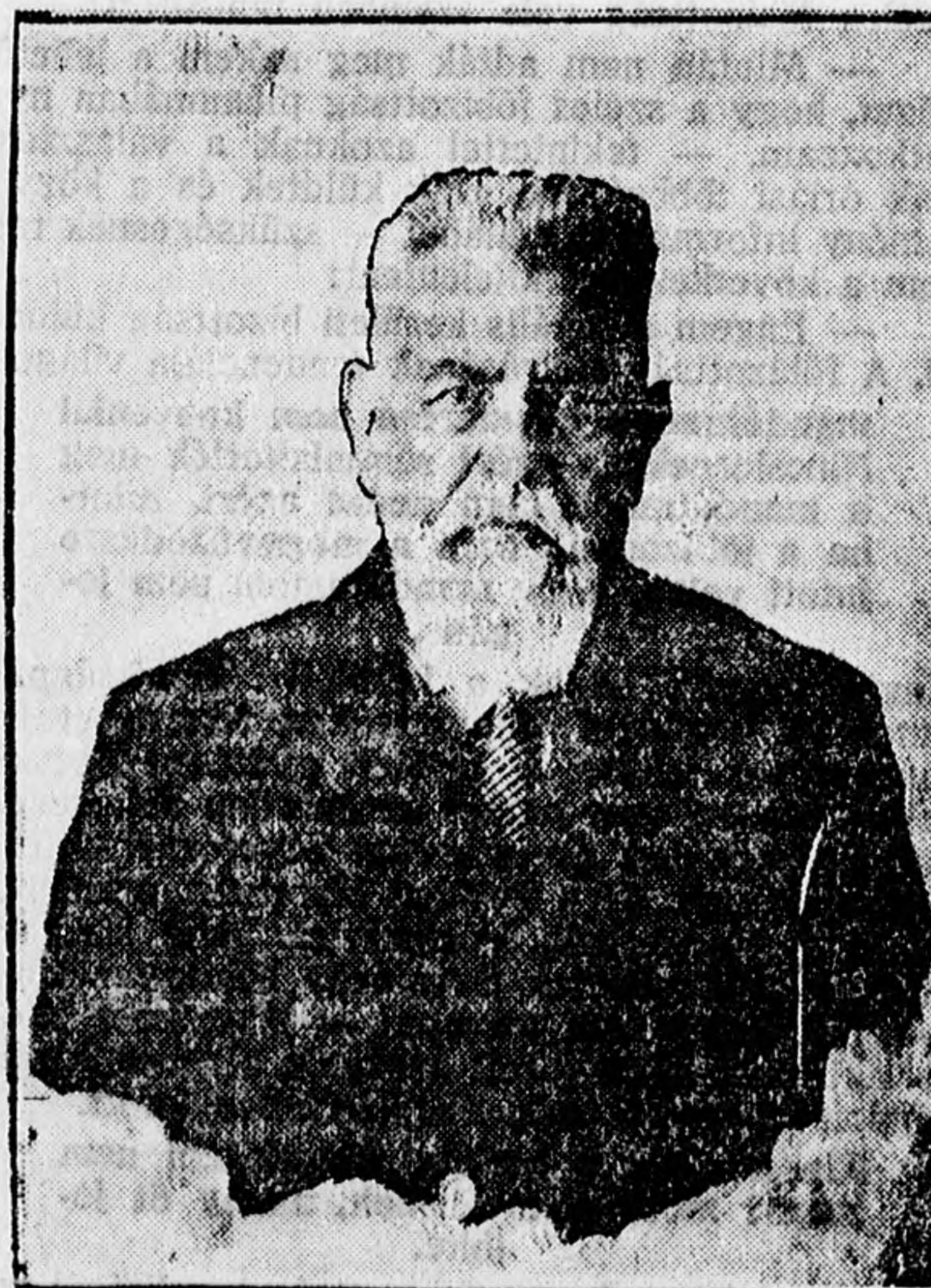

Vukicsevics Velja

dátumomat, míg **Popovics Dáka** noviszadi mandátumát csak azon a címen ismeri el, hogy **Popovics** aktív miniszter. Vajon ez-e a pártviszonyok rendezése? Ez a főbizottság békülékenysége a jele? Vajon ezzel likvidálják-e a vajdasági pártkonfliktust? Mindebből világosan látszik, kinek oldalán vannak a vajdasági radikálisok, valamint az is, hogy **Sztanojevic Aca** **Trifkovic Márkó, Miletics Szilvákó** és **Nincsic Momcsila** befolyása alatt áll. Ha **Sztanojevic Aca** a többi vidéken is ilyen népszerűtlen politikusként befolyása alatt áll, akkor világos, hogy a széles főbizottság nem képviseli az országos radikális párt igazi hangulatát.

A radikális főbizottság ülése

A radikális párt széles főbizottságának ülését ismét nagy érdeklődés előzte meg. A gyűlés megnyitása előtt csoportokba verődve tárgyalták a delegátusok a mandátumok ügyét és a hétfői eseményeket. A keddi ülésen teljes számmal

Sztanojevic Aca

megjelentek azok a **Vukicsevics**-párti delegátusok is, akiknek mandátumáról vita folyt.

Az ülést délelőtt fél tízkor nyitotta meg **Sztanojevic Aca** elnök. **Janjics Voja** felolvasta a múlt ülés jegyzőkönyvét és a beérkezett üdvözlő táviratokat. Egyik üdvözlő távirat felolvasásánál nagy vihar tört ki, mert a távirat élesen támadta **Vukicsevics Velját**, ami miatt **Kobaszica Szteván** tiltakozott. **Miletics Szilvákó** rászólt **Kobaszicára**.

„Ujongjatok
vélem”

mondja Boldogné asszony, született Bölcs Kató. „Mindég életvidám és jókedvű leszek, nem fenyegetik a nagymosás borzalmi házasságom zsenge boldogságát, mert RADION egymaga mos és

kiméli
a fehéreneműt!”

Az egész trebinjei járást elpusztította a boszniai vihar

Segélyexpedíció ment az árvízszujtotta területekre

Szarajevóból jelentik: A vihar, amely Sarajevó közelében Trebinjén és környékén vonult végig katasztrofális pusztítást vitt végbe. A borzalmas felhőszakadás folytán a trebinjei járásban megáradtak a hegyipatakok és

a rohanó ár sok községet teljesen elpusztított.

Az árvízszujtotta területekről érkező jelentések megdöbbentő képet nyújtanak a katasztrófa nagyságáról és már most meg lehet állapítani, hogy Hercegovinát emberemlékezet óta nem sújtotta ilyen nagyméretű elemi csapás.

Az árvíz a trebinjei járás községeit sújtotta leginkább. Grčosi, Mosztacsí, Zaszad, Lastva, Oglivlje, Garica, Popovo-polje, Arslanagicsa-Moszt, Panjevi Rukjela, Bilhovi, Gorji- és Dolnji Csicsevo, Konyevo Raszovac, Rapti, Zupci, Police, Ljubomir, Szutorina Krusevice, Necvece, Pritvorci, Porajsza-Njiva, Kopenci, Szretyegrm, Klobuk és Groncsarevo községeket teljesen elpusztította a borzalmas erejű vihar, ezenkívül is azonban még számos községben okozott kisebb-nagyobb károkat.

Emberéletben az eddigi adatok szerint csak Zupci faluban esett kár, ahol két embert sodortak el a hullámok, az anyagi kár azonban felbecsülhetetlen.

Az árvíz teljesen tönkretette a Trebinje—macsvai

és Trebinje—bilcei vasutvonalakat, úgyhogy a közlekedés ezen a szakaszon megszakadt. Trebinjétől 15 kilométernyire csaknem vasuti szerencsétlenség is történt, mert a felhőszakadás első napján az egyik utasokkal zsúfolt személyvonat vonatvezetője nem vette észre az alámosott töltéseket és csak a vonatkísérő személyzet éberségének köszönhető, hogy a szerelvényt sikerült idejében megállítani és így egy szinte beláthatatlan következményekkel járó vasuti katasztrófiának elejét venni. Teljesen tönkretette az árvíz a Trebinje és Lasva között épülőben levő vasutvonalat is, az ár elsodorta a töltés mentén felhalmozott talpfákat, alámosta magát a töltést és a szó szoros értelmében kiszakította a már lefektetett síneket.

Az elpusztított falvak szegénysorsu lakossága a legkétségbeesettebb helyzetben van. A többgyermekes családok, amelyeknek házaikat az ár elpusztította, a szabad ég alatt töltik az éjszakákat. Az árvízkárosultak csak állataikat és néhány ingóságukat hozták magukkal, amit hamarjában meg tudtak menteni.

A családok csónakokon és hevenyében összetekelt tutajokon éjjel-nappal dolgoznak, hogy a víz alá került és rombadőlt házaikból megmenthessék, esetleg épen maradt holmijaikat, míg a családtagok, asszonyok és apró gyermekek szabad ég alatt töltik a dermesztően hideg éjszakákat.

Az árvízkárosultak tömegesen menekülnek be Trebinjére és az ottani járási főszolgabírószágtól élelmiszereket és sürgős pénzbeli segílyt kérnek. A károsult lakosság élelmiszerral való ellátása a legnagyobb nehézséggel jár, a hajléktalanná vált embereknek, akik mindenüket elvesztették az elemi csapás folytán száraz kenyert sincs.

A Vöröskereszt-egyesület mosztári kirendeltsége segélyexpedíciót küldött az árvízszujtotta területekre, amely nagyobb élelmiszerrakományt vitt magával.

Mindazok a falvak, amelyeknek Trebinjénél magasabb fekvésük volt, az utolsó házig elpusztultak. A kocsival való közlekedés a víz alá került területeken teljesen lehetetlenné vált és pontonhidakon bonyolították le a közlekedést. Rukjelac község a szó szoros értelmében eltűnt a föld színéről, míg a szomszédos Rukjelsko Polje faluban alig néhány ház maradt épen. Mosztacsiban a templom is rombadőlt. Borzalmas látványt nyújt Gornje-Szelo nagyközség is, amely egyike volt Hercegovina legvirágzóbb falvainak. A községben egyetlen ház sem maradt épen. Ugyanez a helyzet a többi községekben is. Az emberek kétségbeesetten menekültek el már akkor, amikor az első hírek megérkeztek a pusztító árvízről, így nem volt idejük arra sem, hogy a legszükségesebb tárgyakat magukkal vigyék.

A víz alá borított területeken éjjel-nappal csónakok és tutajok cirkálnak,

amelyek részben a rombadőlt házakat közelítik meg, részben pedig az ár által elsodort állatok és brendezési tárgyak után kutatnak.

Dubrovnikból és a Dubrovnik környékbeli fürdőhelyekről naponta sok nyaraló érkezik az árvízszujtotta területekre, ahol fényképfelvételeket készítenek.

Andrics Vlada földművelésügyi miniszter, aki nyomban részletesen referáltatott magának a katasztrófáról, kilátásba helyezte, hogy sürgős intézkedéseket tesz a kenyér és hajlék nélkül maradt lakosság felségélyezésére, a mosztari városi tanács pedig rendkívüli ülésen foglalkozott az elemi csapással és nagyobb összegű sürgős segílyt szavazott meg az árvízkárosultak részére.

A fenyegető október 7-ike

Az osztrák szociáldemokraták tizenkilenc különvonatot rendeltek

Bécsből jelentik: A szociáldemokrata párt javaslatot tett, amelyben kéri, hogy a kormány október 7-ére tiltsa be minden felvonulást. Beavatott körök véleménye szerint a kormány semmiesetre sem fogadja el a szociáldemokraták indítványát.

Bizonyos, hogy október 7-ike veszedelmes nap lesz Ausztria történetében. Az önvédelmi szervezetek vezére, Papst őrnagy, a hírhedt Kapp-puccs egyik vezetője. Papst a Kapp-puccs után Ausztriába menekült, ahol polgárjogot szerzett egy kis tiroli faluban s most mint az osztrák fajvédők vezére szerepel. A szociáldemokrata lapok jelentése szerint Papst őrnagy a közelmúltban találkozott Seipel kancellárral, miután a kancellár előbb háromszor nem fogadta. Papstot többek között azzal vádolják, hogy részt vett Liebknecht és Luxemburg Róza meggyilkolásában.

A szociáldemokrata párt megtett minden ellenintézkedést. A pártvezetőség eddig tizenkilenc különvonatot rendelt, hogy kombattáns osztagait október 7-ikén az ország minden részéről Wiener-Neustadtba szállítsa. Az osztrák békeegyesületek munkaközössége manifesztumában fölhevítja a pártokat és mindenekelőtt a kormányt, hogy az ész és a humanitás nevében kövessen el mindent az Ausztriát fenyegető veszedelem megállítására.

Szerdán fog eldőlni, hogy mi lesz október 7-ikén Bécsújhelyen. A kormány hallani sem akar a szociáldemokrata párt vezetőségének arról az ajánlatáról, hogy még ezen a héten adjon ki rendeletet és nyújtson be törvényjavaslatot a nemzeti tanács elé, amely kimondja, hogy a jövőben mindenféle pártpolitikai szervezet tömeges felvonulása, tornagyakorlatok és sportünnepek kivételével, tilos.

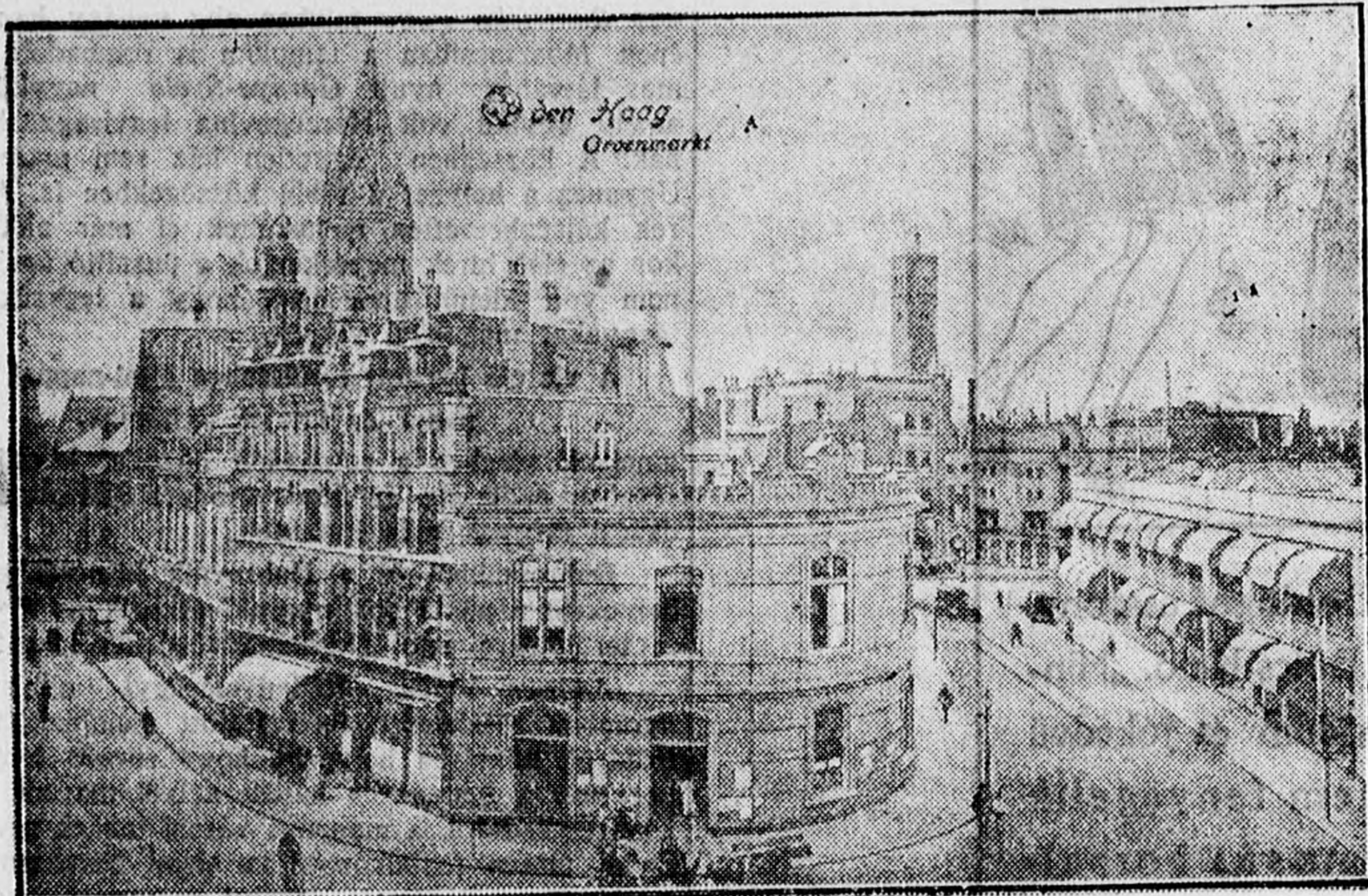
Szerdára várják Bécsbe a keresztényszocialista Heimwehr-szervezetek vezetőjét, dr. Steidle tartománygyűlési képviselőt, aki elsősorban Buresch alsóausztriai tartományi főnökkel fog tanácskozni, hogy biztosítsa a bécsújhelyi felvonulás rendjét. A keresztényszocialista pártvezetőség hallani sem akar arról, hogy a kormány rendelettel tiltsa be a Heimwehrek felvonulását, egyben követeli, hogy ne adjon engedélyt a szociáldemokrata Arbeitertag megtartására, miután a Heimwehr először jelentette be a maga seregszemléjét. Híresztelik egyébként, hogy dr. Seipel szövetségi kancellár abban az esetben, ha a tanácskozáson nem sikerül a bécsújhelyi felvonulás nyugodt lefolyását biztosítani és elhárítani azt a veszedelmet, hogy összeközlésre kerülhet a sor a szociáldemokrata önvédelmi szervezetek, sőt a kommunista munkáscsoportokkal is, akkor október 7-re általános tilalmat fog kibocsátani.

A református presbiteri világszövetség kongresszusa Hágában

Agoston feketicsi főesperes javaslatára református nap rendezését határozta el a kongresszus

A »református presbiteri világszövetség« keleti ága szeptember 17-ikétől 21-ikéig tartotta idei kongresszusát Hágában, ahol a királyi palota »Goldische Zaal«-ját becsátották a kongresszus rendelkezésére. A kongresszuson, amelyen dr. Merle aubigneneuilly-i lelkész elnökölt, a jugoszláv református egyházat

kedves hatást keltett, hogy az előadás alatt a kongresszus résztvevői között egy orgonavirág-szinű és illatu füzetecskét osztottak szét, amelynek borítóján a következő cím díszelgett: »Lilac Time in Jugoslavia.« (Orgonanyílás Jugoszláviában.) A füzet ismerteti a jugoszláv reformátusok helyzetét és azokat

Nyelcszáz éves református templom Hágában

Agoston Sándor feketicsi főesperes, Magyarországot dr. Ravasz László püspök és Benedek Zsolt, a román református egyházat pedig Maksai Albert teológiai tanár képviselték. Belgium részéről két, Csehszlovákia részéről egy, Németországból öt, Angliából egy, Franciaországból három, Olaszország részéről egy, Írország részéről egy, Lengyelországból egy, Skóciából hat és Svájcban három delegátus vett részt a kongresszuson.

A kongresszus megnyitó ülésén Agoston Sándor főesperes előadást tartott a jugoszláv református egyház helyzetéről, működéséről és azokról a nehézségekről, amelyekkel az egyház állandóan küzd. Előadását nagy figyelemmel hallgatták végig. Különösen

az eredményeket, amelyeket az egyház fejlesztése körül elértek.

Agoston főesperes beszédében indítványozta, hogy a világszövetség állapítson meg egy református napot, amelyet minden év ugyanazon órájában a világ valamennyi református templomában rendszeresen tartsanak meg. Ezeket a református napokon minden templomban ugyanazokat a zsoltárokat énekeljék, ugyanarról az ígéről tartsanak prédikációt és közös célra adakozzanak, vagyis a református internacionálé, a református egység és közösség ápolására, kimélyítésére, a világszövetség kebelén belül.

Az indítványt nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadták.

Furfangos család amerikai örökség meséjével

Egy szélhámos, Smith-féle örökség költségei címén nagy összegeket csalt ki a bánáti német községek lakóitól

Velikibecskerekéről jelentik: Az utóbbi időben sürün irnak a lapok óriási amerikai örökségekről. Nemrég még arról volt szó, hogy egy beogradi csendőrkáplár másfélmilliárd dinárt kitevő vagyont örökölt egy Amerikában elhunyt nagybátyja után, de rövidesen kiderült, hogy az örökség csak a holdban van. Ugyanez a sors érte két év előtt a legendás Zieger-örökséget is, amely a Bácska és Bánát valamennyi Ziegler-ivadékát éveken át lázban tartotta. Legujabban pedig egy nagyösszegű Prodanovics-féle amerikai örökséggel nyugtalanítják a lapok a Vajdaságban nagy számban élő Prodanovicsokat. Ez az örökség az első hírek szerint kétmilliárd dinárt tett ki, de rövidesen lepadt az egész kétszázmillió dinárra, de az »örökösök« szerényen megelégednének már az utóbbi összegnek a felével is.

Mindezek után a nagyméretű amerikai örökség fantasztikumok után, amelyekből még eddig egyetlen rokon sajnos egyetlen effektív parát sem látott, most egy újabb fantasztikus méretű amerikai örökség meséjével izgatják a bánáti német községek lakosságát. Ez az új örökség sokkal több embert érdekel a Vajdaságban, mint az összes eddigiek együttvéve, amennyiben az állítólagos duggazdag amerikai örökösöt Smiethnek hívták, tehát az örökségre minden Schmidt, Schmiéd, Schmieth és hasonló nevek, vagy ilyennevűnek oldalági leszármazottai kivétel nélkül reményt tarthatnak.

*

Valójában ez a Smith-örökségi ügy nem egyéb nagyarányú jól kigondolt és ügyesen végrehajtott szélhámoságnál. Ugy történt ugyanis a dolog, hogy egy jómegjelenésű, rendszeres öltözött és biztos fellépésű harminc év körüli fiatalember sorbajárta a bánáti német lakosságu községeket és a Schmiéd nevű családok iránt érdeklődött. Természetesen minden faluban

akadt néhány, akit Schmiédnek hívtak, vagy a feleségének születési neve volt ez, avagy anyai ágon rokonságban volt a Schmiéd-családdal.

Ezeket aztán egyenként felkereste lakásaikon és közölte velük, hogy Amerikában két hónappal ezelőtt meghalt egy Smith Adám nevű harisnyagyáros, aki duggazdag ember volt és mintegy tizmillió dollárnyi értékű vagyont hagyott hátra. Mivel azonban az elhalt gyárosnak sem felesége, sem gyermeke nem maradt, az amerikai kormány az elhalt bándit rokonsága után érdeklődik, mert az elhunyt harisnyagyáros évtizedekkel ezelőtt a Bánátból vándorolt ki.

Mikor mindezt előadta, elővett a zsebéből egy újságlapot, az Aradi Közlöny két oldalát, amelyben nagy betűkkel szedett cikk volt a Smith-örökségről. A cikkben minden benne volt, amit az ismeretlen már élőszóval előadott és ezzel az újságlappal tulajdonképpen csak igazolni akarta állításait. Mikor már a kellő hatást elérte és látta, hogy a médium szemében felcsillan a remény örömsugara, még hozzátette azt is, hogy őt is Schmiédnek hívják, vrsaci származásu de már hosszabb idő óta Noviszadon él és az édesapjától sokszor hallott beszélni a nagybátyjáról Schmiéd Adámról, aki kiment Amerikába még harminc évvel ezelőtt és azóta nem adott életjelt magáról. Így tehát kétségtelen, hogy a nagy örökség oroszlánrésze őt illeti meg.

Mindezek előrebocsátása után tért a reménybeli örökös jövetelének tulajdonképpeni céljára. Elmondta, hogy az örökség megszerzése bonyodalmas eljárásokkal van összekötve, amelyek igen sok költséggel járnak. neki azonban, mint szegény magántisztviselőnek nincs elegendő pénze. Azonkívül azt is tudja hogy az örökségre kivüle még számosan igényt fognak emelni annakidején, tehát nem látja be, mért előlegezze ő az egész összeget. Azért ő elhatározta,

Gyermek is kezelheti

és minden veszély nélkül hordozható az ALADDIN-LÁMPA, mely 94% levegővel és 6% petroliummal ég és 80 gyertyajényű, egyenletes, hófehér nappali világosságu izzófényt áraszt.

Nem kell pumpálni, zaj, szag, füst és korom nélkül ég, nem robbanhat, kezelése egyszerű és anyagfogyasztása minimális.

Ingyen ismeretöt küld:

Aladdin vezérképviselőt:
BARZEL D. D. SUBOTICA

Ovás: Ovakodjunk a silány utáztatoktól

hogy felkeresi az összes érdekelteket és velük előre megegyezik az örökség arányos felosztására nézve, viszont azt akarja, hogy valamennyien arányosan járuljanak hozzá a költségek viseléséhez is. Az örökség dinárra átszámítva körülbelül hatszáz milliót tesz ki, az örökösök pedig tudomása szerint mintegy százan vannak, mindegyikre jut tehát körülbelül hat millió dinár, amelyet sokkal hamarabb megkapnak, ha mind megegyeznek és pör nélkül bonyolítják le az eljárást.

Azután elmondta az idegen kiszemelt áldozatának, hogy úgy tudja, hogy ő is a kivándorolt Schmiéd Adám rokonságához tartozik és kérte, hogy írjon alá egy nyilatkozatot, amely szerint becegyezik abba, hogy az örökség az összes rokonok közt egyenlő arányban osztassék fel és megbizsa Schmiéd Róbert noviszadi magánhivatalnokot, hogy az örökség ügyében a lépéseket tegye meg, amelynek költségeit szintén egyenlő arányban viselik. A nyilatkozat aláírása után az állítólagos noviszadi örökös kijelentette, hogy a költségekből egy-egy rokonra körülbelül ezer dinár fog esni, egyelőre azonban csak hétszáz dinárt kér a legsürgősebb kiadások fedezésére. Mindenesetre ta-karékosan fog bánni a pénzzel, és ha jól megy minden, akkor talán a hétszáz dinár is elég lesz.

Az áldozat rendszerint bedült a szélhámosnak és kifizette a hétszáz dinárt költségre, hiszen hatmillió dinár reményéért érdemes hétszáz dinárt kockáztatni. Így a furfangos szélhámos az amerikai örökség meséjével naponta három-négy embertől csalt ki hétszáz dinárt. Az ismeretlen szélhámos eddig nyolc bánáti faluban hajtott végre csalásait, míg végre az áldozatok gyanút fogtak és feljelentést tettek a csendőrségen. A nyomozás megindult, de egyelőre eredmény nélkül. A csendőrség azt hiszi, hogy a csaló nyomdász, aki nyomtatott magának két újságot, amelyekbe beleszedte a Smith-féle örökségről szóló cikket, amelylyel csalásait elkövette. Erre vall az a körülmény, hogy az illető sehol egész újságot nem mutatott fel, csupán az újság egyetlen lapját, mert a többi oldalnak kinyomása felesleges költséget okozott volna.

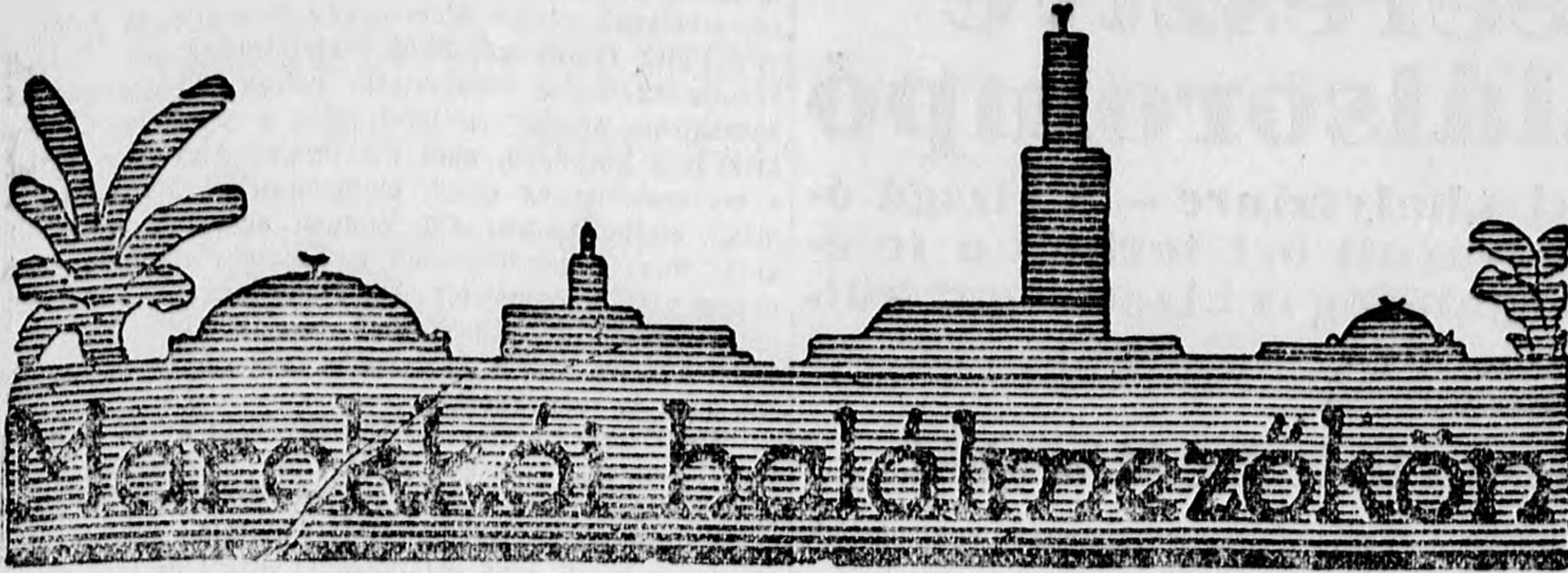
Papini:

Krisztustörténete

nyolcadik kiadása most hagyta el a sajtót. Mindenkihez szól ez a könyv, mert egyszerű és keresetlen, az evangéliumok ihletéből táplálkozó. Ez a könyv más, mint »irodalom« — megváltás a szerzője számára s tán mások számára is.

A könyv ára 100 dinár

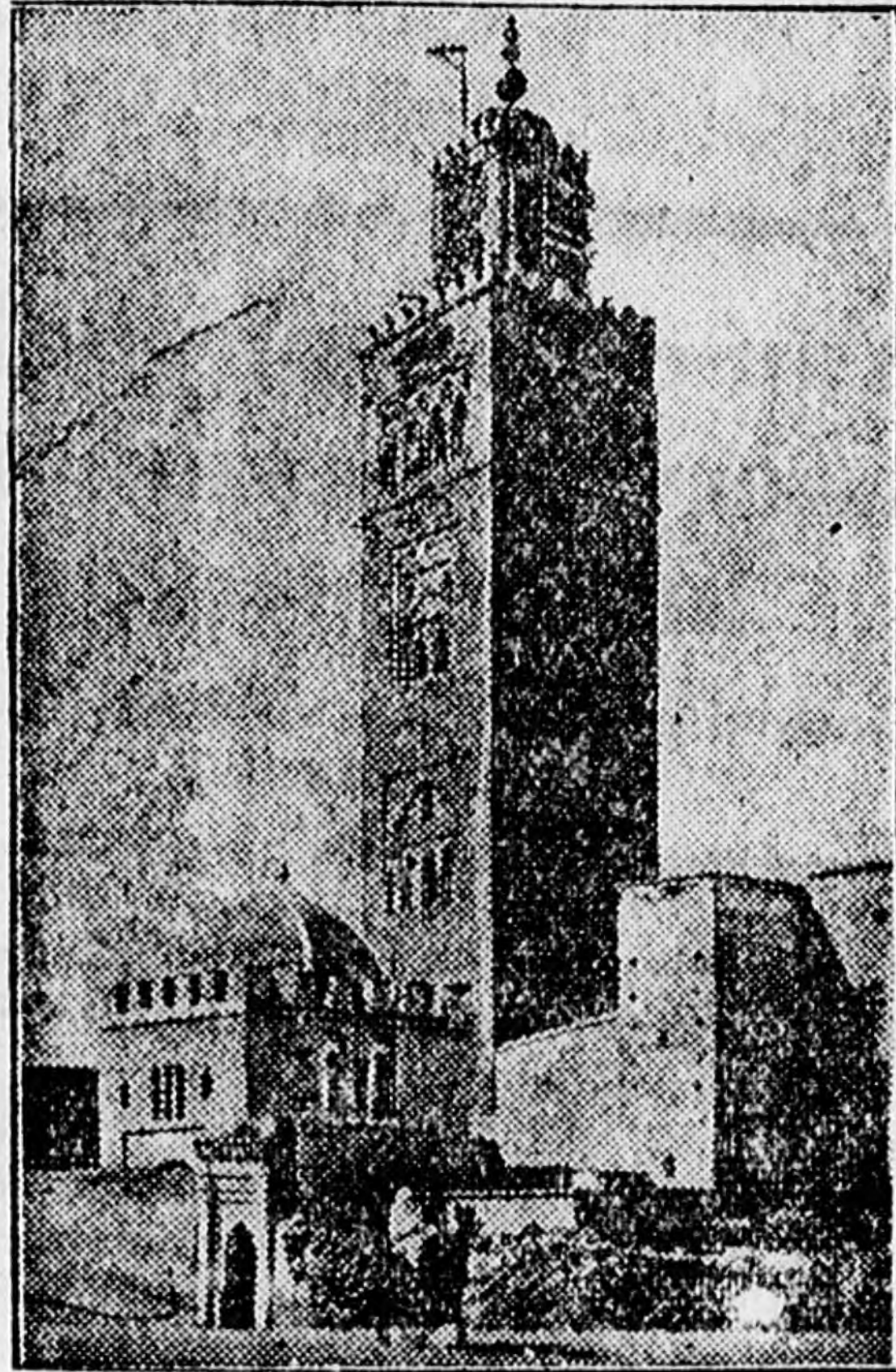
Kapható a Minerva r.-t. könyvosztályában

Fischer Árpád szubotcai fiatalember 1923-ban belépett a francia idegen légióba, amelyből csak öt évi szenvedés után szabadult meg és tért haza Szubotcára. A Bácsme gyei Napló folytatásokban közli Fischer Árpád napóját, amely feltárja mindazt a borzalmat és szenvedést, amelyben az idegen légió összetoborozott szerencsétlenjeinek része van.

A haláltánc

Az erőd elpusztulása után visszakerültem Mekmesbe, ahol ekkor már rendkívül ideges hangulat uralkodott. A benszülött törzsek egymásután aratták sikereiket a frontokon. A balszerencse üldözte a légiót, a halottakon kívül nagy mennyiségű municiót is elvesztett. Amikor ide érkeztem épp menetszázadokat alakítottak, amelyekbe már több magyar fiút is be-

Mekmes

osztottak. Többek közt itt ismét összekerültem Dán Márk barátommal, aki a negyedik menetszázadban kapott beosztást altiszti rangban. A vizontlátásnak annyira megörültem, hogy önként jelentkeztem a harcra, bár valószínű, hogy enélkül is beosztottak volna.

Néhány nappal később parancsot kaptunk, hogy azonnal indulni kell Tazába, ahova április 10-én meg is érkezünk. Amerre masiroztunk, mindenhol a háboru borzalmas nyomait találtuk. Az utakon szétört fegyverek, üres municiósdobozok, tengelyük tört kocsi, megrongált páncélautók hevertek, itt-ott egy-egy benszülött feloszló holttestét is láttuk, majd menekülő arabok és spanyolok sorfala között vonultunk el. Mindenfelé a pusztulás képe tünt elénk, néhol még füstölögtek a felgyújtott falvak, üszkös falain jóllakott keselyük sziesztáztak, a hegyek oldalán elterülő erdők mélyéből pedig éhes hiénák ordítása tört felénk. Fáradságos ut után érkezünk meg Tazába. Innen két napi pihenő után folytattuk utunkat a hegyeken keresztül, meredek utakon szűk szorosokon át Boured felé, amely a legnagyobb katonai gőpont volt az ellenséges hadállásoktól alig tizenöt kilométernyire. Ezen a vonalon folyt le a marakkói háboru legnagyobb ütközete, a legveszedelmesebb lázadó törzs, a híres Beni-Oureghielek ellen.

Május 10-én este indultunk ki Gemeaux ezredes vezetésével az ellenség védett állásai ellen. Három zászlóalj legionista, három batri hegyi tüzérség és egy benszülött lovasszázad vonult fel a döntő jelentőségű ütközetre. Abd el Krim a djebeliskriteni hegyláncon csoportosította haderejét és erősen felkészült a legelkeseredettebb ellenállásra. A kabilok modern fegyverekkel voltak felszerelve gépuskákkal, kézi gránátokkal, ágyúkkal, amelyeket még a spanyoloktól zsákmányoltak. A francia hadvezetőség természetesen a legveszedelmesebb helyekre a legionistákat küldte, akikről tudta, hogy elszántak és megállják a helyüket, ha arra kerül a sor. Nekünk pedig amikor megkaptuk a parancsot, eszünkbe jutott, a legio egykori parancsnokának De Négnér tábornoknak híres mondása: *«Vous autres Soldates de la legion, Vous*

etes Soldates pour mourrir et je Vous menera la ou l'on meur.» (Ti a légió katonái hősöknek és a halálba vezetlek benneteket.) Agyongázolt asszonyok, hasbalótt arabok szétroncsolt koponyájú legionisták hulláhegyei fölött már számtalanszor megállapítottuk, hogy a háboru örület, mégis leírhatatlan harci kedv fűtött bennünket. Gyorsított menetben vonult fel a légió első, második és harmadik zászlóalja, az előttünk ágaskodó hegyláncre, de alig közelítettük meg a hegylábát, máris hatalmas sortűz fogadott bennünket. A golyók fejünk felett röpültek el, de mi ezzel nem törődünk hanem a kapott parancshoz híven nyomultunk előre, mindennel leszámolva. Próbáltunk volna ugyan visszafordulni, megismertük volna a francia gépfegyverek kitünő horde-rejét. A hadvezetőség ugyanis, mindenre elkészülve, az előrenyomuló csapattestek nyomában egy gépfegyveres osztagot indított el, de ez már nem Abd el Kriméknek, hanem az esetleg visszaforduló legionistáknak volt szánva. Elöl halál, hátul halál. Az első sortűz után rajvonalba fejlődünk és szuronytszegezve: hajrá. Behunytam szememet, nem törődtem semmivel csak futottam előre, minden pillanatban várva a buta golyót, amely belém talál. A benszülött lovasság oldalról kísérelte meg a támadást, de a kabilok visszaverték őket, mire megszólaltak a hátunk mögött felállított ágyúk és a következő pillanatban borzalmas kordert kezdődött. A kürtösök állandóan futják a riadót, pergett a dob és a mindent elsőprő pergőtűzben lépésről lépésre nyomult előre a légió. A golyók alaposan megritkították a rajvonalat, de mi volt ehhez képest a pusztítás, amelyet a benszülöttek kézigránátjai vittek véghez közöttünk. Egy Mayer nevű német ötvennyolc gránátzilánkot kapott, a szerencsétlen ember olyan volt, mintha tetoválták volna. A kézigránátok után közelharcra került a sor. Egymást tépték, haragták az emberek.

A tumultusban egyszerre csak mellém került Dán Márk, feje zsebkendővel átkötve, a kendő alól pedig csorgott a vér.

— Gyere segíts — mondotta — nem bírom tovább. Ereje már csaknem teljesen elhagyta, mire megragadtam karját és nem törődve a körülöttem du-

adás közdelemmel igyekeztem kivonszolni barátomat a kötözöhelyre. A véletlen egy fehér burnuszos harcos elé sodort, aki ép »munka« nélkül állt, mert a reároháló légionistát már leterítette. Szilaj tekintettel nézett körül, hogy merre akadhata még egy emberre, akibe beledöfhetné kését és ekkor észrevett minket, amint lefelé cammogtunk a vértől sikos kövöken. Az első pillanatban késéhez kapott és már már rán vetette magát, de hirtelen megtorpant, döfésre emelt kezét pedig leeresztette:

— Allez tranquillement! — mondotta rossz kijetessel és elfordult.

A csodálkozástól máidnem földbe gyökerezett a

Riff harcos

lábam. Ez a vad benszülött, akit halálba kényszerítettek az európai civilizáció zászlóvivői, nem tekint ellenségének a sebesültet. »Allez tranquillement — Menjete nyugodtan« — csengett a fülemben és amikor néhány lépést haladva hátrafordultam, épp akkor szurta szíven egy légionista. Kiáltani akartam, de már késő volt. A fehér burnusz összeesett és mozdulatlanul nyult el a földön. Ekkor közel álltam a síráshoz...

Az arabok lassanként visszavonultak a szűk sziklahasadékokba és ott elbarikádózva magukat folytatták a harcot. Estig a barikádokon is keresztülgázolt a légió. Abd el Krim emberei halottait és sebesültjeit hátrahagyva menekültek szét a hegyek közé.

A légió rengeteg embert elvesztett, köztük két magyar fiú is itt fejezte be pályafutását, az egyik jó barátom volt Feldheim Jenő volt főhadnagy Nagyváradról, a másik pedig Fabik József Gyulafehérvárról. Szegények ott alusszák örök álmukat az Atlan-hegység kopár sziklái között.

A délszerbiai ásátások óriási értékeket hoztak felszínre

Sária ljubljanai egyetemi tanár a stobii ásátásokról

Beogradból jelentik: A napokban Beogradban tartózkodott Saria Baldwin dr., a ljubljanai egyetem tanára, aki szabadságának egy részét Stobi-Gradskoban töltötte, ahol folytatta a stobii görög színház ásátásait, amely ásátások Európaszerte nagy érdeklődést keltettek. Saria tanár ezekről az ásátásokról a Bácsme gyei Napló munkatársának a következőket mondotta el:

— Most érkeztem haza a stobii ásátásokról, amelyek az idén sajnos nagyon rövid ideig tartottak, mert nem állott olyan arányu hitel a rendelkezésemre, hogy többet dolgozhattunk volna. Az idej munkálatok a stobii színház-orkesztra szabaddátételére irányultak, amelynek az egész váza most már teljesen szabadon áll. Stobi valaha Középmacedóniának volt a fővárosa és nincsen messze a jelenlegi délszerbiai Gradsko állomástól. Az ásátásokat tulajdonképpen még 1924-ben kezdettem el és mindjárt az első esztendőben kitünő állapotban lévő görög színházat találtam, amelynek teljes szabaddátételén már öt esztendeje dolgozom. A színház kiásása azért tart olyan sokáig, mert az épület nagy része erősen a föld alatt volt és egyes épületrészeket hét-nyolc méter magasságban ellepte már a föld és a homok. Mindennek ellenére már az ásátások annyira előrehaladtak, hogyha valaki a stobii romokat meglátja, az nem tud attól a szép benyomástól sokáig szabadulni, amelyet ez a szép görög színház nyújt a szemlélőnek. Ebben a fehér márványból épített színházban tizenhét sor ülőhely van és még Görögországban sem találmi ilyen gyönyörű állapotban lévő színházat. De tulajdonképpen nem ebben áll a stobii színház jelentősége, hanem inkább abban, hogy ez a színház már egészen más elvek szerint épült, mint a többi görög színházak. Ezért nagy ennek a színháznak a kulturtörténelmi jelentősége.

A színháznak ugyanis a színpada nincsen magasan építve, hanem a színházi előadásokat a zenekar helyén, az ugynevezett orkesztrában tartották meg. Az orkeszternek a hátulsó oldala egy monumentális,

kétemelet magas faszádban végződik, amelyhez az építők a legszebb tarka márványt használták fel. A faszádon keresztül természetesen márvány lépcsők vezetnek az orkeszterbe.

Tudományos körökben vita folyik arról, hogy volt-e a görög színháznak egyáltalán színpada vagy sem. Tulajdonképpen a görög színháznak nem is volt színpada, amit a görög drámák egész cselekménye is igazol, mert a görög színházban inkább intenzívetlet volt, mint színjáték. Kérdés azonban, hogy a fejlődés során voltak-e színpad nélküli színházak vagy sem. Ez a kérdés most a stobii színház ásátásokkal teljesen eldőlt és ez a tétel különösen a késő időkbeli való görög színházakra vonatkozik, mert a stobii színház tudomásunk szerint a legkésőbbi időkbeli való. A stobii színház nagyságát illeti, elmondhatjuk, hogy a színház kilencven méter átmérőjű és az orkeszter épület ötven méter hosszú, a nézőtérén négy-ötezer ember tudott elhelyezkedni. A stobii színházon kívül ugyanitt nagyon értékes ókeresztény, bizánci templomokat is találtak, amelyek közül az egyik, az ugynevezett püspöki templom plasztikus díszítéseivel a korai bizánci templomépítési kultúrának egyik remeke és művészettörténelmi szempontból is igen nagy jelentősége van. Tavaly óta a beogradi Nemzeti Múzeum ugyanitt több bizánci korszakból származó épületeket és ki, amely épületek szintén templomi célokat szolgálták és itt rengeteg szobrot és egyéb történelmi emléket ástak ki a föld alól.

Két évvel ezelőtt Stobiiiban egy kis helyi múzeumot állítottunk fel, ahol egyesítjük az összes leleteket. Ennek a kis múzeumnak már a külföldre is kijutott a híre és már nagyon sokan keresték fel a stobii görög színházat és archaikus épületeket. A stobii színház az idegenforgalom fejlődésére is jótékony befolyást gyakorolt, mert míg eddig Gradskoban csak egy barakk-szálloda volt, most már egy csinos, tiszta szálloda várja ide a külföld archeológusait és tudósait.

Nem volt leeresztve a novisadi halálsorompó

Törvényszéki bizottság szállt ki a helyszínre — A vizsgálóbíró szerint a katasztrófaért a vasuti őrt terheli a felelősség — A szubotocai vasutigazgatóság is bizottságot küldött ki Noviszadra

Felboncolták az áldozatok holttestét

Noviszadról jelentik: A hétfő hajnali autókatasztrófa, amelynek három halottja és két súlyos sebesültje van, egész napon át az érdeklődés középpontjában állott.

Hétfőn délelőtt fél tizenegy órakor szállt ki a törvényszéki bizottság, amelynek Glumac Bogdán helyettes vizsgálóbíró, dr. Pavlovics Braniszláv államügyész, Malencsics Rodoljub rendőrkapitány, dr. Cseremov György törvényszéki és városi orvos, Manchel Pál helyettes állomásfőnök, Szolovjev Mirkó, törvényszéki bírósági elnök és dr. Arsenijevics Milorád ügyvéd, mint Cseman János taxitulajdonos, jogi képviselője voltak a tagjai. A törvényszéki bizottság, mindenekelőtt pontos rajzot készített a szerencsétlenség színhelyéről, a rajzban megjelölték a vasuti őrház és sorompó elhelyezését, végül berajzolták a helyszínrajzba, azt a helyet, ahol a vonat megállt és ahol az autóból a halottakat és sebesülteket kivették.

Ezután hosszabb tanácskozás folyt arról, miképp lehetne megállapítani, hogy a szerencsétlenség hogyan történhetett, miután a katasztrófa életbenmaradt áldozatait ezideig nem lehetett kihallgatni. Abt Vilmos, aki a halálautó volánjánál ült, még mindig nem tért magához és állapota válságos.

A törvényszéki bizottság tisztán feltevésekre és lehetőségekre volt kénytelen a vizsgálatot alapítani és minden elképzelhető lehetőséget mérlegelés tárgyává tett. Elsősorban azt igyekeztek megállapítani, hogy a sorompó le volt-e engedve. A vasuti őrt határozottan állítja, hogy a sorompó a szerencsétlenség pillanatában le volt bocsátva és az autó soffitja azt a tilalom ellenére önkényesen és erőszakosan távolította el. A vasuti őrt beismerte, hogy a sorompó már huzamosabb ideje nem volt kifogástalan állapotban és jóideje el volt görbülve, úgyhogy nem volt teljesen lezárható. Lehetségesnek, sőt valószínűnek tartja, hogy a sorompó ezalkalommal sem volt a sorompó befogadására készült vasvillában elhelyezve, hanem a sorompót tartó vaskapocs elgörbülése következtében kissé befelé és körülbelül egy méterrel a villa felett állhatott. A törvényszéki bizottság erre egy ugyanolyan csukott Fiat-kocsit, mint amilyen a szerencsétlenség alkalmával került a vonat elé, állított a sorompó elé és kipróbálta, hogyha a kocsi nekijár a sorompónak, képes-e azt annyira befelé nyomni, hogy a kocsi azon a sorompón túl a sínre kerüljön. A próba kétséget kizárólag megállapította, hogy ez lehetetlen, mert ha a kocsi a sorompót befelé nyomja, az legfeljebb egy fél méterrel szorítható beljebb, minthogy itt megakad a két oldalt elhelyezett és vascsövekből álló kerítés jobb oldalában. Így tehát ezt a feltevést ki kellett kapcsolni. A Jugovics-őrháza őre, ezzel szemben feltétlenül megmaradt amellett, hogy a szerencsétlenség csak így történhetett.

Más vasutasok viszont hivatkoztak arra, hogy a sorompó közepe meg volt repedve és azon erős karcolások és surlódások láthatók. Megállapították, hogy a feketére festett sorompón látható repedés, karcolások és surlódások nem friss keletűek. A vasutasok szerint a halálautó teteje okozta a sérüléseket és a tetővel nyomták be a sorompót annyira, hogy a kocsi a sorompó alatt keresztülhaladhatott. Ez a feltevés is teljesen lehetetlennek bizonyult, mert amikor a próbaautóval kísérletet tettek, a sorompót legfeljebb harminchat centiméterrel lehetett felemelni, de még mindig nem annyira, hogy a Fiat-kocsi alatta elmehetett volna. Így ez a feltevés is megdőlt.

A törvényszéki bizottság ezután a harmadik lehetőséget tette vizsgálat tárgyává, mely szerint a sorompó melletti őrház váltódott csak akkor bocsátotta le a sorompót, amikor a vonat az őrházat elhagyta és az autó soffitja észrevette a sorompó lebocsátását, teljes gőzt adott és iparkodott a lassan leereszkedő sorompó alatt még átsurrani. Amikor az egyik sorompó átjutott és a sínre került, már nem tudott tovább haladni és beszorult a sínre és a másik sorompó közé. Itt érte azután a katasztrófa. Ezt a kísérletet is megpróbálták, de ez sem látszott valószínűnek.

Egy negyedik feltevést a vasuti főnökség képviselője vetett fel. Eszerint az autó az ellenkező irányból jött, megfordult és vissza igyekezett a sorompó felé, amely közben lecsukódott. A vasut képviselője, a keréknyomok cikk-cakkos utvonalaiból bizonyítani kívánta, hogy a soffit teljesen ittas volt. Ennek ellentmond az a körülmény, hogy vasárnap egész éjjel nagy eső volt és a kocsi a sáros uton csak nagy óvatossággal és fékezéssel haladhatott, így a keréknyomok jól kitérték, hol keskenyebbek lettek és ez még nem bizonyítja a soffit ittaságát. Különböző is több keréknyom

volt látható és nem lehetett megállapítani, hogy melyik keréknyom a halálautó nyoma.

A 217-es szubotocai személyvonaton egy tartalékos repülőfőhadnagy és egy tartalékos repülőőrmeister utazott, mindketten kiszálltak a repülőtéren, amely néhány száz méterre van a pályatesttől. Mind a keten a katasztrófa pillanatában a vasuti kocsi folyosóján álltak, mert már készültek a kiszállásra. Azt állítják, hogy már az őrház előtt kinéztek az ablakon és biztosan tudják, hogy a sorompó levolt eresztve. Pár pillanattal később erős lökést éreztek, úgy hogy megtántorodtak és valamivel utóbb megdőltek a vonat, mire ők is kigrognak és akkor azt mondták nekik a vasuti alkalmazottak, hogy a vonat elütött egy embert. A sínre két lépésre hevert Balázs Pál tizenhét éves soffitsegéd. Csak valamivel utóbb látták, hogy a sínre egy összeroncalt autó is hever. A főhadnagy szerint a vasuti kocsi, amelyben ült, alig négy-öt lépésre volt az autótól.

Jelenkezett még egy tanu, egy kilenc éves fiu, a hírneves repülőkonstruktor, Fizir Rudolf mérnök kis fia, aki elmondta, hogy a szerencsétlenség pillanatában épp hazafelé indult. A vasuti őrházról tejet hozott és azt a repülőtérré akarta vinni. A fiu állítólag látta az egész szerencsétlenség lefolyását és biztosan állítja, hogy a sorompó nem volt lebocsátva. Fizir Rudolf mérnök felesége, a kisfiu anyja ezzel szemben azt állítja, hogy a fiu ezt csak elképzelt, mert abban az időben otthon aludt. A fiu megmaradt állítása mellett és azt állítja, hogy valakinek tejet hozott, amiről az anyja nem tudott.

Még egy tanu van, aki azt állítja, hogy a szerencsétlenség színhelyétől néhány lépésre van egy kis házikója és hallotta a vonat sipolását, amelyből következteti, hogy a mozdonyvezető már előbb észrevette a sínre levő autót.

Végül egy tanu szerint, a Fiat-kocsi háromszor tüllkölt és ebből azt következteti, hogy a soffit jelezni kívánta a vasuti őrnek, hogy át akar haladni és nyissa ki a sorompót.

A vizsgálat megállapította, hogy az átjárótól az ötödik talpánál láthatók a katasztrófa első nyomai. Ez a talpa megvan sérülve és néhány lépésre onnan találtak meg az autó első roncsait, a kitépett ajtót, az eltört kormánykereket, a szétroncsolt reflektort. A vizsgálat tanuvallomások alapján megállapította, hogy a mozdonyon alkalmazott petróleumlámpa, a szerencsétlenség után nem égett, meglehet, hogy az összeütkezés következtében aludt el. Manchel Pál állomásfőnök-helyettes, szükségesnek tartotta, annak a munkásosztagnak a kihallgatását, amely szerinte a katasztrófa idejében, a sorompó közelében volt. A bizottság ki fogja nyomozni a munkáscsoport tagjait és ki fogja hallgatni őket.

A Bácsmegeyi Napló munkatársa felkereste Glumac Bogdán vizsgálóbírót, aki a helyszíni szemléről a következőket mondotta:

— A lefolytatott vizsgálat eddigi megállapításaiból következtetve, az a meggyőződésem, hogy a sorompó nem volt leeresztve és ennek következtében történt a szerencsétlenség. Fizir Alekszander Fizir Rudolf mérnök kilenc éves fia azt állítja, hogy a sorompó nem volt leeresztve. Bán Antal szubotocai mérnök, aki a szubotocai vonat utolsó kocsiában utazott, azt állítja, hogy a katasztrófa pillanatában kinézett az ablakon és látta, hogy a sorompó le van bocsátva. Meglehet, hogy ez így történt, de én nem hiszem, mert másképpen nem történhetett volna meg a szerencsétlenség. Az én véleményem az, hogy a pályáért későn engedte le a sorompót, csak akkor, amikor a vonat már elhagyta az őrházat, amely négyszázötven méterre van az átjárótól. Ez annál hihetőbb, mert a kis Fizir körülbelül száz méterre volt a sorompótól és akkor az még nem volt lebocsátva. Viszont Bán mérnök látta, hogy amikor az utolsó vagon odaért a sorompó elé, akkor az már levolt eresztve. Ezt csak úgy lehet megmagyarázni, hogy a váltóór akkor engedte le a sorompót, amikor az autó már túl volt az innsó sorompón. Ekkor történt az összeütkezés.

Szerintem a felelősség a szerencsétlenségért a pályáért terheli. Arról is értesültem, hogy a mozdony lámpái nem égtek. Hétfőn délután kihallgattam a kórházban a súlyosan sérült Aleksza Máriát, aki azt állítja, hogy egész éjjel a Kraxner-féle vendéglőben voltak, de ő maga csak egy málnaszörpöt ivott és szinjezőn volt. Arra emlékszik, hogy autóból ülték és azt mondták, hogy Rumenkára mennek. A szerencsétlenség részleteit azonban nem tud visszaemlékezni.

Kedden reggel dr. Borkó Jakab szubotocai vasutigazgató utasítására egy bizottság érkezett Noviszadra, amelynek tagjai Matszusov Szergej és Jovicsevic Péter vasuti mérnökök, valamint Kittics Vefimír vasutigazgatósági főosztályvezető voltak. A bizottság a katasztrófa színhelyén lefolytatta a vizsgálatot, majd kiszállt a kórházba, ahol kihallgatta Aleksza Máriát, a szerencsétlenség egyik életbenmaradt áldozatát. A másik életbenmaradt Abt Vilmost nem lehetett kihallgatni, mert a szerencsétlen ember még mindig nem nyerte vissza eszméjét. Abt állapotát, annak elnére, hogy lázmentes, aggasztónak tartják és nagyon komoly Aleksza Mária állapota is, aki súlyos belső sérüléseket is szenvedett.

Dr. Cseremov György törvényszéki orvos, Glumac Bogdán vizsgálóbíró és Pavlovics Braniszláv államügyész jelenlétében felboncolta Balázs Pál és Takács Sándor holttestét. Balázs Pál hulláján fekete-vörösfoltokat találtak, több oldalbordája eltört és jobb szemöldöke alatt, valamint homlokán öt centiméter mély seb tátong. Mindkét keze és lába több helyen eltört. A tarkón három centiméter mély seb van és a mellkas is több helyen behorpadt. A másik áldozat Takács Sándor hullája tele van sebekkel. A nyakon három centiméter mély és négy és fél centiméter hosszú sérülés látható. A boncolás itt agyrázkódást állapított meg a halál közvetlen okául.

Délután hat órakor boncolták fel Vackó Viktória holttestét. A mellén és a gyomor táján hatalmas vér-aláfutásokat találtak, azonkívül a jobb keze és mindkét lába eltört, a homlokán, az orrán és a nyakán az álla alatt mély sebek tátongtak, a bal vállán pedig tenyérszerű szélességben lehorzsolódott a bőr. A szív közelében a főtüdő elszakadt és a halál közvetlen oka szivparalízis volt.

Délután fél hatkor óriási tömeg részvételével eltemették Balázs, hat órakor pedig Takács holttestét. A harmadik áldozat eltemetésére szerdán kerül sor.

Délután fél hét tájban visszanyerte eszméjét Abt Vilmos is, akit Glumac Bogdán vizsgálóbíró nyomban kihallgatott. A kihallgatás részletei még nem kerültek nyilvánosságra.

Van-e Radonicsnak pártszervezete a szubotocai kerületben?

A szubotocai radikálisok válasza dr. Radonics Jovának

A Vreme hétfői száma hosszabb nyilatkozatot közöl dr. Radonics Jován egyetemi tanártól, a szubotocai kerület volt radikális párti listavezetőjétől, aki többek között azt írja, hogy az ő szervezeteit a másik radikális párt elnyomja és Vukicsevicsét és szubotocai híveit teszi felelőssé azokért a politikai viszonyokért, amelyek a szubotocai kerületben uralkodnak.

Radonics Jován dr. cikkével kapcsolatban a szubotocai radikális párt egy előkelő vezetőtagja az alábbi nyilatkozatot adta a Bácsmegeyi Napló munkatársának:

— Radonics dr. nyilatkozatában említést tesz a martonosi szervezetről. Ezzel szemben kijelentem, hogy dr. Radonics Jovának semmi néven nevezendő szervezetei nincsenek a szubotocai választókerületben. Radonicsnak csupán egynéhány híve van, akiket az újjainkon megszámálhatunk és pedig olyan emberek, akiknek politikai ambíciói nem elégteltek ki, miután a párt nem tartotta szükségesnek, hogy egyes állásokat velük töltsön be, abból az egyszerű okból, mert nem élvezték a párt bizalmát. Ami pedig Radonics erődjét, a martonosi szervezetet illeti, ez hátat fordított dr. Radonicsnak és ez év augusztus 28-ikán kelt átiratában kérte a radikális párt legális kerületi bizottságát, hogy jegyezzék be a párt többi helyi szervezetei sorába, kijelentve, hogy a martonosi szervezet is csak azt a kerületi választmányt ismeri el, amelynek elnöke dr. Miladinovics Radivoj. Ezt az átiratot Eremics Tósa elnök és Rakics Dusan titkár írták alá. A martonosi szervezet kérelmét a legutóbbi ülésén tárgyalta az egyedül legális kerületi választmány és felvette a szervezetet a többi helyi szervezet sorába. Így tehát az utolsó Radonics organizáció is szakított Radonics uralmal.

Galsworthy:

A fehér majom

A XX. század nagy regény-ciklusának a Forsyte Sagának folytatása, mely a Forsyte-család alakjait a mai élet áramlatába állítja, a mai élet tipikus alakjai között játszatja le izgalmas meséjét. A regény-ciklus egyik legvonzóbb nőalakja, a tipikusan mai fiatalasszony Fleur áll a regény középpontjában, s az ő szerelmének lelket boncoló rajza a Forsyte Saga legszebb részévé avatja ezt a könyvet. Ára füzve 70 dinár. — Kapható a Minerva r.t. könyvtárában

Rendkívül éles amerikai jegyzéket vár Páris és London

Franciaország elejti a lefegyverzés eszméjét?

Párisból jelentik: A kedd reggeli lapok azzal a meglepetéssel szolgálnak a nagy nyilvánosságnak, hogy

a francia kormány takarodót akar fujni a leszerelés terén, mert arra a meggyőződésre jutott, hogy a Népszövetség keretében céltalan minden további fáradozás.

Jelzik a párisi lapok genfi tudósítói, hogy Paul Boncour a leszerelési előkészítő bizottság ülésén be fogja jelenteni Franciaországnak ezt az elhatározását, amelyet az érlelt meg, hogy — miként Párisban és Londonban már tudják —

az Egyesült Államok a legközelebbi huszonegy óra leforgása alatt rendkívül éles hangú jegyzékben fogja visszautasítani az angol-

francia flottaegyezményt

s ilyen körülmények között, de azért is, mert még egy nagyhatalom, Szovjet-Oroszország, nincs is képviselve a leszerelési bizottságban, Franciaország semmi kézzelfogható eredményt nem remél a további tárgyalásoktól.

Paul Boncour a leszerelési előkészítő bizottságban — mint a félévvel ezelőtti *Petit Parisien* jelzi — fel fogja vetni azt a kérdést, hogy van-e továbbra értelme a fáradozásoknak ilyen körülmények között és nem becsültesebb eljárás-e beismerni, hogy

a lefegyverzésre irányuló törekvések holtpontra jutottak

s maga az előkészítő bizottság elvesztette létjogosultságát.

Venizelosz a Balkán államok mindegyikével szerződésre készül

A görög miniszterelnök boldog, hogy aláírhatta az olasz-görög szerződést

Athénből jelentik: Venizelosz az olasz-görög szerződés aláírása után fogadta a görög lapok római tudósítót.

— Boldog vagyok, — mondta nyilatkozatában Venizelosz — hogy aláírhattam ezt a szerződést, amely szilárd alapokra helyezi a barátságot és szívélyes egyetértést a két nép közt, amelynek a szerződés aláírása után sehol sincs ellentétes érdeke.

Az Olaszországhoz való politikai közeledés nekem régi politikám.

A szerződés teljesen békés és nem érinti egyetlen állam érdekét sem. Meg fogom ezt magyarázni, mi helyt legközelebb Párisban és esetleg Jugoszlávia fővárosában is látogatást teszek. A közzétett szövegen kívül a szerződésben nincs semmi más és senki sem lehet vele elégedetlen. De még ha valaki elégedetlen is lenne, akkor sem sajnálom a szerződés megkötését.

Az Olaszországgal kötött szerződés után reméljük, hogy

szervező léseket köthetünk Törökországgal, Bulgáriával, Albániával és Jugoszláviával is. Venizelosz ezután így folytatta:

— Azt a kérdést intézték hozzám, hogy vajjon balkáni Locarnót fogunk-e kötni?

Ha Locarnó alatt szövetséget értenek, úgy kijelentem, hogy

semmi szükség nincs a Jugoszláviával vagy bármely más állammal való szövetségre, mert a szövetségnek erős éle volna valaki ellen.

Mi nem vagyunk egy ilyen politika mellett. Az eféle szerződések ellentétben állanak a népszövetségi egységelmélettel. Mussolinival folytatott megbeszélés során ismerttettem politikai alapelveimet, s ő teljesen egyetért velem.

A madridi szörnyű színházi pánik bestiái

Egyes férfiak törökkel és revolverekkel csináltak maguknak utat — A pusztulás hősei: egy rendőr, egy jegyszedő, egy rendező és egy színész

Eddig százötven halottat huztak ki a romok alól

Madridból jelentik: Gyászol a főváros és szerdán kezdődik a nagy temetés. Városi költségen fogják eltemetni a *Novedades* színház égésének áldozatait a központi temetőben, de egyelőre csak azokat a halottakat helyezik koporsóba, akiknek személyazonosságát sikerült megállapítani, még pedig

23 asszonyt, 7 leánygyermeket, 3 kislányt és 27 férfit temetnek el egyelőre,

53 holttest annyira megszenesedett, hogy lehetetlenség agnoszkálni. A rök füléből kiolvadt a fülbevaló, ujjainkon nem találtak gyűrűt és a férfiakon sem lehetett felidézni olyan ismertetőjeleket, amelyekből kiliükre lehetne következtetni.

Az agnoszkált holttesteket a központi temető ravatalos házában terítették ki, míg a felismerhetetlen holttestek a tetemnézőben vannak és azokat, akiket hozzátartozóik nem fognak felismerni, közös sírba temetik.

A porráégett színháznak csak egyes külső falai állanak még és öt emeleten végig néhány vasgerenda, ezeken tornyosulnak a romok, amelyek alatt még sok holttestet sejtene.

Eddig százötven holttestet huztak ki a romok alól

és a kórházakba szállított sebesültek közül négyen haltak meg. A tüzoltók csákányokkal bontják le a romokat. Életveszéllyel dolgoznak, mert félt, hogy a tomhalmaz összedől alattuk.

Azt hiszik, hogy még közel száz holttest hever a romok alatt,

mert a rendőrállomásokon körülbelül ennyi eltűntet jelentettek be.

Borzalmas felfedezést tettek a hatósági orvosok sok holttesten és a kórházakban fekvő sebesülteken. Akárhánynak hátában törzsürás van, másokat revolverrel löttek át és szemtanuk beszélik, hogy

a vad menekülés idején férfiak törökkel szurkáltak és lövöldöztek,

hogy utat vágjanak maguknak a kijáratok felé az összeszertorlódt tömegben keresztül. De nemcsak az emberi bestia tombolt a halálos veszedelem kitörésekor, hanem a hősiesség is sok fényes példáját mutatta,

Egy rendőr a hátán vitt ki a harmadik emeleti karzatról egy mankós öreg sánta embert s mikor már tuljutott vele a kijáraton,

legázolták a nyomorékkal együtt és mind a ketten ott haltak meg.

Egy színházi jegyszedő a földszinten doronggal felfeszített egy mellékkijáratot s aztán gyertyát gyújtott, mert a villamosvilágítás egyszerre elaludt, a gyertyával az ajtóba állott és arrafelé terelte a menekülőket. Ő maga az utolsó pillanatig a helyén maradt s oda is égett.

Szörnyűség elgondolni, hogy ennek a nagy színháznak, amely 3000 nézőt volt képes befogadni, nem voltak vészkijáratok és valamennyi ajtó befelé nyílt.

Az ötödik emeleten egy helyen alig egy méter széles a folyosó. Valószínűleg itt van a legtöbb halott, de a karzatnak ezt a részét még romhalmaz torlaszolja el. Csodákat mesélnek egy *Apra nevű színész és Bodri-guez rendező hősiességéről*. Ők ketten a színpad hátsó részén, az ablakokon át, köteleken bocsátották le a megrémült táncosnőket, akik közül egy sem pusztult el, ők ketten azonban már nem menekülhettek és hősi halált haltak.

A pusztulást nem rövidzárlat okozta, hanem bengáli tűz.

Mikor az utolsó jelenetben a táncosnők a színpadra jöttek és a bengáli tüzet a színpad mögött meggyújtották, lángalobban egy kulissza és ahelyett, hogy a színpadi alkalmazottak ezt leszakították volna, menekült mindenki s így történt, hogy minden díszlet meggyulladt.

Ha vasfüggönye lett volna a fából épült színháznak és ha az ajtók kifelé nyíltak volna, úgy hogy a kijáratoknál nem keletkezik torlódás, akkor távolról sem lett volna ilyen nagyarányú a katasztrófa. A *Novedades*-színház még 1856-ból való s azóta a színpadi és a tűzrendészeti technikának egyetlen útját sem szerelték fel benne. Különben ugyanilyen Madridnak valamennyi színháza és ez a szörnyű pusztulás legalább arra lesz jó, hogy a hatóságok a többi színházakban gondoskodni fognak a közönség életbiztonságáról.

Vujkovic Péro divatértésítése

KABÁTOK

Az idei őszi kabátok teljesen elütők az eddig megszokott kabátoktól úgy az anyag, mint a szabás tekintetében és főleg nincs bennük semmi, ami konvencionális vagy erőltetett. A nehezebb őszi kabátoknak eddig legnagyobb hátránya az volt, hogy hiányzott belőlük a könnyedhatású kedvesség.

A könnyed, kedves és eredeti hatást elsősorban az anyag helyes megválasztásával érhetjük el és éppen ezért csak puha, simulékony kelme alkalmas a divatos őszi kabátra, de azért ennek a kelmeinek is melegen és kellemesnek kell lenni. Erre legjobban a posztó felel meg és főleg a „Damentuch“ néven ismert, mindig elegáns, nemesfényű posztó és a mostanában feltűnt cibelin és a bársonyos hatású duvetine. Ezek a simulékony, kellemes kelmek elragadó színváltozatokban kerülnek piacra és nincs is ugynevezett divatszín, hanem a szín megválasztása teljesen az egyéni ízlésre van bízva. A legcélszerűbbek a sötét színek, tengerészkek (marine) és a fekete. De vannak új színek is, az ugynevezett petrolkek, mogyoró, kapuciner és a többi barna árnyalatok.

A szabásban is a könnyedség és fiatalosság érvényesül és éppen ez az új kabátstílus legjellemzőbb sajátossága. Az elegáns, délutánra és estére egyaránt alkalmas kabát finom fekete cibelinből készül. Sport- és strapakabátra különösen a dublék, kashak és a különféle angol zsánerű anyagok a legalkalmasabbak.

RUHÁK

Délutáni ruhára a nehéz crepe anyagok, a crepe satin, a crepe faile, a crepe mongol és a nehezebb crepe de chinek a divatosak. A színek itt már sokkal merészebbek és a megemlített kabátszínek mellett különösen a piros és banánzöld szint kedvelik. A délutáni ruha kivétel nélkül gloknis.

Nagyon elegánsak a taftból, tüllből, zszorsettából és muszlinból készült estélyi és stíluhák is.

Amerika fegyverkezik a tengeren és a szárazföldön

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* jelenti Washingtonból: Az amerikai külügy-, tengerészeti és hadügyminiszteriumban meg vannak arról győződve, hogy hamarosan

újabb cirkálókat és segédhajókat kell építeni, ha az Egyesült Államok a nyílt tengeren is megfelelő védelemmel akarnak rendelkezni. Ezenkívül egyre több a hadügyminiszterium ama tisztviselőinek és a kongresszus tagjainak a száma, akik meg vannak róla győződve, hogy elérkezett az az idő, amikor modern felszereléseket,

tankokat és egyéb hadieszközöket a hadsereg részére tömegesen kell beszerezni a szárazföldön való felkészültség érdekében. Ez a nemzeti védelem évi kiadásait több mint 700 millió dollárral emelné.

Szenta viharos közgyűlése

Az ellenzék fegyelmi vizsgálatot követelt a városi tanács tagjai ellen

Szentáról jelentik: Szenta város képviselőtestülete kedden Gyogyevics Szlobodán polgármester elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlést Kerepessy Vince országgyűlési képviselő és társai kérelmére hívták össze és a tárgysorozaton három pont szerepelt.

Az egyesült ellenzék követelte, hogy vonják felelősségre a városi tanácsot, mert a közevetvámbevételekből a Szerb Takarékpénztárnál elhelyezett összegből júniusban és júliusban kétszáz, majd kétszázötvenezer dinárt vettek fel kölcsönként. Az ellenzék a városi tanács ellen a városi tanács elleni fegyelmi vizsgálat elrendelését követelte, mert a tartományi utadó céljaira befolyt hatszázötvenezer dinárt a közgyűlés határozata nélkül a városi háztartás céljaira fordították.

Kerepessy Vince rámutatott arra, hogy a tanács utalványozási joga tízezer dinárig terjed, a közevetvámot és a tartománynak szedett utadót elköltötte. Követelte, hogy a tanács tagok ellen, akik ezt megszavazták, indítsák meg a fegyelmi eljárást.

Gyogyevics Szlobodán kifejtette, hogy április utolsó napján vette át hivatalát, rendet, pontosságot követelt a tisztviselőktől, de minthogy azt tapasztalta, hogy a hivatalnokok fizetésüket rendetlenül kapják, intézkednie kellett, hogy a fizetésüket is rendszeresen folyósítsák a számukra.

Kerepessy Vince magyar nyelven akart válaszolni, de a polgármester a törvényre hivatkozva, követelte, hogy szerbül beszéljen.

Kerepessy Vince kijelentette, hogy az autonómia legnagyobb sérelme, hogy a közgyűlés határozata nélkül elköltötték ezt a nagy összeget.

Dr. Ludaics Milos főügyész szerint nem szabad ugyan a városi alaphól pénzt felvenni, de az az összeg nem alap volt. A városi tanács a pénzkészlettel teljes joggal rendelkezik.

Dr. Vuics Szvetozár szerint a közgyűlés határoz belügyekben. Nem autonómia az, amikor hónapok óta

nem tartanak még rendes közgyűlést sem.

Vuics Jócó névszerinti szavazást kér azzal, hogy a tanács tagok, mint érdekeltek, ne szavazzanak.

Dr. Vuics Szvetozár: Nem vagyunk szavazógépek.

Gyogyevics: De nem is vagyunk a cirkuszban sem.

Dr. Keceli Mészáros Ferenc szerint dr. Ludaics csak indítványt tett a tanácsülésen, de nem lett határozat az indítványából.

Mohácsi Pál: Megvédjük az autonómiát, mert mi is kisebbség vagyunk, nekünk is erősségünk az autonómia, de a képviselőtestület utólag is jóváhagyhatja a tanács döntését.

Végül Vuics Jócó indítványát 35 szavazattal elfogadták. Kerepessy indítványa tizenkilenc szavazatot kapott. A három munkáspárti képviselő nem szavazott.

Kerepessy a hatszázötvenezer dinár tartományi utadó felhasználása miatt élesen támadta a tanácsot.

Dr. Ludaics kijelentette, hogy nem ez a tanács használta fel azt a pénzt, hanem az előbbi tanács dr. Ludaics megkérdezte Kerepessyt, hogy emiatt kiket akar fegyelmi vizsgálat alá vonatni.

Kerepessy: aki bűnös, az lakoljon. Végre a közgyűlés szótöbbséggel elvetette Kerepessy indítványát.

A tisztviselőválasztások ügyében dr. Vuics Szvetozár és Kerepessy szólaltak fel és azt mondták, hogy a tisztviselőválasztás szabálytalan volt, mert új pályázatot kellett volna kiírni.

Dr. Ludaics ekkor bemutatta a városi tanácsülésről fölvett ama jegyzőkönyvet, abból az időből, amikor Kerepessy még pénzügyi tanácsnok volt. A jegyzőkönyvből kitűnik, hogy Kerepessy is azokkal a tanács tagokkal együtt szavazott, akik a vármegyei utadóból száztízezer dinár felhasználását kérték. Dr. Ludaics felolvasása általános feltűnést keltett, óriási zaj keletkezett, amelynek a polgármester az ülés bezárásával vetett véget.

döntését és a belügyminiszter minden valószínűség szerint helyt fog adni a főispán felelősségének és előreláthatólag ilyen értelemben határozat végző fokon az államtanács is. A lemondott novakanizsai képviselők ügyének a tartománygyűlés november ötödiki ülésén még folytatása lesz.

TŐZSDE

Zürich, szept. 25. (Zárlat.) Beograd 9.13, Páris 9.31, London 25.2050, Newyork 519.775, Brüsszel 72.20, Milánó 27.18, Madrid 85.70, Amszterdam 203.45, Berlin 123.90, Bécs 73.175, Szófia 3.75, Prága 15.40, Vátság 58.225, Budapest 90.60, Bukarest 3.16.

Beograd, szept. 25. (Zárlat.) Páris 221.52—223.52, London 275.83—276.83, Newyork 56.84—57.04, Genf 1094.10—1097.10, Milánó 236.93—238.93, Berlin 1356.25—1359.25, Bécs 8007—8037, Prága 168.34—169.17, Budapest 991.54—994.54, Szaloniki 7425—7475.

Zagreb, szept. 25. (Zárlat.) Páris 221.40—223.40, London 275.83—276.63, Newyork 56.83—57.03, Zürich 1094.10—1091.10, Milánó 296.88—298.88, Amszterdam 2289.38—2296.38, Berlin 135525—1359.25, Bécs 800.70—803.70, Prága 168.37—169.17, Budapest 991—994.

Szombori terménytőzsde, szept. 25. Buza bácskai vasut prt. 240—245, rozs bácskai vasut prt. 235—240, zab bácskai vasut prt. 230—235, árpa takarmányi 64—65 kilós 240—245, tavaszi 67—68 kilós 270—275, ótengeri bácskai vasut prt. 297.50—302.50, liszt 0gg 340—360, 0g 340—360, 2-es 320—340, 5-ös 295—315, 6-os 260—280, 7-es 220—240, 8-as 200—210, finom korpá prt. 185—190 dinár. Irányzat: szilárd. Forgalom: 108 vagon.

Noviszadi terménytőzsde, szept. 25. Buza bácskai és felsőbácskai 79—80 kg. 242.50—245, tiszavidéki bácskai 79—80 kg. 242.50—245, bánáti 79—80 kg. 240—242.50, szerémi 79—80 kg. 242.50—245, Árpa bácskai, szerémi és bánáti 64 kg. 245—250, bácskai tavaszi 68—69 kg. 280—290, Zab bácskai 232.50—237.50, szerémi és szlavóniai 232.50—237.50, Tengeri bácskai 300—302.50, bánáti 297.50. Lisztek: 0gg és 0g bácskai 350—360, kettes 330—340, ötös 310—320, hatos 265—275, hetes 230—240, nyolcas 200—210, korpá bácskai 182.50—187.50, szerémi és bánáti 180—185. Irányzat: kelemesebb. Forgalom: 151 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, szept. 25. Határidőüzlet: lanya. Buza októberre 26.22—26.56, zárlat 26.26—26.28, márciusra 27.88—29.18, zárlat 28.90—28.92, májusra 29.66—29.94, zárlat 29.70—29.72. Rozs októberre 25.10—25.30, zárlat 25.14—25.16, márciusra 27.60—27.72, zárlat 27.64—27.66, májusra 27.92—28.27. Tengeri májusra 28.36—28.48, zárlat 28.46—28.48, júliusra 29.04—29.08. Készárúpiac: buza 26.20—27.15, rozs 24.80—24.90, takarmányárpa 26.50—27, sörárpa 27—29.25, köles 27.50—28.50, repce 45.50—46, tengeri 31—31.25, zab 26—26.75, korpá 20—20.50.

Eőcsi marhavásár, szept. 25. (Josef Saborsky & Söhne, Wien, St. Mare jelentése.) Felhajtás 2578 hízott marha, 641 kicsontozni való, összesen 3219, ebből jugoszláviai eredetű, 588. A prima áru 5, a többi 10 garással drágult, a bika 10—15 garással olcsóbb. Szerdára 13.500 hus- és 260 zsirsértés felhajtása várható.

Chicago terménytőzsde, szept. 25. Középarfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat). Buza szeptemberre (114 ötnyolcad) 113 ötnyolcad, decemberre (118%) 117, márciusra (123) 121%. Zab szeptemberre (42 ötnyolcad) 42%, decemberre 42 ötnyolcad) 42 ötnyolcad, márciusra (44 egynyolcad). Tengeri szeptemberre (94%) 94 háromnyolcad, decemberre (77 hétényolcad) 78. Rozs szeptemberre (105%) 105, decemberre (101) 101%, márciusra (103%).

Winnipeg terménytőzsde, szept. 25. Középarfolyamok: Buza októberre (116 háromnyolcad) 115%, decemberre (116%) 115 egynyolcad, május (122%) 121 egynyolcad. Zab októberre (53%), decemberre (49 hétényed).

Liverpooli terménytőzsde, szept. 25. Zárlat: Buza októberre (9 sh. 0 háromnyolcad) 8.11%, decemberre (9 sh. 2 hétényolcad) 9.1%, márciusra (9 sh. 5) 9.3%.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 210 (+8), Apatin 290 (+10), Bogojevo 260 (+8), Vukovár 230 (+10), Noviszad 200 (+19), Zemun 86 (+24), Orsava 100 (+). Dráva: Osziyek 178 (—28). Száva: Mitrovica 168 (+63), Beograd 26 (+36). Tisza: Senta 110 (+12), Becsej 52 (+26), Titel 138 (+14).

Legjobb hirdetési orgánom a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ“

Rajics Szvetisláv főispán megfelebbezi a beogradi tartománygyűlés határozatát

A tartománygyűlés nem utasíthatja vissza a novakanizsai képviselők lemondását

Beogradból jelentik: A beogradi tartomány legutóbbi ülésén különös helyzet alakult ki. Amíg az országos politikai életben a kormánytámogató radikálisok a demokratákkal haladnak együtt, addig a radikális párt főbizottságával szimpatizáló radikálisok inkább a horvát parasztpárttal akarnak együttműködni és nem akarnak hallani a demokratákról.

A beogradi tartományban fordítva áll a helyzet. A beogradi tartománygyűlés megalakulása óta Pantovics Dragoszláv képviselő személye körül állandó harcok voltak.

Pantovics harcmodora idézte elő, hogy Krsztics Vászának, a tartományi állandó választmányi elnöknek távoznia kellett az állásából, sőt Pantovics idézte elő azt is, hogy a magyar és német tartományi képviselők kiléptek a radikális pártklubból és külön klubot alakítottak.

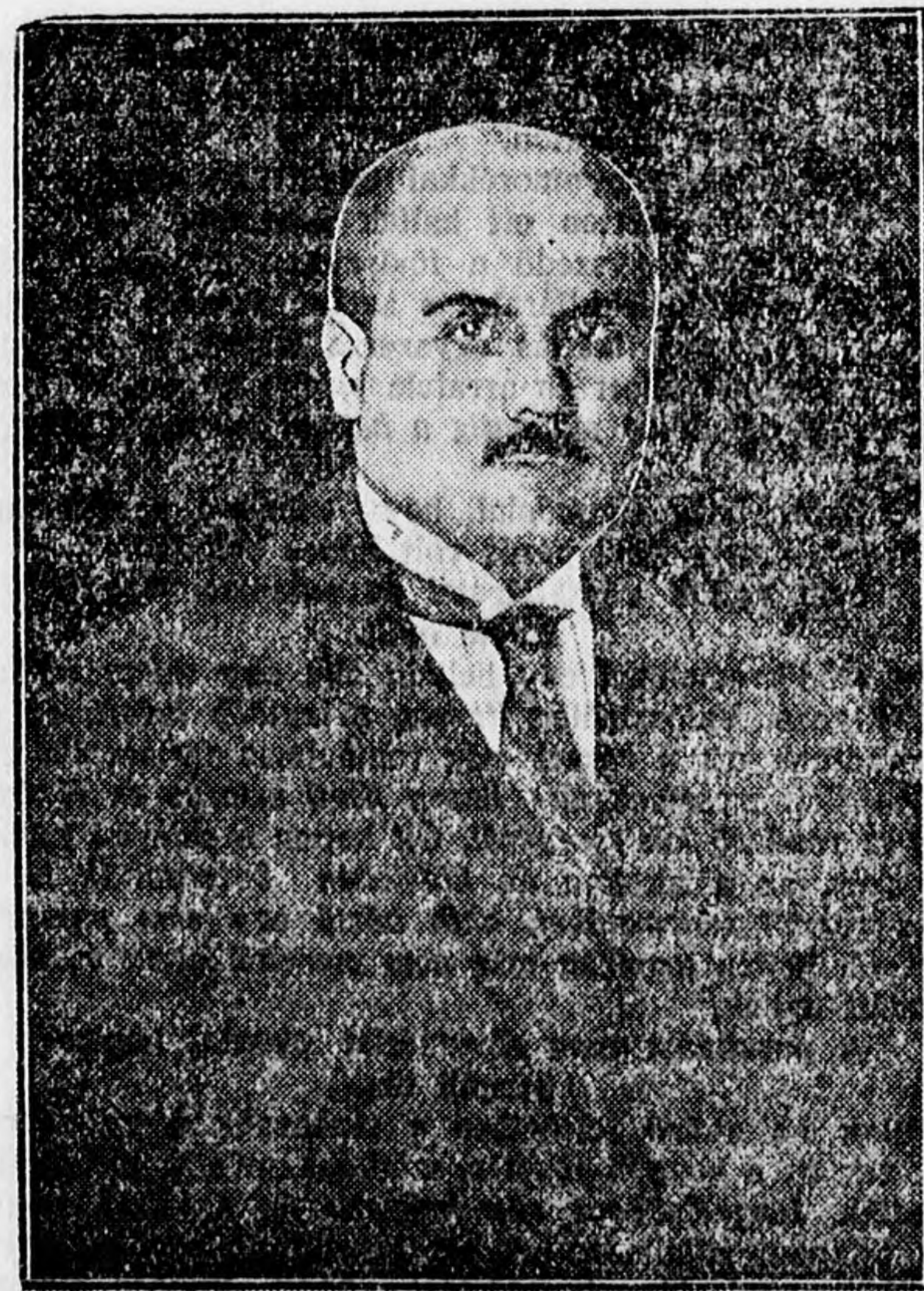
A beogradi tartománynak szeptember hó 19-ikén megtartott ülése bővekedett viharos jelenetekben és azon, amint a *Bácsmegyei Napló* már jelentette, az állandó választmány javaslatot terjesztett elő, hogy a novakanizsai járási radikális képviselők lemondása miatt a törvény értelmében írjanak ki új tartományi választásokat a novakanizsai járásban. A képviselők lemondása azért történt meg, hogy így Pantovics Dragoszlávot kibuktassák a tartománygyűlésből, mert alig valószínű, hogy Pantovics az új választáson mandátumot kapna.

Azonban a tartománygyűlésben az állandó választmány a közgyűlésen kisebbségben maradt és a tartománygyűlés nem fogadta el a novakanizsai képviselők lemondását.

Az állandó választmány leszavazásában együtt haladtak a főbizottsági radikálisok és a demokraták és így megmentették Pantovics mandátumát is.

A Vukicsevics-párti radikálisok együtt szavaztak a magyarokkal és a németekkel.

Amint értesülünk, a beogradi tartománygyűlés határozatát többben meg akarják felebbezni azzal, hogy a tartománygyűlésnek nem áll módjában afölött határozni, hogy elfogadják-e a lemondást vagy sem és minden tartománygyűlési képviselőnek a jogában áll

Rajics Szvetisláv, beogradi főispán

ispán rendkívüli ülésre hívja egybe a tartománygyűlést, ahol felolvassák az állandó választmány határozatát, amely fölött vitának nincs helye és a közlés után nyolc nappal intézkedni kötelesek a választások kiírásáról.

Amint értesülünk, Rajics Szvetisláv főispán is meg fogja felebbezni a tartomány szeptember 15-iki

A tábla elrendelte Rác György szabadlábra helyezését

A felebbviteli bíróság megszüntette a vizsgálati fogság fenntartására vonatkozó végzést

Noviszadról jelentik: Rác György topolai malomtulajdonos ismeretes bűnyében a szubotcai kerületi törvényszék, mint elsőfoku bíróság 1927. március 31-én hozta meg ítéletét. A törvényszék tudvalevőleg két vádat emelt Rác György ellen: a szándékos emberölés kísérletének, valamint a csalárd bukás büntetettének vádját. A két vádat egyesítették és a vádlottat a szubotcai törvényszék négyévi fegyházra ítélte. A vizsgálati fogsággal négy hónapot kitöltöttnek vettek.

Az ítélet ellen a közzvadászt képviselő királyi államügyész annak idején felebbezést jelentett be, miután a bíróság a vádlottat a csalárd bukás büntetettében emelt tizenegy vádpont közül csak négy-

szándékos emberölés kísérletének büntette miatt a tábla négy évi fegyházra ítélte a vádlottat.

Az ítélet ellen úgy a főügyész, mint a védő semmiségi panasszal éltek a semmitőszékhez, amely 1928 április negyedikén hozta meg ítéletét. Az ítélet szerint a semmitőszék az összes bejelentett semmiségi panaszokat egy kivételével, amely a büntetés kiszabására vonatkozott, elutasította és a vádlottat a szándékos emberölés büntetettéért két évi fegyházra ítélte. Az eltöltött vizsgálati fogságból a táblai ítélet kihirdetéséig egy évet kitöltöttnek vett. A semmitőszék ítéletét a szubotcai törvényszék 1928 április 28-án hirdette ki, amikor a vádlott védője azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a táblai ítélettől az ítélet kihirdetése napjáig terjedő időt számítsák be a vizsgálati fogságba.

Ennek a kérelemnek a törvényszék helyt is adott. A vádlott így büntetéséből a vizsgálati fogságban egy év két hónap és huszonnyolc napot töltött ki és így kilenc hónap és két nap maradt hátra kitölteni.

**NEIL HAMILTON és
VICTOR Mr. LEGLEN**

a főszereplője a Városi Mozi világsikert ért csütörtöki filmjének

Ebből az amnesztia következtében még négy hónapot és huszonnégy napot vettek kitöltöttnek, úgyhogy a vádlott 1928 szeptember 7-én töltötte ki jogerős büntetését. Ekkor a szubotcai törvényszék az ügyészi indítvány alapján ismét foglalkozott az ügygel és miután a csalárd bukás ügyében a vizsgálat kiegészítését rendelték el, úgy döntött, hogy Rác ellen a vizsgálati fogságot továbbra is fenntartja. E végzés ellen a védő felfolyamodást intézett a táblához. A tábla kedden végzést hozott, mely szerint helyt adott a védő felfolyamodásának és elrendelte a vádlott szabadlábra helyezését.

A boldogság háza

Kivándorlók

a Városi Mozi csütörtöki műsora

ben találta bűnösnek, hét pontban azonban felmentette. *Kendjelac* Milivoj dr. védő szintén felebbezést jelentett be részben a bűnösség kimondása, részben pedig a minősítés miatt.

Az ítélet kihirdetése után a bíróság tekintettel a büntetés nagyságára és a szökés veszélyére, a vizsgálati fogság további fenntartását rendelte el. Ez ellen a védő szintén felfolyamodással élt, ezt azonban a tábla elutasította.

Az ügyben 1928 január harmincadikán tartotta meg a noviszadi felebbviteli bíróság a másodfoku tárgyalást, amelyen a vádlott kérelmére a két bűnyet kettéválasztották. A csalárd bukás ügyében a felebbviteli bíróság helyt adott a védő előterjesztett kérelemnek a bizonyítás kiegészítésére vonatkozólag. A tábla új könyvszakértők kihallgatását rendelt el annak megállapítása végett, hogy mikor következett be a vádlott fizetésképtelensége, valamint, hogy mikor szerezhető Rác György tudomást arról, hogy fizetésképtelen. A

A magyar és német delegáció tartózkodott a szavazástól a leszerelési bizottság jelentésének tárgyalásánál

Bernsdorf gróf és Táncos tábornok a Népszövetség teljes ülésén hangsúlyozták, hogy államaik nem adhatják szavazatukat olyan határozatra, amely újból elhalasztja az általános leszerelést

Genfből jelentik: A Népszövetség keddi teljes ülésén

a leszerelési bizottság jelentése volt soron, amelynek vitáját Benes külügyminiszter vezette be és ismertette az előkészítő leszerelési konferencia határozati javaslatát, bemutatta és elfogadásra ajánlotta a bizottság hétfői előterjesztését.

Táncos Gábor tábornok, a magyar delegáció vezetője bejelentette, hogy

a magyar delegáció tartózkodik a szavazástól,

miután a határozati javaslat nem tartalmaz semmiféle ígéretet, de még csak reményt sem az első leszerelési értekezlet összehívása tekintetében. A legutóbbi évek vitáiban kitént — mondotta Táncos tábornok — hogy a leszerelési értekezlet, még ha össze is hívják, csak minimális elégtételt jelentene Magyarországnak és szerény lépést jelentene az általános leszerelés terén. Magyarország egyoldalú leszerelésének mostani lealázó helyzete tehát továbbra is fennmarad azoknak a rendelkezéseknek ellenére, amelyeket az egyezségi okmány és a trianoni szerződés a leszerelés tekintetében tartalmaznak. Magyarország kifejezésre akarja juttatni, hogy a múlt évben újból milyen kiábrándulást okozott Magyarországnak az a körülmény, hogy olyan csekély eredményt értek el a leszerelés terén, ami pedig Magyarország szempontjából elsőrangú fontosságú. Ezért Magyarország nem járul hozzá szavazatával a leszerelési bizottság határozati javaslatához.

Bernsdorf gróf, a német delegáció vezetője ezután bejelentette, hogy

a német delegáció szintén tartózkodik a szavazástól.

Lampson a brit, Paul Boncourt pedig a francia delegáció álláspontját fejtette ki ezután a leszerelési bizottság határozati javaslatával kapcsolatban, majd Bernsdorf gróf részletes beszédben indokolta meg a német delegáció tartózkodó álláspontját. Hangsúlyozta, hogy Németország teljes mértékben eleget tett a leszerelési kötelezettségének, majd így folytatta:

— A német nép keserűséggel fogadja, hogy a leszerelés terén tett loyális erőfeszítéseit nem ismerik el, sőt a versaillesi szerződés által rá rótt védőszervezet megalakításából ellene irányuló érveket követelnek.

Hangsúlyozta ezután, hogy

a biztonság megerősítéséhez semmi sem járulhat hozzá hatályosabban, mint az általános leszerelés megkezdése.

Sokat beszélnek arról — mondotta — hogy a Népszövetség tekintélyét veszélyezteti, ha elsieltet leszerelési értekezletet hívnak egybe, amely nem érne el pozitív eredményt. Én sokkal inkább tartok attól, hogy

a világban azt a benyomást keltjük, mintha a Népszövetség ölhetett kezekkel nézné a legfontosabb feladatát, amely olyan szorosan összefügg a béke fenntartásával.

Ezek az okok, amelyek

a német delegáció számára lehetővé teszi, hogy felelősséget vállaljon a határozati javaslatból származható újabb huzavonásért.

Nem adhatjuk szavazatunkat olyan határozati javaslatra, amely aggályoskodik a gyors előrehaladással szemben, ahelyett, hogy eleget tenne a világ általános óhajának, amely elvárná legalább is ezt az első eredményt a Népszövetség munkálataitól. A német delegáció azonban kész arra — fejezte be Bernsdorf gróf beszédét — hogy továbbra is loyálisan és minden tőle teljén menten résztvegyen a Népszövetség ülése által megállapított munkában és nem fog a leszerelési bizottság határozata ellen szavazni, csupán nem szavaz a javaslat mellett sem.

Rövid ebédszünet után Viarts belga delegátus szólalt fel. Ezután az elnök a vitát bezárta és elrendelte a szavazást. A német és a magyar delegátusok tartózkodtak a szavazástól, míg a többi delegátus a jelentést egyhanguan tudomásul vette.

HIREK

— **Tikvicki István rendőrkapitány szabadságon.** Tikvicki István szubotcai rendőrkapitány, az iparhatóság vezetője, kedden háromheti szabadságra ment.

— **Nem lesznek német nyelvű parallel osztályok a vrsaci gimnáziumban.** Vrsacról jelentik: A vrsaci gimnázium német osztályaira az előirt létszámmal kevesebben iratkoztak be. Az intézet igazgatója felterjesztést tett Grol Milán közoktatásügyi miniszterhez, aki most érkezett leiratában úgy döntött, hogy a német parallel osztályokat megszünteti, mivel nincs eléendő tanulója.

— **Kifizetik a hadikárokat.** A pénzügyminiszter rendeletileg felszólította a határmenti lakosságot, hogy a hadikármegállapító bizottság egész 1929 március hó 31-ikéig működni fog és csak addig az ideig fogadnak el hadikár bejelentéseket. Azok, akiknek kárát már megállapították, a kár kifizetése végett az illetékes járási szolgabíróságnál jelentkezzenek.

— **Rövidebb utvonalon át irányítják a petrovaci és glozsáni komlóküldeményeket.** Noviszadról jelentik: Az államvasutak vezérigazgatósága a noviszadi kereskedelmi és iparkamara kérelmére elrendelte, hogy azokat a komlóküldeményeket, amelyeket Petrovác és Glozsán környékéről irányítanak külföldre, ne a Gajdobra—Szekics—feketeci vonalon, hanem Noviszadon keresztül szállítsák, mert ez az utvonalon hosszabb ugyan, de gyorsabb vonatjártai vannak. A komlóküldemények után ezután is a Gajdobra—Szekics—Feketecsi fuvart fogják csak felszámitani. Egyben elrendelte

The Brother's Frank

légtornász és egyensúlyozó artisták személyes főlépte a Városi Mozi csütörtöki műsorában

a vasut vezérigazgatósága, hogy a Petrovác—Glozsán—Noviszad vonalon személyvonatokhoz, a Szubotica—Noviszad vonalon pedig gyorstehervonatokhoz csatolják a komlóvagonokat.

— **Capablanca vezet a budapesti sakkversenyen.** Budapestről jelentik: A nemzetközi sakkversenyen kedden Steiner győz Stohner, Marschall győz Havasi, Spielmann győz Vajda, Capablanca győz Merényi és Kmoch győz Balla ellen. A keddi versenyek után Capablanca az élre került és a verseny mai állása a következő: Capablanca 3, Kmoch, Marschall, Steiner 2½ —2½, Spielmann, Balla, Vajda 2—2, Stohner 1½, Merényi 1, Havasi ½ pont.

— **Amerikaiak beszámolója Szovjet-Oroszországról.** A legutóbbi nemi-novgorod-i vásáron számos amerikai látogató jelent meg. Ezek érdekes részleteket mondtak el Amerikába való hazatérésük után a vásárról. Elmondották, hogy sokezer tonna áru került eladásra. Főleg ázsiaiak, perzsák, kínaiak és japánok voltak a vevők. Negyvennégy millió rubel forgalma volt a vásárnak. Elmondották egyébként az amerikaiak, hogy a szovjetkormány most át akar térni a méter-rendszerre. Ennek a tervnek nagy ellenzéke van a parasztek körében, akik nem hajlandók eltérni eddigi mértékegységeiktől. Az amerikaiak egyébként Moszkvában is jártak, ahol éppen akkor két meglehetősen ellentétes jellegű idegen társaság volt. Ötven angol munkás érkezt Moszkvába a »béke missziója« jelleggel. Ugyanakkor érkezett meg Oroszországba egy amerikai luxushajó 400 gazdag északamerikai, délamerikai, spanyol, német és angol turistával. A turisták között volt Wittelsbach György, egykori bajor királyi herceg, aki most az egyik müncheni kolostorban szerzetes. A vörös hadsereg tolmácsai kalauztolták az idegeneket a városban. Nyolcvan autótaxi vonultatták fel őket, ami óriási feltűnést keltett, mert Moszkvában már rég nem volt ilyen nagy idegenforgalom.

— **Vámpalota épül Vrsacon.** Vrsacról jelentik: A város az építendő vámpalota céljaira a Georgievics-féle fateleppel szemben, a vasuttól a városba vezető uton telket adományozott. A vámpalotát abból a pénzből fogják felépíteni, amelyet az állami vámhivatal a városi vámhivatal nevében régebben beszedett.

— **Kifutók harca.** Szombaton, mint megirtuk, a Nojcsék-féle fűszerkereskedés előtt megszürték Zsivojnovics Milánt. Zsivojnovics most anhak közlését kéri, hogy ő a Hütter-cégnél nem kifutó, hanem gyakornok, a támadói azonban kifutók voltak, akik ellen büntető feljelentést tett.

— **Új szerb-horvát nyelvtanfolyam Szubotcán.** Szubotica város hétfői közgyűlésén megengedte dr. Evetovics Mátyás javadalmi hivatali főnöknek, hogy szerb-horvát nyelvű tanfolyamot nyisson. Evetovics Mátyás dr. volt gimnáziumi igazgató, október elsején nyitja meg a szerb-horvát nyelvtanfolyamot. Külön csoport lesz kezdők és külön csoport haladók részére. Beiratkozni dr. Evetovics Mátyás javadalmi hivatal igazgatójánál lehet.

— A francia repülőknél eltiltották a rekordkísérleteket. Párisból jelentik: A légügyi miniszter körrendeletet adott ki, melyben eltiltja a francia repülőknél a rekordkísérleteket és a bravuros légi vállalkozásokat. A miniszter megállapítja, hogy a francia aviatika mai helyzetében erögyűjtésre van szükség és nem rekordokra.

— Megütötte a rendőrt. Noviszadról jelentik: Kracsek Antal doroszlóvi napszámos a múlt év szeptemberében rátámadt Katanics Momesilo ottani rendőrmesterre, akit többször megütött, majd kést rántott és meg akarta szúrni az őrmestert, akinek azonban sikerült a kést kicsavarni a kezéből. A szombori törvényszék Kracsakot kétévi fegyházra és négyévi hivatalvesztésre ítélte. Felelősség folytán került az ügy a noviszadi felelősségi bíróság elé, amely keddi tárgyalásán helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

— Tanítói nyugdíjazások. Szomborból jelentik: A közoktatásügyi miniszter Kopári Lajos bresztováci, Terzin Gyuró szombori, Egrényi Ferenc szuboticei, Petkovic Cveto vrbászi, Magarasevic Mirko noviszadi, Frazon Kata bajmoki, Csajkás Luka szuboticei, Gramesz Darinka szuboticei tanítókat, illetve tanítónőket, továbbá Gaspar Vilma csantaviri és Genesár Eugénia bulkeszi óvónőket nyugdíjazta.

AUTÓTAXIK

telefonhívásra
minden időben
(éjjel-nappal)

jutányos áron

állnak a közönség rendelkezésére

3 perc alatt ott vagyunk!

Telefon 2-50

Vadonatuj kocsik! Szolid árak!

— A noviszadi szintársulat vendégszereplése Szomborban. Szomborból jelentik: A Noviszad—oszi-jeki nemzeti színház október elsején kezdi meg Szomborban vendégszereplését, amely november 15-ikéig fog tartani. A repertoáron Nusics és Kriez jugoszláv, Telsztoj, Gogolj, Arcubasev orosz, Fleur és Caillavet, Balzac, Molière, Savoir, Deval francia, Mauvers angol, Molnár, Lengyel magyar és Fracaroli olasz színműirők drámái és vígjátékai szerepelnek.

— A főtéri kereskedők küldöttsége a szuboticei polgármesternél a szuboticei villamosvasut kiépítése ügyében. A szuboticei főtéri kereskedők kedden délelőtt küldöttségileg keresték fel hivatalában Sztipics Károly dr. polgármestert. A küldöttség kérte, hogy a villamosvasut vonalát, miután azt az Alekszandra-uccából kihelyezik, Malusev Dusan dr. főorvos tervezete szerint az Antunovics-uccán, a Zmaj Jovina-uccán keresztül a szerb templom előtt és a Városháza előtt áthaladva a Rudics-kitérőig terjedő utvonalon építsék ki. Sztipics Károly dr. polgármester kijelentette a küldöttségnek, hogy a városi tanács érintkezésbe fog lépni a villanytelep igazgatóságával és ezekről a tárgyalásokról függ, hogy melyik utvonalon fogják kiépíteni a sínpart.

— A baranyai menekültek ülése. A baranyai menekültek szuboticei csoportja szeptember 30-ikán vasárnap délelőtt fél tízkor a Karlovics-féle vendéglőben taggyűlést tart. A vezetőség felhívja az összes tagokat, hogy a tárgysorozat fontosságára való tekintettel valamennyien jelenjenek meg az ülésen.

A hét attrakciója a LIFKÁ-ban

Rendezte:

Fritz Lang

a
Niebelungo,
Faust, Metro-
polis alkotója

„UFA-FILM“ Subotica monopolja

— Megérkezett Romániába az aranypénz, de nem kerül forgalomba. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala a napokban kapta meg a Londonban vert aranyérmeket. Az új pénz 28, 25, 50 és 100 lejes címletekben készült és valamennyit Ferdinánd király képe díszíti. Az új pénz nem kerül forgalomba, hanem gyűjtőknek és egyéb hivatali méltóságoknak adják át, természetesen az arany értékének befizetése ellenében.

30 ország rádióamatőrjei használják a Tungstram Bárium-csőveket!

**Alkalmazza Ön is a felülmulhatatlan G 409
detektor és alacsonyfrekvenciájú csövet!**

Fűtőáram 0.08 Amp.
Erősítés 16
Meredekség 2.4 m A/V

— Romániában nem mentették fel a zsidó tanulókat a szombati iráskényszer alól. Bukarestből jelentik: Schorr bukaresti főrabbi akciót indított abban az irányban, hogy a közoktatásügyi miniszterium mentse fel a zsidó tanulókat a szombati iráskényszer alól. Anghelescu miniszter most adta meg a választ Schorr főrabbinak, akivel közölte, hogy az irásmentességet nem engedélyezi, mert ezt a követelést nem látja lelkiismereti kényszerből fakadónak.

— A Városi Takarékpénztár volt helyiségeibe helyezik át a szuboticei anyakönyvi hivatalt. A városi tanács határozata értelmében a legközelebbi napokban a Városi Takarékpénztár volt helyiségeibe — Városháza I. emelet — fogják áthelyezni az állami anyakönyvi hivatalt. Itt nagy előszoba áll majd a felek rendelkezésére és a tisztviselők tágas termekben fognak dolgozni. Ezek a helyiségek eredetileg az anyakönyvvezetés céljaira szolgáltak, de a háboru alatt kihelyezték onnan. Az anyakönyvi hivatal így most újból visszakerül régi helyiségeibe, ahol egy díszes terem rendeznek be az esketések céljaira. Az anyakönyvi hivatal mostani helyiségeibe az utlevél hivatalt helyezik át.

— Szenczi felfedezés a rákbetegség gyógyítására. Bécsből jelentik: A természettudósok és orvosok gyűlésén dr. Heiner professzor érdekes előadást tartott dr. Fischer Alajos bécsi kémikus felfedezéséről, akinek sikerült platínát rádiummal vegyíteni. Dr. Heiner a vegyítést által előállított »point«-okkal két éven át kísérletezett és ezek során megállapította, hogy a pointok használható sugármennyisége tízszer nagyobb, mint az eddig használatos rádiumcsövecskéké és a sugárzás biológiai és therapijai szempontból összehasonlíthatatlanul hatásosabb, mivel a rádiumplatínapoint alkalmazásánál az összes kemény és puha béta-sugárzást, sőt egy részét az alfa-sugárzásnak is igénybe lehet venni. Dr. Heiner elmondotta, hogy harminc igen súlyos rákesetnél, amelyeknél már gennyes, krónikus daganatok mutatkoztak, sikerült pointozás által teljes gyógyulást elérni. Az új gyógymódnak az az előnye is meg van, hogy az egészséges részek megsértését el lehet kerülni és aránylag sokkal kevesebb rádiummennyiségre van szükség, mint eddig. Orvosi körök bizonyosra veszik, hogy a pointok, ezek a rádiumot kisugárzó, vékony platínatűk, csakhamar a legszélesebb körben el fognak terjedni és nagyban hozzájárulnak majd a rákbetegség leküzdéséhez.

— Meghiúsult bombamerénylet egy vasúti híd ellen. Lembergől jelentik: Sknilow vasútállomás közelében egy pályaudr két gyanús embert vett észre a vasúti sínek között egy átjárónál, akik az ő közeledtével elfutottak. A pályaudr megvizsgálta a híd alját és a vasgerendák között egy felszerelt dinamitbombát talált, amelynek gyújtószinórja égett. Csak annyi ideje volt, hogy a zsinórt eloltsa és a pokolgépet kivegye a híd alól, mert már közeledett egy gyorsvonat és átrobogott a hídon. A vasúti őrs éberségének köszönhető, hogy a nagy katasztrófát sikerült elhárítani. A merénylőket kutatja a csendőrség.

— Ötven tanut hallgattak ki Rajics főispán sajtópöreiben. Bacskekről jelentik: Dr. Novák Tomisláv, a noviszadi törvényszék vizsgálóbírája hétfőn Bacskeken tartózkodott, ahol Rajics Szeptiszláv beogradi kerületi főispán sajtópöreiben mintegy ötven tanut hallgatott ki. A noviszadi semmitőszék ugyanis — mint ismeretes — a beogradi főispán sajtópöreinek lefolytatására a noviszadi törvényszéket delegálta.

— A bácskai tartományi választmány a régi könyvekért és iratokért. Szomborból jelentik: A bácskai tartomány hivatalos lapja legutóbbi számában közli a tartományi választmány felszólítását a községekhez, az előjáróságok birtokában levő régi könyvek s iratok ügyében. A választmány felhívja az előjáróságokat, hogy a régi irattárakban levő bármilyen nyelvű könyveket, iratokat és egyéb okmányokat feltétlenül őrizzék meg a tartományi muzeum számára. Egyben felszólítja a választmány a községi tisztviselőket, hogy minden régi leletéről, amely ucca, ház vagy vasutépítés alkalmával napvilágra kerül, nyomban telefonon vagy táviratilag tegyenek jelentést Szomborba, ahonnan a választmány szakértőket fog kiküldeni a leletek felülvizsgálására.

— Noviszadon elloptak egy filmet. Noviszadról jelentik: Vig György, a Fox filmvállalat noviszadi képviselője fellejtést tett a noviszadi rendőrségen, hogy egy filmjét ellopták. Egy bácskapalánkai mozi-vállalat hétfőn a Noviszad—palánkai autóbusszal visszaküldötte a »Három becsületes gazember« című filmet Noviszadra. A filmet az autóbussz kalauza Noviszadon a kocsirol levette, de ismeretlen tettes észrevétlenül ellopta. A kár huszezer dinár. A rendőrség keresi a tolvajt.

— A szlovenszkói zsidó papság a rövid szoknya és a strandfürdő ellen. Prágából jelentik: Engesztelő napon az izraelita imaházak falán és kapuján Szlovenszkóban nyomtatott figyelmeztetés várta az ájtatos híveket. A zsidó egyházközségek papjai felhívták a legnagyobb ünnepre gyülekező vallásos férfiakat és nőket, hogy járjanak elől jó példával és fogadják meg ezen a szent napon, hogy szembe fognak helyezkedni az erkölcstelen idők romlott divatjával ruházkozásban és viselkedésben egyaránt. A felhívás arra szólította fel a híveket, hogy a nők ne járjanak kurta szoknyában és kivágott derékban, amelynek ujjai nincsenek és kerüljék a közös fürdőket, egyuttal tudatja minden egyházközség, hogy a divatosan öltözködő nőket kizárja az Isten házából és a vallásos gyakorlatokból.

— Orvosi hír. Dr. Abelsberg Pál Orr-, fül- és gégespecialista hazaérkezett. Rendel lakásán, Pašičeva ul. 8.

— Noviszadi ügyvédek és ügyvédjelöltek a prágai ügyvédkongresszuson. Noviszadról jelentik: A Prágában pénteken egybeülő utóállambeli ügyvédkongresszuson a vajdasági ügyvédkamara részéről dr. Hadzsi Koszta és dr. Majinszki Koszta ügyvédek és dr. Adamovics Sándor ügyvédjelölt vesznek részt.

— Elítélt rendőrök. Noviszadról jelentik: Brankovics Ljuba és Vecskanov Vukasin telecskai rendőrök az ügyészség hivatalos hatalommal való visszaéléssel és Vecskanovot súlyos testi sértéssel vádolta, mert Telecskán Bezdán Lázárt egy táncmulatságról a rendőrségre vitték, ahol Vecskanov Bezdánt bántalmazta. A szombori törvényszék és kedden a noviszadi felelősségi bíróság Brankovicsot tizenöt napi fegyházra, Vecskanovot harminc napi fegyházra és száz dinár pénzbüntetésre, azonfelül mind a kettőt hivatalvesztésre ítélte.

— A tarifabizottság zagrebi ülése. A tarifabizottság szerdán folytatja Zagrebbe Beogradban megszakított üléseit. Ez alkalommal a Vajdaságot dr. Koszics Mirko egyetemi tanár, a noviszadi kereskedelmi kamara főtitkára és Csebulár Alfréd inspektor képviseli.

— Öt évi számkivetés uzsoráért. Milánóból jelentik: A Banca Meridionale egy Borea nevű igazgatója állott vádlottként a törvényszék előtt. Az volt ellene a vád, hogy a bank üzletfeleit, különösen a köztisztviselőket magas kamattal kiuzsorázta. Öt évi számkivetésre és kényszermunkára ítélték.

— Szókrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódulásoknál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. A bel-orvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a »Ferenc József« víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Elfogott tolvaj. Noviszadról jelentik: A gornjiovilli csendőrség letartóztatta Gyurgyev Paja ottani lakost, aki Melencén ellopta Lukics Ljubomir igazgató télikabátját. A kabátotolvajt beszállították a noviszadi ügyészség fegyházába.

— Egy szénbányaigazgató autókatasztrófiája. Győrből jelentik: Rejtő Armin, a salgótarjáni községbánya igazgatója feleségével és két társával Pozsonyba akart menni. Gönyű határában eltört az autó kormányosa és a gép nekiszaladt egy utszéli fának. A szerencsétlenség következtében Rejtő Armin háromszoros bordatörést, felesége mellkasi zúzódást szenvedett, míg Deszberg Lajos és Deszberg Béla, az autó másik két utasa arcán kapott üvegágást és kisebb zúzódásokat. Rejtőt és feleségét a győri kórházba szállították. Állapotuk súlyos.

SZINHÁZ

Budanovics Mária és Rijavec
Józsefhangversenye Suboticán

A szuboticei Városi Színház nézőtere a nyugtalan várakozás lázában ég.

Rijavec József és Budanovics Mária, egyik a berlini, a másik a budapesti opera nagynevű művésze; Budanovics Mária ezenkívül szuboticei származása, sokan ismerik, mögöttem egyik volt osztálytársnője gyermekkori emlékeket mesél. A karzaton a taps lassu pergéssel megindul, aztán viharrá szélesedik. A hangverseny jó auspiciumok között indul. Sok az ismerős és sokan vannak, akiket elhozott a muzsika mindent lenyűgöző varázsa. Szétnyílik a függöny és belép Rijavec. Mosolyog, megigazítja szemüvegét, a közönség tombolva köszönti. A taps nem akar megszűnni, Rijavec int kísérőjének, aki energikusan leüt egy billentyűt. Rijavec énekelni kezdi az *Aida* nagy áriáját. A melódián keresztül átérzik a téma: Rijavec játszik, könyörög, eseng, aztán mindent megreszketően, diadalmasan kitör. A hatalmas hang száz színre, jelre, értelemre szakadva átsöpör a nézőtérre, felrezzenti a szívet, aztán susogó sóhajjal gyengülve megszakad.

A közönség eksztázisban tapsol újból és újból a lámpák elé követeli a művészt. Mintha az üresen maradt székekben is emberek ülnének, úgy zeng a taps. Rijavec tízszer megy ki — tízszer hívják vissza.

Budanovics Mária kitörő lelkesedéssel üdvözlök. A művész elfogultan könnyes szemmel mosolyog. Lassan elcsendesedik a nézőtér. A budapesti opera művésznője a *Sámson és Delila* nagyáriáját énekl. A mi szépség, költői finomság csak van Sains-Saens opusában, azt ragyogó tisztasággal, sok érzéssel, remek hangtechnikával adja vissza Budanovics Mária. Tisztán, puhán simogató szelidséggel szálló hangja, hirtelen lendül át tébolyos sikoltásba, hogy aztán szilánkokra törve veszen el a csendben. Szeme, arca, minden izma reszketve követi a melódiá meséjét, ez a szuggesztívitás rejtélyes fluidumként terjeng a hallgatók között.

A lelkes közönség egész este melegen ünnepelte a művészeket, akik Bizet, Puccini, Wagner, Verdi darabokat énekeltek tökéletes művészettel. A meg-megújuló tetszésnyilvánításokat bő ráadásokkal hálálták meg s Budanovics Mária magyar dala és a műsort bezáró nagy *Aida*-duett, melyet Budanovics Mária és Rijavec együtt énekeltek, óriási tetszést aratott.

A zongorakíséretet Kolpikov, karmester látta el finoman, megértéssel.

(sz.)

A noviszadi szerb színtársulat megnyitó előadása. Noviszadról jelentik: Szombaton tartotta meg a noviszadi szerb színtársulat megnyitó előadását, amelyet dr. Borota Branislav polgármester, a színház-egyesület elnökének üdvözlő beszéde vezetett be. A társulat vasárnap Nusics »Képvisező ur« című vígjátékát adta elő nagy sikerrel, kedden pedig Peg »Szivem« című vígjátékát kerül színre.

SPORT

Szentai AC—Odszaci SC
3:0 (1:0)

I. oszt. bajnoki. Bíró: Sztipics. Mindvégig erős iramu mérkőzés, amelyet a szentai csapat biztosan nyert meg. Az odszaciak főképp a védekezésben tűntek ki, ebben elsősorban a halvesor mutatott elismerésre méltó játékot. Az első negyedében hullámzó mérkőzés folyt, majd a SzAK lenyomult és a 20-ik percben Petkov éles saroklövése meghozta a vezető gólt. A gól után a SzAK fokozta az iramot, de ennek ellenére az első félidőben több gól nem esett.

A második félidőben az Odszaci SC visszaesett és a SzAK már a 8-ik percben újabb gólt ért el Petkov révén. A 40-ik percben Nagy beállította az eredményt. Sztipics jól bíraskodott.

MOL

Sztaribecseji Szoko IB—Szoko (Mol) 3:2 (1:0). A becseji csapat szép játékkal győzte le ellenfelét, amely a második félidő 25-ik percében megítélt 11-es után levonult a pályáról. A Szoko góljait Velimirov (1) és Kovacev (2) rugták.

TOPOLA

TSC—Kulai S. C. 7:1 (3:0). II. osztályu bajnoki. Bíró: Sibalic. A TSC első bajnoki mérkőzését imponáló gólaránnyal nyerte meg. Az eredmény hű kifeje-

zője a mérkőzés lefolyásának. A TSC a mérkőzés egész idejében teljes fölényben volt. A csatársor lendületes játékkal szemben a KSC halvesora tehetetlen volt. Az első három gólt Szent szerzte meg, aki lendületes és gólrá törő játékkal kimagaslott a csapatból. A második félidőben TSC szel ellen is megtartotta fölényét. A gólokat Makán (2), Palusek és Borsos lötték. A TSC csapatából kimagaslott Ernyes, Klinkó, Gergely és Borsos, a KSC-ből Varga, Futó I. és Rankov. A rendkívül heves és gyors mérkőzést Sibalic biztos kézzel vezette le.

PETROVOSZELÓ

Sztaribecseji Tesla—Szoko 1:0 (1:0). Barátságos. Bíró: Bördör. A kedvezőtlen idő ellenére szép számú közönség nézte végig a reorganizált Szoko mérkőzését a jöhírű becseji csapattal, amely Janek II. és Papp helyén tartalékkal állt ki a mérkőzésre. Már a mérkőzés elején meglátszott a becseji csapat technikai fölénye, a Szoko teljesen védelembe szorult és a 15-ik percben Tesla jobbszélsője egy bombalövessel védhetetlen gólt lőtt. A gól után változatos mezőnyjáték folyt. A második félidőben mindkét fél erősen belefeküdt a játékba és a mérkőzés helyenkint eldurvult. A bírót két Tesla játékos kiállított, egy harma-

dik megsérült és önként állt ki. Ennek ellenére Szoko nem volt képes egyenlítani a nyolc emberrel küzdő Teslával szemben. Bördör bíró nagy eréllyel vezette a helyenkint tulerős mérkőzést.

SZTARIBECSEJ

Szuboticei Villanytelep—Szoko 3:1 (2:1). Barátságos. Bíró: Horvácki P. Nagy érdeklődés mellett játszott vasárnap a két csapat. A Villanytelep győzelme nagy meglepetést keltett. A Szoko Pollák helyén tartalékkal állt ki. A mérkőzés elején egyenrangú félnek mutatkoztak a csapatok. A 22-ik percben egy kapuelőtti ostromból kifolyólag a Szoko Balázs révén gólt ér el. A gól után a Villanytelep támad és a 25-ik percben Kolter révén egyenlít. Az egyenlítő gól után ismét a Villanytelep jut fölénybe és a 41-ik percben Gyurica belővi a Villanytelep második gólját. A második félidő fokozott irammal kezdődik és a 18-ik percben Tamási balszélső gyönyörű ívelt lövéssel gólt ér el. A gól után a Szoko csatársora összeroppan, majd rövidesen ismét frontba jön. Szép mezőnyjáték következik, a mérkőzés utolsó negyedében a Szoko kerül fölénybe és a kapuhoz szegezi ellenfelét, de a csatárok nem tudják kihasználni a helyzeteket.

KÖZGAZDASÁG

Súlyos anyagi nehézségekkel küzd
a Bácsmegeyi Gazdasági Egyesület

Inhoff József igazgató jelentése az egyesület közgyűlésén

Szomborból jelentik: A Bácskai Gazdasági Egyesület vasárnap rendes közgyűlést tartott, amelyen Inhoff József egyesületi igazgató terjesztette elő évi jelentését.

A jelentés első pontja megemlékezik arról, hogy az egyesület által kibocsájtott sorsjegyek elhalasztott huzására szeptember 4-re kérték engedélyt, de az engedély a mai napig nem érkezett meg. Javasolja, hogy halasszák el a huzást a kiállításig, amelyet a jövő év folyamán akarnak megrendezni. A jelentés további része a következő:

A szombori mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi kiállítás rendezésére folyó évi január havában kapott megbízást, ennek rendezését vállaltam is. A tartomány 120.000 dinár segélyt helyezett kilátásba, de hosszas huza-vona után csak 30.000 dinár kiutalásáról kaptunk értesítést. Miután ilyen nagyobb szabású kiállítás előkészítéséhez legalább fé év és nagyobb segély szükséges, dr. Makszimovics István ügyvezető elnök ur javaslatára a végrehajtó bizottság a kiállítás rendezését jövő évre toltta ki s a tartománytól megszavazott segélynek a jövő évi számlára leendő átvitelét kérte.

Az igazgatóválasztmány a mérlegben kimutatott 203.352,75 dinár adósság törlesztésére a közgazdasági banktól 200.000 dinár 10%-kal kamatozó kölcsönt eszközölt ki, amelyből eddig 105.502,50 dinár van igénybe véve. A város által kísérleti telepre kilátásba helyezett hét hold föld adományozása iránt semminemű értesítés nem érkezett. A kiviteli tarifák csökkentése érdekében felirtnak az államvasutak központi igazgatóságához. Felhívtuk a jégkárbiztosító irodát, hogy a jégkárbiztosítási díjakat szállítsa le és hogy az öt százalékos levonás mag sabb jégkárbiztosításoknál ne legyen eszközölhető. 1927. évre az Ekonom biztosító társaság képviselőt fogadtuk el, miután ez csödbe került, a Dunav főképviseletét fogadtuk el. Lépéseket tettünk, hogy Szubotica, Szombor, Vinkovci, Zagreb Ljubljana irányában a határig közvetlen vasúti kocsik álljanak rendelkezésre. Tárgyalásokat folytatunk egy athéni céggel nagyobb élelmiszer export lebonyolítása iránt, ami nem járt eredménnyel.

Tisztviselőkarunkban is lényeges változás történt Kollarics főtitkár távozásával az igazgatóválasztmány ügyvezető igazgatóvá Roknics Sándort, a titkárrá Inhoff József igazgatót, pénztárnokká pedig Merkl Pétert választotta meg. Roknics Sándort állásáról annak elfoglalásakor lemondott.

A mezőgazdasági hitelszövetkezetünk az agrár kölcsönből csak akkor részesülhet, ha a tagok a korlátlan vagyoni felelősséget mondanak ki, amire gazdáink nem vállalkoznak, így a szövetkezet ezidőszertig be nem szervezhető. A szövetkezeti műtrágyagyár megfelelő anyagiak hiányában ezidőszertig nem létesítendő. Dr. Lalosevics János elnök közbenjárására az importált rézgálicra 50%-os vámengedményt kaptunk. Tagjaink rézgálic szükségletüknek nagyobb részét nálunk köthetik le. Hasonlóan réz-ifa szükségletüket is biztosítani akartuk, de ez a kellő érdeklődés hiányában nem sikerült, a műtrágya csoportos beszerzésénél is hiányzott tagjaink részvételének összetartása. A szuperfoszfát vámjának beszüntetésére tett felterjesztésünk nem vezetett eredményre. A kender értékesítési akció iránt az érdekelt gazdákörök részéről nincs érdeklődés, ami arra enged következtetni, hogy az értékesítés

ezidőszertig akadályokba nem ütközik. A cukorgyárak kartellje elleni akció teljesen ellanyhult, a gazdák a kötlező nyilatkozat aláírására nem voltak hajlandók, e nélkül sikert ígéro akció nem kezdeményezhető.

A bácskai tartomány az egyesület tagjai részére nagyobb mennyiségű vetőmagot, gyümölcsfákat s az egyes állatdíjazásra 5—15.000 dinár díjat engedélyezett, továbbá a szarvasmarhatörzskönyvek megfektetésének költségeihez 5000 dinárral járult hozzá. Ügykezelti segélyt 1928-ra a tartományunktól nem kaptunk, míg az államtól 25.000 dinár kiutalásáról most érkezett értesítés. A tartományéhoz hasonló propagandát fejtettünk ki a gabonatisztító gépek felállítása iránt.

Egyesületünk egyik leglelkesebb támogatója, Wamoscher Károly földbirtokos 1927. október 16-án meghalt. Egyesületünknek ezidő szert 81 alapító, 364 közvetlen, 4579 gazdaköri (77 gazdakörben) és 427 cséplős tagja van. A 77 gazdakörből 17 szerb, 32 német és 28 magyar. Ujabbban Baranyában is megkezdődött a szervezést, beszerveztük a grabovaci, kamenaci, karanaci, lugi és zmajevaci gazdaköröket. Gazdasági ifjusági szakosztályaink a lefolyt három évben megfelelő gondozásban nem részesültek, így azok újabb beszerzése a jövő téli munkaprogram teendőjét fogja képezni. Wamoscher Ervin alelnök ur elnöklete alatt megalakult a pirgostarka szarvasmarhatenyésztési szakosztályunk, a kiállítások rendezése, törzskönyvek megfektetése terén eredményes munkát fejt ki.

A ló- és baromfitenyésztési szakosztályok megfelelő elnök hiányában nem voltak beszervezhetőek. A méhészeti szakosztály a mostoha két gazdasági év folytán számottevő munkásságot nem fejtett ki, a cséplőgéptulajdonosok szakosztálya a tagok érdekében minden egyes esetben eljár. Gabonanesztési szakosztályunk Puskás Sándor elnöklete alatt két szakgyűlést tartott s Beljére és Csókára tanulmányuti kirándulást rendezett. Alakuló gépészeti szakosztályunk elnöke Gromilovics Tamás és alakuló közgazdasági szakosztályunk elnöke dr. Bugarszki Koszta a szakosztályuk keretébe eső ügyeket a legnagyobb készséggel intézték el.

Sikerült állatdíjazási rendeztünk Vrhaszon, Torzsán, Sztapáron, Gákovón, Odszacin, Sztariszivacon tervbe van véve Grabovácon (Baranyában). Szerb vándorgyűlést rendeztünk Kulán, németet Szrpszki-Miletiscen és Gajdobrán, magyart pedig Adán és Bácska-Topolán. Gazdasági kirándulást rendeztünk Beljére. A Prágába tervezett tanulmányutat a csekély érdeklődés folytán nem lehetett megtartani. A portómentességét és a szénvámmentességét nem kaptuk meg. A tartományi gazdasági tanácsban dr. Makszimovics István ügyvezető elnökünk és Wamoscher Ervin alelnökünk, a tőzsde igazgatóságában dr. Maglics Cvetó igazgató választmányi tagunk képviseli egyesületünket.

A hátralevő őszi és téli időt főleg gazdakörünk meglátogatására, új gazdakörök alakítására kell fordítani. Adóssággal túlterhelt egyesületünkben a legmesszebbmenő takarékosággal minden erőnkkel oda kell törekednünk, hogy adósságunkból minél többet törleszthessünk, egyesületünket ismét szilárd anyagi alapokra helyezzük, amihez nemcsak a vezetőség tevékenysége, hanem az összes tagok és az állam és tartományunk megfelelő anyagi és erkölcsi támogatása is szükséges.

Szárazbelet	100 méterenként	100 Din.
	100	80
Sertésbelet	100	100
Szalámibelet	100	200

ajánl a

9914

D. D. za Izradu Creva
(BÉLIPAR) R. T., SUBOTICA

TÁRCA

Bordás szomszéd meg a rotációs gép

írta: Karlócai Etelka

Alkonyodásra állott az idő, olyan se világos, se sötét. Kártyázni már nem láttak — világot gyújtani fölösleges pazarlás lett volna, hát csak úgy a csendes pipafüst eregetése mellett üldögéltek az ámbituson. Együtt voltak szépen régi megszokásból: Bordás szomszéd, Lukács sógor, Bögrés a tanyaház gazdája — velük volt még a Gyurka béres is, de ez csak az ámbitus lépcsőjén telepedett le. Mivel már meg volt a jószág körüli nagyobb munka, itt pihent egy félórát. Az etetést a kisbéres volt köteles elvégezni. Három asszony is ott trécselt, az ámbitus mellett elfektetett vastag diófa rönkén. Bordásné, a sógorasszony meg a Bögrés gazda felesége. A Róza ányvi leányának Erzsikének a készülő esküvőjéről tárgyaltak, hogy milyen lesz a butor, — mennyi a kelengye, — érdemes-e a legény, — csak a jó Isten no meg az asszonyok tudják csak, hogy mi minden tárgyalni való van erről. Nem is érdekli az ilyen az embereket, ők hát így elkülönbőzték magukat a nyugalom kedvéért, mert az asszonyok beszéde igen csak fárasztó az emberi fülnek. Elég rész esik belőle akkor is, amikor kénytelen-kelletlen muszáj hallgatni. — Hogy így ülnek, megszólal a Bordás szomszéd.

Hallják csak kendtek, ha hiszik, ha nem, tegnap este csodálatos masinát láttam.

Nono?

Mán meg?

Csodálkoztak föl Bögrés meg a Lukács.

Benn jártam a városban — folytatta Bordás — a rokonyánál, aki, mint kendek is tudják a város belső embere. Mondja vacsora után, — gyere Jani ellátogatunk a sógorhoz, aki ilyenkor a nyomott betűt igazíti. Ugy is sokszor lamentál, hogy így meg úgy mé' nem keresem föl — tarts te is velem. — Ugy is vót e'balagtunk. Fehér nagy házba vezetett a rokony, melynek közepén kö'befordulni, hátra kerültünk az udvarra, ahunnan osztán fene tágas helyiségbe kanyarodtunk e'. Ittend dőgozik ijesztő dörömbölés' egy olyan-olyan nagy szörnyeteg masina, hogy egy rendes szobába' e' se' férne. Szörnyű fényessége' égtek a vinyalos körték is, hogy szinte majd e' vakított. A zugás meg úgy fiülön csapott, hogy megálltam. Pipázni nem vót szabad, hát így mán kint zsebre tettem, de bizony ki esett vón a számbu', ha ott állt volna, akkorára e'csudáltam magam. A rokony nem így — ü mindjárt rátalált a sógorára. Jöttek is felém biz-

tatólag, hogy csak kerüljek beljebb. Neki bátorodtam a szives biztatástu', környü is jártam a fura gépalatot, a tetejére is biztattak, — lépegető vót rája építve, de mán arra nem vót emberségem. Nem is tom hány ember helyett dőgozik, a nevit is mondták, de olyan cifra, hogy nehezen jön a nyelvemre, valami izé... no a fene... tor... izé mán na... rotná... Tán csak nem a Rot Náci fűszerest akari kee emlegetni? — Vetí közébe Lukács

Megálljunk csak eppog olyasféle — mán ki is fundátam, úgy hívják, hogy rotáció nyomó gép.

No de fura neve van — véli Bögrés is.

Ezek a zurak igen csak így körösztlődnek — szól nevetve a lépcsőn kuporgó Gyurka béres is.

A mesélő egy nagyot fuj pipája izes füstjéből, mélyen belegondolkodott az agyába és szinte pihenést kíván a beszéd fonalán. Egy darabka csend lopódzott közjök. Tehén bögs, — kakas kukorékolás, távoli kutya ugatás, — a mező, — a tanyák pihentető csendzaja uszott el felettük. A nagyréti nádas felől a békák esti koncertje is felzsongott.

Egy-két pipafüst szippantás, vigyázó oldalt köpés után folytatta a szomszéd. Ámuló figyelemmel vetődött rája a hallgató pipázók tekintete. Még az asszonyi trécselés is megszűnt, azok is közelebb húzódtak az ámbitushoz. — A hold nagy vörös tányéra most uszott az égnek mere'ő jegenyék lombja mögö. Nagyon szépen lehet emellett a világitás mellett is látni és olvasni. Városiak ezt nem is hiszik, de a földművelő tanyai nép tudja. Látni lehet jól a beszélőt és a szem nézésében is lehet olvasni, egyéb ennél nem is szükségeltetik ott.

No hát mondom ez a rotáció masina csinálja az ulyáságot, — meglehet, hogy kendtek azt gondolják magukba' »belond lett a Bordás szomszéd« de mégis így van ahogyan mondom. A masinába két felül tesznek egy olyan tekergős papírost mint amilyen... mint amilyen vastag ez a diófa törzse-é. Ennek a papírosnak a vége belelapul a masinába és mindig beljebb és beljebb csuszkal, úgy, hogy egészen leteker a tartójáru'... oszt ezalatt az oldalábu' mán mint hogy a masinérija oldalábu készen jön ki az óvasható betüve irott ulyás. Öszve is van hajtogatva. Oszt nem látni pedig mást csak azt, hogy bévüli a sok vastag meg vékony rud, meg a fene tudja mi — csak ideoda mozog — zörög — forog mintha meggabajodott vón az a sok girbe-gurba vasdarab. Ugy világosított föl minket a rokony sógora, hogy az ulyágon látható betüük mind ott fekszenek a masinába olyan ravasz rendbe, hogy oda tekergetik a festékök képmásukat a csuszkaló papírosan ahová annak eppog jönni kell.

Oztán mi hajtí azt a masinát? Ember? kíváncsiskodott Bögrés gazda.

Nem a' — felelte Bordás — hanem hát a vinyal-erő. Egy ember igazítí olyan akurátesan, hogy akkor indít, meg akkor áll meg amikor köll, oszt olyan

gyorsan dőgozik ahogyan ü akari. Meg még lányok is sürgölődnek mellette.

Azokon is ilyen nagyot bámult kend? Kiált feljök Bordásné asszonyom a Vitus néne, aki nagyon büszke lett ebben a percben az urára. Nem is csoda, mikor az ő életpárja ilyen tapasztalt ember. Nem mindenki lehet bejáratos ahhoz a szép és okos masinához.

Nono — vág vissza az ember — nem mondom lehetek ott szemre valók is, de hát köll is a vén fejemnek a lány csókja. A' még a legénynek is veszedelem hozó... oszt igazság okábu még csak észre se vettek. — No de, hogy folytassam a szómat, hát csak nézem a zörgő ujság csinálót, amikor mellém lép egy ur. Borotvált arcu, vállas, szép szál ember vót — látom, hogy a rokony sógora köszönti:

— Jó estét doktor ur!

Hü — így magamba' — ez okos ember lehet, mának utánna én is illemmel szólok, hogy:

— Dicsértessék az Ur Jézus!

Ahogy illik, rá »Ámen«-ol, le is parolázik velünk. Olyan figyelmetes vót, hogy még azt is kérdezte, hány családom van, mondom csak egy serdülő fehércselédem vóna az anyukomtu, olyan oskolába járó. Erre oszt adott egy képes mesekönyvet a lelkem élvezetjére. — Én se akartam hátrább maradni a szívessege' oszt megérdeklődtem az ü családját. Szép, három kis gyereke van, oskolássak mán azok is, még a fotográfijukat is láttam, megmutatta. Egészség rit le róluk hál' Istennek. Igértem is, ha legközelebb ki jön a rokony, küldök nekik tekenős békát, élőt, hogy játszanak e' vele a gyerekek. — Megköszönte, meg est parolázott, mert hogy sok a dolga hát e' ment. Kérdem a rokonyt:

Ki ez az üvegszemes ur, — mert hogy az is vót az orrán.

Hát aszondja, hogy ez a feje az ujság csinálásnak.

Mindjárt gondoltam — mondom — meglátszik, hogy nagyeszü ember, de emberséges is, nem átal parolázni a szegénnyel se'. No de küldök is be egy szép tekenőcöt a gyerekeinek.

*

No az igazábu érdekes masina lehetett — véli egy kis »pauza« után Bögrés gazda.

Az ám — szól Lukács, hogy ő is mondjon valamit. Csak a Gyurka béres fejében motoszkált a hitetlenkedés az »ujság csináló« gép miatt, de szólás helyett a Bundáson rugott egyet, mivel a dög éppen elébe ült vakarózni. — Az asszonyok kereplője ujból talált pörgetni valót, míg az emberek csendben gondolkodtak.

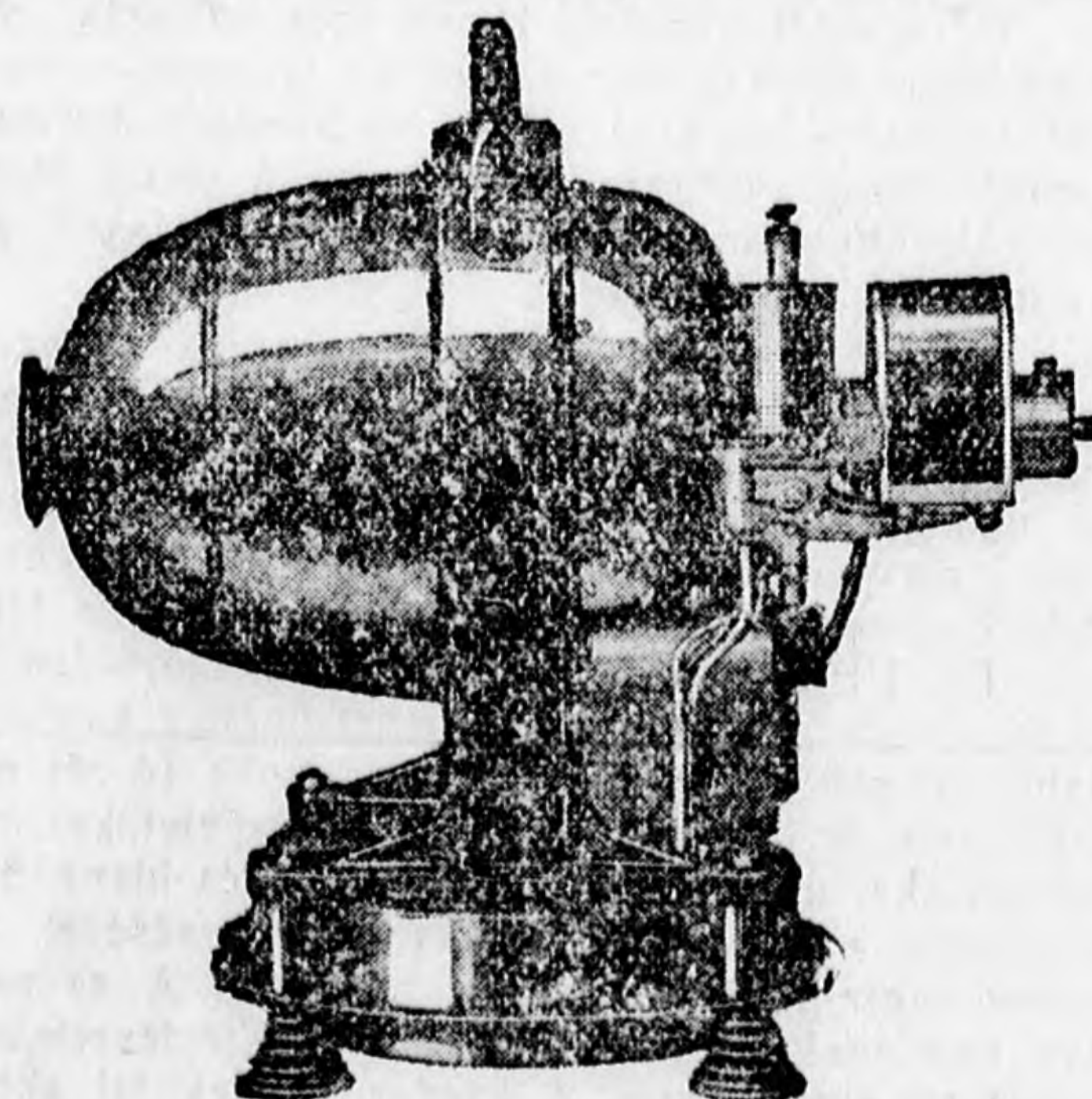
Kissebb lett a hold is, kibujt a jegenyék mögül, ezüstös, hideg fényében sötétén gomolygott a csillagos ég felé, a vigan szortyogó pipák szürkéskékes füstje. Az éj nyoszolyáján álmódott a föld.

Házi villanyvilágítás!

600 gyertyafény

felosztható teiszé, szerint, — akár 40 lámpára is.

Szabada'mazott kombinált moter-apparátus
Nincs beépítés.
Nem kell külön szakismeret.
Fogyasztás
óránként cca 5 dinár
Hordozható.
Sulya kb. 55 kgr.
Kezelése a legegyszerűbb.
Üzemben megtekinthető raktárunkban.

Ára 19.600 dinár

Templomok, kö'ségházák, szállók, na yvendég ök, nagyobb tanyák, üzemek stb. világitására kiválóan alkalmas!

Vezérképvislet egész Jugoszláviára

„LOKOMOBIL“

zastupstvo i skladište

Subotica, Daničićev put 173

Sürgöncim: Lokomobil Subotica.

Telefón: 8-88.

Eladószervezetekkel biró kerületi képvisletek illetve egyedárusítók kerestetnek.

NYILT-TÉR

Nyilatkozat

Alulírott Vigh András bajsai lakos, mint kiskoru lányom, Vigh Julianna atyja, mindenkinek, de főleg a kereskedőknek ezennel tudomására adom, hogy nevezett kiskoru leányom adósságaiért nem állok jót, azokat el nem ismerem, se nem fizetem, minthogy leányom tölem megszökött és eddig is már sok kellemetlenséget okozott nekünk.

Bajsa, 1928 szeptember 25.

Vigh András
bajsai lakos

9966

Könnyítések a magyar
vizumok beszerzésénél

Folyó évi július 3-ikától kezdődőleg a Budapestre való utazás céljából nem szükséges a beogradi vagy zagrebi m. kir. utlevélhivataloknál előzetesen vizumot szerezní, mert az utasok magyar vizum nélkül is átléphetik a magyar határt, mely esetben Budapestben kaphatnak hatvan napi tartózkodásra jogosító vizumot. Ez az újítás lényeges idő- és költségmegtakarítást jelent, főleg azoknak, akiknek üzleti vagy magánügyekben gyakran és sürgősen kell átlépni a magyar határt. A vizum nélküli utazáshoz a beogradi Magyar Királyi Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya hivatalos bélyegzőjével ellátott igazolvány szükséges, mely úgy a beogradi m. kir. kereskedelmi képviseletnél (Beograd, Palata Akademije, Jakšićeva ul. 2.), mint pedig a felkért SHS vidéki kereskedelmi tesületeknél és

Szubotičin: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Lloyd, Általános Hitelbank, Közgazdasági Bank, Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala, Rádió Reklam Jugoslavia, Manojlovićeva ul.

Novi Vrbas: Takarékpénztár, Mezőgazdasági Bank, Schmiéd Frigyes,

Bácska Topola: Közgazdasági Bank, Bácsopolai Takarékpénztár,

Veliki Bečkerek: Kereskedelmi Kamara, Takarékpénztár,

Szombor: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Bácskai Gazdasági Egyesület,

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Gazdakör,

Velika Kikinda: Centralna Štedionica,

Oszijek: Kereskedelmi Kamara, Jugoszláv Bank,

Čakovec: Horvát Általános Hitelbank,

Novisad: Kereskedelmi és Iparbank, Putnik Utazási iroda, Merkurbank, Lusztig Bank,

Kula: Hitelbank,

Odzaci: Takarékpénztár,

Vrsac: Kereskedők Egyesülete, Srpska Zanatlijska Banka, Szalay Utazási Iroda.

Ada: Leszámitolóbank,

Az **apatini járás** részére Berlekovich Sándor újságíró Apatin.

Sztari Becej: Népbank, Potiska Banka,

Novi Becej: Általános Hitelbank,

Bela Crkva: Trgovačko Udruženje,

Pancevo: Kereskedők Egyesülete, Népbank,

Sarajevo: Kereskedelmi Kamara, Agrárbank, Putnik,

Skoplje: Kereskedelmi Kamaránál személyenként 35 dinár árban kapható. Az igazolvány alapján a vizum Budapesten 50%-os kedvezményvel adatik ki és az igazolványok birtokosai részére a Duna Szövetségi Utazási Vállalat a budapesti szállodákban, éttermekben, gyógyfürdőkben és a gyógycélokot szolgáló vasúti utazásoknál jelentékeny árengedményeket is biztosít. Az igazolványok alapján egyébként a szabályszerű magyar vizum a beogradi m. kir. utlevélhivatalnál 50-os engedménnyel előzetesen is beszerezhető.

Képviseelő(nő)ket

keresek állami értékpapírok kis havi részletekre való eladására. Feltelettel miatti forduljon

JAKOV C. ZUMBULOVIĆ céghez
Beograd, Kralja Petra ulica 52

Hirdetmény

A Beogradska Produktna Banka csődtömeggondnoka 1928. évi október 12-én B. Topolán a Patria malom irodahelyiségében nyilvános árverésen a csődtömeg tulajdonát képező és a csődleltárban felvett következő ingóságokat fogja eladni:

1. Az egész villanytelepi berendezést a csődleltár 70 tétele alatt:

Generátor 125 kw., generator 6 kw., kapcsolótábla teljes felszereléssel, tekercsek, kapcsolások és kábelok, 3 uccai transformátor, stabil Nicholson lokomobil 125 P. S. megfelelő kazánal, valamint az egész hálózatot és oszlopokat 1.000.000 dinár becsértékben.

2. Az összes ingóságok: szerszámok és felszerelések a leltár 71—194 tétel alatt még pedig: kassza, pulatok, szekrények, székek, luszterok, amerikai asztal, AEG 1 írógép, Singer varrógép, mérleg súlyokkal, kukoricamorzsoló, speditör és közönséges kocsi, kocsí felszerelések, gumirádlí 73.431 dinár becsértékben.

3. A csődleltár 196—221 tétele alatt egész műhelysatupaddal, malomkocsiszoló géppel, elektro-motorral és az összes szerszámokkal 13.000 dinár becsértékben.

4. A többi felszerelés és berendezés a csődleltárban 230—262 tétel alatt különféle szerszámok, régi vasak, használt felszerelés, a kis malom szerszáma, zsákok, ponyvák és egyéb 32.000 dinár becsárban.

A fent felsorolt tárgyak nyilvános árverésen fognak eladatni még pedig egyenként vagy csoportosan, ahogy azt a tömeg érdekei megkívánják. Az eladott tárgyakat a vevő a helyszínen köteles megfizetni, valamint 1%-ot vételi illeték fejében.

Az árverés reggel 8 órakor veszi kezdetét és addig tart, míg az összes ingók el nem adatnak. 9937

Tánckurzus

Értesitem igen tisztelt növendékeimet, hogy a korábban hirdett tánckurzusok gyász esetünk miatt, **folyó hó 24-én, hétfőn este 8 órakor kezdődnek**

Landau Juliska
tánctanárnő.

9903

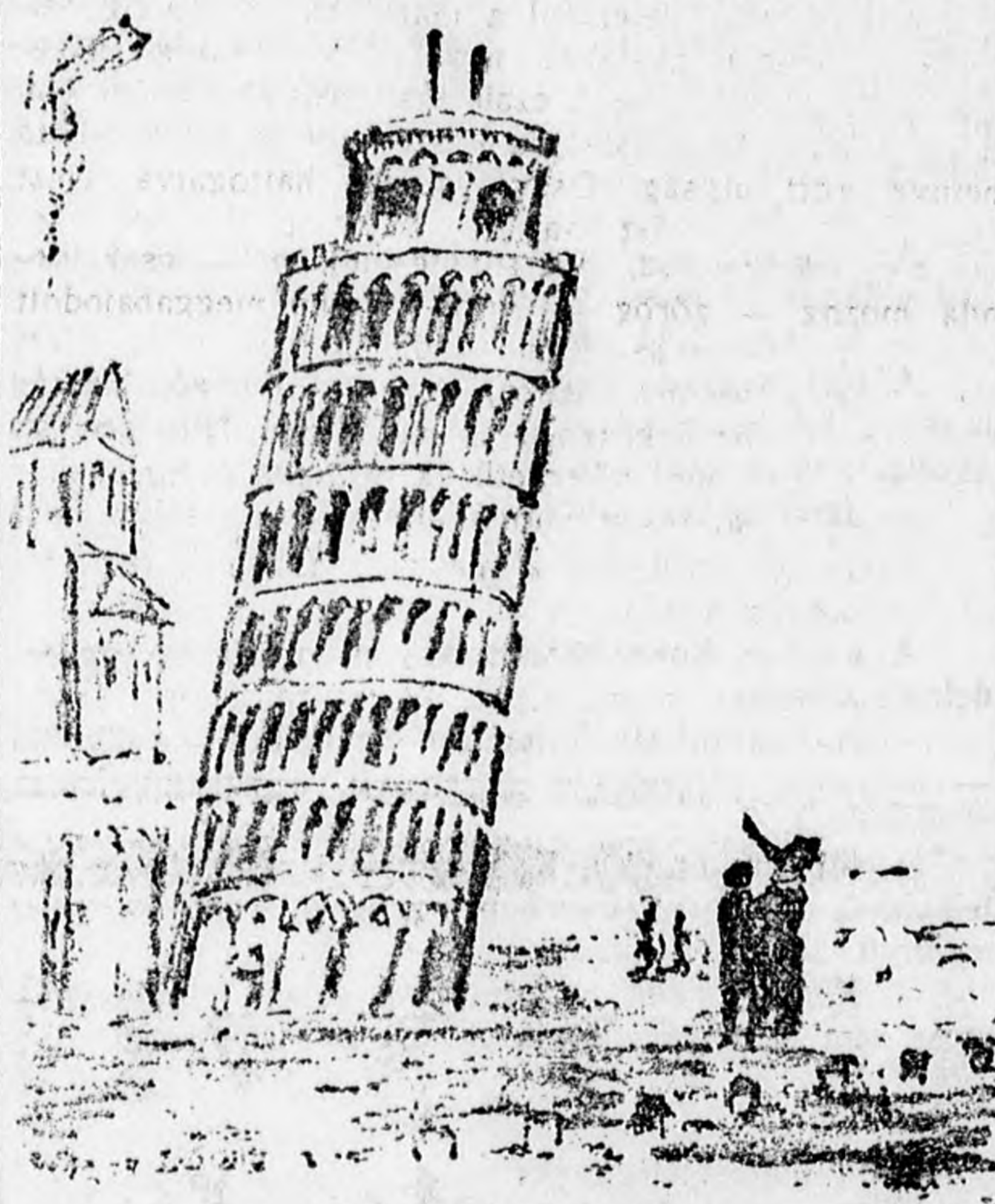
A FÉRFI, A NŐ

ÉS A FILM

LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

A pénz félelmetes hatalom és kéréllhetetlenül beleavatkozik a szerelmesek sorsába is. A lira-bankjegyek gyorsan leapadtak Dér Géza tárcájában és most már komolyan gondolni kellett a holnapra. A fárasztó ut rövid pihenőt még vad csók-csaták és szerelmes ölelkezések önfeledsége töltötte ki, de már előre vetette sejtelmes árnyait a holnap küzdelme... Az újságírónak még volt annyi pénze, hogy egy hónapig szerényen megélhettek és már nem lehetett könnyelműen elfecsérelni a napokat. Vissza kellett fordulni, mert Olaszország csak a boldog szerelmesek mámoros útja volt, a munka, a harc, a cél másutt várt rájuk. Még egyszer-kétszer megszakították útjukat: Pisában, ahol gyermekek módjára bámulták meg a ferde tornyot Génúában, ahol a temető gögös emlékművei és a halottak pompás palotái hivalkodtak és Milanóban, ahol a csipkefinom dóm tetején bucsuztak az olasz föld szépségeitől... Itt már megszüntek a keskeny olasz sikátorok, ez már nem a régi kövek városa volt, hanem modern nagyváros, amely a hetek óta tartó álomszerű mámor után visszazökkentette őket a józan valóságba.

Az álomnak vége volt... Most a harc következett. Lili hálás volt a férfinak, hogy ilyen feledhetlenné tette számára az elindulást, hogy így bearanyozta az első heteket, ahelyett, hogy azonnal a sikerért való küzdelembe vitte volna, amelyet vágyott és amelytől most mégis félt... Berlin már józanul és fenyegetően rémlött fel előtte, mint a végzetes város, ahol vagy elér mindent, vagy el kell vesznie. Dér Géza még mámoros fejel, a vidám vasárnapot követő szürke hétfő fejfájós hangulatában szállt be a milánói pályudvaron a gyorsvonat berlini kocsijába és a boldog nászútról visszatérő szerelmesek fanyar szorongásával indultak el mindketten határokon és ismeretlen távolságokon keresztül a messzi cél, a Film európai fővárosa felé.

IX.

Kora reggel érkeztek meg az Anhalter-Bahnhofon. Berlin körengete józanul és szürkén fogadta őket... Más volt ez, mint az olasz városokba való megérkezés, ahol gondtalan örömek várták őket. Itt a munka és a robot, a hajszás kenyér utáni törtetés mutatkozott meg előttük már a legelső percekben. A pályaudvarra szinte percekint futottak be ebben a reggeli órákban a környékbeli vonatok, amelyek a dolgozó emberek ezreit szállították a világvárosba. Hivatalnokok és munkások, gépirólányok és gyári munkások tolongtak a kijáratok felé, örömtelen és fáradt dolgozók, akik a közeli környékről jöttek be minden reggel munkahelyeikre, hogy olcsó pénzért eladott energiájuk fogytán, este megint hosszú vonatok szállítsák ki őket a szomszédos államokra... Gondterhes arcú családapák, koravén munkások és vérszegény sápadt lányok a munka demokratikus összetartozandóságában siettek a kijáratok felé, beléjük idegzett, szinte automatikus rohanással, mert minél gyorsabban el kellett érni a villamost, az autóbust, vagy a magasvasutat, amely továbbítte őket szürke gyárak, robotos műhelyek, nyüzsgő áruházak és

unalmas irodák felé.

Ez a kép fogadta Dér Gézát és a lányt Berlinben és mindketten úgy érezték, hogy nekik is be kell állni a törtétek sorába, versenyt kell szaladni a rohanó dolgozókkal, ha nem akarnak iemaradni vagy elveszni... A munka akarata feszítette izmaikat, valami szokatlan aktivitás vitte őket előre, de azért valami döbbséggel aggodalom is kételkedni kezdett bennük: lesz-e elég erejük és munkabírásuk ennek a józan, hatalmas városnak a meghódítására?

Itt már egyszerű, szerény hotelben vettek lakást. Az olaszországi ut kényelmeivel szakítani kellett, az álmok után most a józan ébredés következett. Vesztegetni való idő sem volt, itt azonnal hozzá kellett fogni az áthatolhatatlannak látszó várfalak megostromlásához... Dér Géza szabadsága már letelt és rég eldöntötte magában, hogy nem megy vissza a vidéki redakcióba. Hiszen ez azt jelentette volna, hogy el kell válnia Lilitől, amire gondolni sem tudott és a törtétek után különben is lehetetlen lett volna a még friss botrányon élőködő kisvárosi társadalomba való visszatérés. Lapiját még Olaszországból értesítette, hogy Berlinben akar letelepedni és a kiadóval való megbeszélése alapján már Berlinbe kérte az első redukált fizetést, amelyet tudósításai fejében ígértek neki. Ezenkívül összeköttetésbe lépett több más lappal is, felajánlva berlini cikkeket és remélte, hogy így biztosítani tud majd olyan minimális jövedelmet magának, amely egy időre elég lesz ahhoz, hogy mind a ketten szerényen megéljenek belőle.

Lili velencei levelére nem kapott hazulról választ, ami bántotta a lányt, bár magában azzal mentette szüleit, hogy örökös vándorlásaik közben nem tudhatták a címét sem és levelük talán megkésve és olvasatlanul hevert valamelyik hotel portásánál. Berlinbe való megérkezésük után Lili még egyszer írt haza, most csak egész röviden, néhány sort, amelyben tudtára adta szüleinek, hogy Berlinben van és itt próbál szerződést szerezni valamelyik filmgyárnál... Lázadozó önérzete elhatározta, hogy ha erre a levelére sem kap választ, akkor nem kísérli meg többet a szüleinek való kibékülést, hiszen két levelével megtett mindent, ami ebben a helyzetben lehetséges volt és amit elegendőnek érezt ahhoz, hogy megengesztelje a haragukat.

(Folyt. köv.)

ÓVÁS

Naptárárusítók figyelmébe

A naptárárusítókat ügynökök keresik fel, akik idegenben készültek és itt csak megfejtelt naptárakat kínálnak eladásra.

Figyelmeztetjük a naptárárusítókat, hogy ne hagyják magukat félrevezetni. Külföldön készült naptárakat az országba nem szabad behozni és nem szabad árusítani. Az a naptárárusító, aki a külföldön készült és belföldön megfejtelt naptárakat hoz forgalomba, könnyen kerülhet kellemetlen helyzetbe a hatóságokkal szemben.

A kereskedőnek ugyanis épen elég kellemetlensége van, elég zaklatásban van része, még ha legjobban vigyáz is, minek vállalja az elkobzás, birságolás, letartóztatás veszedelmét, amikor arra semmi szükség nincs.

Belföldön is készülnek úgy magyar, mint német naptárak.

A Minerva naptárak
1929-re

Is idejében megjelennek s ezek árusítása nyugodt és biztos keresetet jelent.

A közönség megismerte, megszerette, s keresi a Minerva naptárakat.

Az 1929-es esztendőre a következő naptárak jelennek meg kiadásunkban:

1. Vajdasági Magyar Naptár
2. Petőfi Naptár
3. Gazdák Naptára
4. Jézus Szent Szive Naptár
5. Szőlősgazdák Nagy Naptára
6. Kis Naptár

Mi a Minerva naptárak előnye minden más naptár felett:

1. Olcsóbbak, mint a többi naptárak.
2. Tartalmasabbak, vaskosabbak, mint a többi naptárak.
3. Kiállításuk csinos, tetszetős, művészi.
4. Szerkesztésük gondos.
5. Minden naptár más-más szövegű.
6. Igen sok és szép kép van benne.
7. Tartalmuk élvezetes, tanulságos.
8. A benne foglalt adatok pontosak. Minden más naptárkiadó kivágja és lenyomatja a tavalyi Minerva naptárak vásári adatait. Mi minden évben revidiáljuk az adatokat.
9. Minden naptárhoz ingyen regénymelléklet van hozzáfűzve.
10. A naptár részben a római katolikus, protestáns és görögkeleti ünnepeken kívül a nemzeti ünnepek és a holdtölte is vörös betűkkel van feltüntetve.

Aki naptárárusítással foglalkozni akar, kérjen tőlünk árajánlatot:

Minerva-nyomda r. t.
Subotica

KINTORNA

Kütelki színházdirektor: Az istenért, hova lett a közönség?

Portás: A szünet közben razzia volt és a rendőrség bevitte mind a kettőt.

*

Egy bácskai földbirtokos, híres megátalkodott kártyás volt. Olyan rómi-csaták folytak a házában, amelyek nem ritkán elhúzódtak három nap, három éjjel is.

A felesége, persze nem szerette ezt a dolgot. Próbálta az urát minden módon leszoktatni a kártyáról, de mintha az evésről akarta volna leszoktatni. Sőt az evéstől még könnyebben visszatarthatta volna, mert férje ura étlen-szomjan is képes volt csapkodni a lapokat reggelig.

Egyszer aztán a feleség türelme elfogyott. Elhatározta, hogy példás büntetésben fogja részesíteni a javithatatlan kártyást. Fogott egy pakli kártyát és kirántotta. Annak rendje és módja szerint kirántotta prézlivel, liszttel, tojással, akárcsak a csirkét. És délután azt találta az urának.

A földbirtokos veszi a villát és kivesz egy darabot a tányérjára a szokatlan formájú ételből. Próbálja vágni késsel, nem megy. Nagy kínlás után kettényiszálja, a szájába vesz egy darabot és elkezd rágni. Tünődve és csodálkozva rágja. Igen rossz ízűnek találja. Végre nem állja meg szó nélkül.

— Mi az ördög ez, te?

Az asszony csak ezt a kérdést várta. Diadalmasan villámló szemmel vágta ki a választ:

— Kártya! Edd meg!

A férj nagyot nézett. Egy kicsit tünődött. Aztán makacs kifejezés jelent meg az arcán. Hősiesen lenyelte, ami a szájában volt és így szólt:

— Igen jó ez rántva is.

*

A gazdag Kohn halálos ágyán feküdt és végrendeletet csinált.

— A fiúváháznak hagyok tíz milliót, — diktálja

— a vakok intézetének öt milliót, a szentegyletnek nyolcmilliót.

— Mi van ezzel a Kohnnal, — jegyezte meg egy jelenlévő, — egész életében zsugori volt és most mennyit ad jótékony célra.

— Könnyű neki, — adta meg valaki a választ — most nem a magáéból ad, hanem az örököséből.

*

Kohn meséli Grünnek:

— Te, ez a Schwarc példátlanul előzékeny az anyósával szemben.

— Miért?

— A multkor repülőgépen utaztak, az anyósa zárt fülkében rosszul lett, mire Schwarc megkérdezte: »Mama, nem akar egy kicsit a szabad levegőre menni?«

*

Feleség: Mondd csak, miért nem nézel már valami foglalkozás után?

Férj: Dehogy is nem nézek! Hiszen ha munkát kapnék, legalább volna végre egy kis pihenésem.

Ha KÖNYVSZAKÉRTŐRE lesz szüksége
írjon Borbély L. Novisad, postafiók 75 címre

Iskolatáskák vászonból... 25 din.
valódi bőrből 80 din.
Iskolamappák valódi tehén-
és aktatáskák bőrből... 90 din.

Utazó-bőröndök és legmodernebb
női ridikülökből óriási választék
olcsó, leszállított árak mellett

Schlager Henrik bűnügyi bűnügyi
Subotica, Aleksandrova ul. 1

Szénkéneg

99%-OS

(Schweifelkohlenstoff 99%)

a legkiválóbb szer a sző őtőkék oltására filoxera ellen

Minden mennyiségben szállítja

»JUGANIL« K. D.
Zagreb

Mažurinićev trg 2/a

Távirat: Juganil Zagreb Telefon 35 34, 42 08

azonkívül a következő eladási helyek
és lerakatok:Első Prig. Sv. Ivani Takarékpénztár r. t.
Prigrevica Sv. Ivan
Berge Lajos, Zmajevac
Franz Körbel, Batina Skel
Beck Gyula, Crno Brdo-Sekić

1. Tanító nélkül
2. Nyelvtani ismeret nélkül
3. Fejtörés nélkül

megtanulhat most jól szerbül, ha megrendeli

Vujkovic Marica

SZERB-MAGYAR
NYELVKÖNYVÉT

Ára 30 dinár, portóra 2 dinárt küldjön. Szállítja:

Minerva r. t. könyvosztálya
Subotica

Elegáns Galériák

MARQUE DÉPOSÉE
GOEUP

AZ előkelő társaságok dívet

JEGY
HÁROM SZIV
A VILÁGJEGY

Fahérmé: OTTO TAUSSIG & Co
WIEN XII. DUNKLBERGASSE-13.

Vezérképviselő: HOFFER & LEDERER Zagreb

“Dama” Divatszalon Subotica

TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

JO BUTORT ERDÉLYI Subotica
 Subotica bizalommal legolcsóbban üzletében vehet Győződjék meg vételkötelezettség nélkül. IV., Bene Sudarevičeva ulica 4.

Kis Szent Teréz oltár

rendkívül szép kivitelű, 6 1/2 méter magas, művésziestén festett képpel, dus faragásokkal, valódi catarin arannyal aranyozva, jutányos áron eladó

F. Bachinger aranyozó cég Subotica, Bene Sudarevičeva ulica 34

Gazdasági gépzakmában Délbánát részére lehetőleg Pancsevo lakhellyel

utazót keresünk

Szolid munkaerő, ki a tekintetbe jövő nyelvekben jártas, jó akvizitőr, fixum és provízió mellett jó elhelyezkedést nyer. Ajánlatokat „Mezőgazdasági gépek” címmel a kiadóhivatal továbbít

Kartellen kívüli superfosfát és benzin ismét kapható **LEDERER DEZSŐ** cégnél, **SOMBOR**

ARANYÉR ELEN

ARANYÉR

MERZ ARANYÉRSZERUM

A „Recto-Sero” automatikusan jut a betegség csirának helyére, gyorsan megszünteti az összes panaszokat (véjbizsztatás, égés, lájalmak) és sohasem vártja az aranyeres esomokait, kapható minden gyógyszerészetben.

GROTESZK ÉS ARABESZK

POE ALLAN EDGAR ELBESZÉLÉSEI, FORDITÓTA BABITS MIHÁLY
 A Híres Könyvek 19. kötete, 296 oldal.
ÁRA FÜZVE 51 DINÁR
 (AZ ATH. NAELI KIADASA)
 A világirodalom klasszikusai közé emelkedett immár Poe Allan Edgar, akinek neve először lett ismeretes Amerika írói közül Európában. — Minden műve között a *Groteszk és arabeszk*, legszébb elbeszéléseinek gyűjteménye az, amelyben Poe Edgar költői szelleme, elbeszélő ereje és lélekrajzoló tehetsége legteljesebben egyesül. — A Híres Könyvek új kötetében *Babits Mihály* ajándékozta meg a magyar közönséget azzal, hogy lefordította Poe könyvét. *Babits* a prózaíró mesteri nyelvén ültette át az elbeszéléseket és *Babitsnak*, a költőnek diadalmas képessége kellett ahhoz, hogy magyar nyelven is legteljesebb szépségekben ragyogjanak azok az elbeszélések, melyeket Poe, a költő, versben írt meg.
 Kapható a Minerva r. t. könyvosztályában

Jugoszlávia legolcsóbb divatszalonja **WEINERT HERMANN Subotica**, I., Strossmajerova ulica 16.
 Arak: kőnyek, kosztümök 200 dinártól ruhák 100 aljak, bluzok, pongyolák 50
 Elsőrendű, izléses és szép munkák garantálva

Olcsó árak **Olcsó árak**
Divatos **Izléses**
Tartós **Elegáns**

Pressburger
 DIVATCIPO KÖLÖNLEGESSÉGEI

Allandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből
Külön mértékosztály

Subotica, Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

Garzon-akasnak vagy szalónak alkalmas: külön bejárattal csuított balkonos **terem** előszobával és inas- (cseléd) szobával **nov. hó 1-re kiadó** Cím a kiadóban

Üzleti berendezések pu tok állványok, írca- ztal stb., együtt és külön kú is e adók **Berger Gyula** Subotica, Terezijska ulica 3.

Jó állapotban lévő transpot és lager **boroshordók** olcsón kaphatók **Nojcesek Géznál** Subotica

LEGNAGYÓBB KÁRPITOSÜZLET
 Klubgarnitúrák, patent-fotelek, ottománok, berzserek és szalónok gyártása
 Allandó nagy raktár **Dj. Stanković** kárpitos Beograd, Kralja Milana 77 Telefon 48-46 4431

Naponta friss **pörköltkáv** kapható **Sugár Manónál** Telefon 47

Permetezők Pálínka főzőkazánok **Rézistők** Rézedények és Rézárak készítése és szakszerű javítása **Hován László** rézműves Subotica, Zrinjski trg 24

Utazók figyelmébe!
 Zibajlon az Uzelac s Alo- dában allandó tiszta szobákról és jó konyhákról gondoskodik **VIG EMIL** a szolgálat vezetője

Ma friss **termásvirsl** kapható **Körösi Géza** cégnél Telefon 513

Elsőrendű **meszet**, beocsini portland **cement**, alab. **gipszet**, száraz, pormentes **BUKUFASZENET**, pécsi **kovács-szenet**, I-a aprított **bükkfát** ajánl **Révai Adolf**, Subotica Sokolska ul. 2 Tel. 551

Gőzmalom 1 1/2 vagonos, jómenevű, vám- és kereskedelmi gőzmalom a Tisza folyó és vasútállomás mellett, más vállalat miatt **elad** és azonnal átvehető Cím a kiadóban

Beograd központján **„RUSKI CAR”** étterem és kávéházat átvetttem. A n.é. Beogradban tartózkodó közönséget biztosítja kitűnő konyha, szolid árak és figyelmes kiszolgálásról **Rác Lajos** volt požareváci szállodás 9571

INGYEN
 14 napi svájci tartózkodás, utazás és 100 svájci frank zsebpénzt nyerhet, ha **Suchard** **Milka Velma Bittra** csokoládét eszik
 Az új prémiák már forgalomban vannak, de a régi bónok és albumok továbbra is érvényesek
 A nyerők neveit később közöljük

ELŐNYOMDÁT
 legmodernebb stílus rajzokkal és kellekekkel legolcsóbban szállít **LEOPOLD SÁMUEL, SENTA** modern előnyomdaberendezési gyára **Relief-festéshez** való festékek, porok és kellekek kaphatók

ELSŐ HORVAT BILLIÁRDASZTALGYÁR MÜLLER I SINOVI ZAGREB, Gunduličeva ulica 35.

WEITZENFELD I DRUG Telefon 192 **SUBOTICA** Telefon 192
 Zsinege, gabonás és lisztes zsákok, vízmentes ponyvák, szőnyegek, linoleumok, butorszövetek és egyéb kárpitos cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása. Kérjen árajánlatot. Külön felhívást a t. vásárló közönség figyelmét nyugágyainkra, amelyek a legjobb anyagból vannak összeállítva és a legolcsóbbak az egész környéken

Szász Károly: Képek és történetek
 Szász Károlyt új könyve mint elbeszélőt mutatja be s ebben a minőségben is, mint egyéb műveiben tiszta nemzeti és erkölcsi szellem és művészi gondosság jellemzi. Füzve 50 dinár. — Kapható a Minerva r. t. könyvosztályában

LIFKA-MOZI

Szordán utójára

Világháború

Tengeri és légi csaták
Teljesen önálló mű hadászati tervekrőlCsütörtökön a nagy UFA-PREMIER
Londonban leleplezett angol-orosz kémkedési ügy!

S P I O N

Mindkét rész egyszerre. Szárguldó tempó, elejétől
végig lebilincselő cselekmény. Erotika. Ember-
vadászat. Harakiri.FIGYELEM! A filmben Lenin nem játszik, csak annak élőhű
maszkjában szerepel Rudolf Klein Rogge. Ezét akarta a filmben
a diplomácia betiltani.Borprés,
szőlőzuzóKühne
gyártmányállandóan kapható
BARZEL D.D.
GÉPOSZTÁLYA
SUBOTICA

LEVELEZÉS

Zongorázni tudó urileány-
nak hegedűpartnere lenne
komoly, barna fiú. Jelige
Puccini. 9667

HÁZASSÁG

28 éves önálló kereskedő,
akinek Suboticán jólmenő
üzlete van, házasság céljából
megismerkedne olyan 20
—26 éves leánnyal, esetleg
özvegyasszonnyal, akinek
40—50.000 dinár hozománya
van. Csak komoly
fényképpel és pontos cím-
mel ellátott levelekre vála-
szolok. Diszkréció biztosít-
va. Leveleket »Megértés«
jelige alatt a kiadó tovább-
bit. 9977Házasságokat előkelő kö-
rökben diszkrétan közvetít
Bizon Ferenc 6 éve fenn-
álló házasságközvetítő iro-
dája. Timisoara, IV. Bul.
Berthelot 21. Előjegyzés-
ben: 22 éves földbirtokos
hajadon, 20 éves ker. haja-
don 1.000.000 dinár hozomá-
mánnyal, 19 éves ker. haja-
don 4.000.000 dinár hozomá-
mánnyal, 26 éves ker.
hajadon 3.000.000 dinár hozomá-
mánnyal, 23 éves árva
leány 2.000.000 dinár hozomá-
mánnyal. 9060

FOGLALKOZÁS

Soffőr, aki faüzletben min-
dennemű munkát vállal,
felvétetik Herczog László
fakereskedőnél. 9962Szabósegédet, jómunkást,
állandó munkára felveszek.
Gáspár Ferenc, Srbobran.
9961Dr. Katona, Budapest, Rá-
day-ucca 41. előkészít jog-
ra, államszámvitelre, érettsé-
gére, összevont magán-
vizsgálatra, polgárra. 9960Kifutó felvétetik. F. Ko-
vács i Drug, Subotica.
9951Traktorkeszélő-soffőr, gya-
korlott szakember, állást
keres. Cím a kiadóban.
9972Gyógyszerészyakornok
szerb, magyar nyelvisme-
rettel felvétetik a bácspe-
trovoseloi gyógyszerárban.
9965Kinderfräulein mit deutsch-
kroatisches Sprachkenntnis
wird gesucht zu einem 4
Jährigen Knaben. Adresse
in der Expedition. 9968Fiatal segéd munkást fel-
vesz Unio ind. papira Ba-
jai-ut 10. 9976Intelligente Erzieherin ev.
mit serb-croat. Sprach-
kenntnissen wird gesucht
Advokat Dr. Wilhelm. 9969Alexa nyakkendőipar, 10
dinárért fordítja ki nyak-
kendőjét. Korzó. 6708Elhelyezést keresek, olyan
r. k. családnál, ahol a ház-
tartásban segíthetnék. Ké-
zimunkához és varráshoz
is értek. Megkereséseket a
noviszadi kiadóba kérek.
9989Ügyes réz(vas)esztergályo-
sokat nagyobb gyakorlatlalt
keresünk. Ajánlatok Hen-
rik Stolz fabrika metáline
robe Kula címre külden-
dők. 9944Kézi és gépi varrólányaok
felvétetnek Merkur haris-
nya- és kötöttáru-gyárban,
Palicsi ut, Halbrohr-telep.
9953Gyógyszerész vagy droguis-
ta társat keres jól beveze-
tett illatszerekkereskedés.
Csakis elsőrendű munka-
erő, kitűnő bizonyítvány-
nyal bíró urakkal tárgya-
lok. Cím a kiadóban. 9934Cipőmintát kicsitől nagyig
vág Antal Ferenc, a cipész-
tanfolyam vezetője dara-
bonként 3.50 dinárért. El-
vállal privát tanítást. Le-
veleket Bezzeg kaptafaké-
szítő, Szubotica i partestü-
let, címre kér. 9940Négy középiskolát végzett
gépírásban jártas leány,
horvát, magyar nyelvisme-
rettel, állást keres. Cím a
kiadóban. 9931Két jómunkás kádársegéd
állandó munkára azonnal
felvétetik. Djoka Drakulić
bačvar D. Miholjac (Slavo-
nija). 9949Mészáros-hentessegédet ke-
resek október 1-re. Punyi
Lajos, Stara Moravica.
9954Biro »Uspjeh« Beograd,
Dračka br. 9. mindenkinek
szép keresetet nyújt érde-
kes és fontos cikk eladásá-
val. 7123Tanoncot asztalosiparhoz,
tanulóleányt politurozás-
hoz felvesz Kaić Lajos asz-
talos, II., Zavojna ul. 5.
9802

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasgöbötis és elmoz-
dításra számít. Legkisebb apróhirdetés ára 30 din.
Csak felhívogott jelzés leveleket továbbítunk.
Kérdezőköltségekben vállalkozásunk mellékelődik.2000 dinár készpénz
egy elegáns őszi kabát-
anyag
egy jumperruhára való
kasha-anyag

kerül kisorsolásra

október hó 3.-án

az első

Enjoy-huzáson
Vujkovic Péro divatüzlete

EDGAR WALLACE

regényei egészen egyedül állnak a re-
gényirodalomban, mert regényeiben

abszolút újat és eredetit ad

és világsikerének ez az egyik, talán a
legfőbb magyarázata.Bűnügyi regényei legközelebb állnak
a mai emberhez, mert mindegyik köny-
ve a mai életből van véve és valameny-
nyinek dátuma tegnap, vagy legkésőbb
tegnapelőtt.Edgar Wallace a magalkotta műfor-
májában elmegy a legszélső határig.
Egyre céloz és utal a bűnösre, de ugy,
hogy célzásai mind kettős jelentésűek,
mert két cselekményre is vonatkozhat-
nak. Legnagyobb művészete az esemé-
nyek ilyen összeállítása: minden köny-
vében legalább kettős, de nem ritkán
hármás, négyes, ötös egyenlő erejű,
egyformán érdekes, egyformán izgató
mese szalad a kibontakozás felé.Az események szárguldva követik
egymást regényeiben, ez sikerének más-
odik főoka. Regényei drámák, vagy
helyesebben filmdrámák, a filmdráma
minden helyzeti energiájával, hibái nél-
kül. Lehetetlen megszabadulni könyvei-
nek lebilincselő erejétől.

Most jelentek meg:

A Vörös kör 40 dinár
A két lakattal lezárt ajtó 40 »
A smaragd nyaklánc 40 »
A zöld ijjász 60 »

Kaphatók:

a MINERVA rt. könyvostályában,
Szuboticán.

Eladó szőlőbirtok

Batinán 4 hold 169 □-öl területű ingat-
lan, amelyből 3 hold 361 □-öl hegyi termő-
szőlő villával, tágas pincével, teljes pince-
berendezéssel, kuttal, stb., elhalálozás foly-
tán alkalmi áron idej szürettel is eladó.

Felvilágosítást ad BORKOVITS NÁNDOR Batinán

SZILVA

lekvár- vagy pálinkafőzéshez,

rózsa és fehérburgonya

frankó bárm ly állomásra vagon és kisebb tételekben szállít
Kovács B. Noviszád

Futoški put 43 — Telefon 20-84 — Sürgőnyeim: Balkovács

VÁROSI MOZI

Hétfő — szerda

Hágár fia

Paul Keller világhírű regénye

Főszereplők:

Mady Christians, Werner Fuettera

Naponta 3 előadás

Előadások kezdete d. u. 4, 6, és este 1/2 9 órakor

VÉTEL-ELADÁS

Ültessen összel gyümölcs-
fátl Kérjen árjegyzéket és
rendelje meg szükségletét
Bednárz utódai fajscolájá-
ban Stara Kanjižán. 9575Eladó egy 20 hl-es, egy 10
hl-es kád, több boros hor-
dó, egy szőlődaráló és egy
szőlőprés teljes felszerel-
sel. Cím: VII., Usporedna
4. h. sz. 9957Paridocsomos üvegek olcsón
kaphatók Kr. Petra Park
10, ház mesternél. 9964Zongora, ebédli, mely áll
1 kredenc, 1 vitrin és asz-
taltól, előszobaszekrény 5
vagy 3 részes, 12 szemé-
lyes karlsbadi porcellánser-
vice, konyhaasztal, székek,
állvány olcsón eladó. Cím
a kiadóban. 9973Két egyforma meghosszab-
bitott fehér gyermekágy el-
adó. Pašiceva ul. 5. 9971

+Műlabak+

műkarok, gyógyfűzők, tám-
gépek betegtoló-kocsik,
Schönbrunnál, Szubotica,
Paje Kujundzičeva 20. 3756Olcsó óra és ékszer eladás.
Javitások felelősséggel.
Krekus órásspecialista, Gyü-
mölcsiac 4. Berkes üve-
ges, képkeregető és edény-
kölcsonzó mellett. 7727Széna. Prima kóró- és sás-
mentes szénát szállítok va-
gontételekben jutányos
áron. Ivan Sulyok, Osijek
Gunduličeva ulica 15.
8810Rózsaburgonyát legolcsó-
ban szállít Danilo Ivkov,
Stapar. 9657Sarokház, modern lakások-
kal, kisebb házak, nagy ud-
varral, Palicson villatettek,
villa lakásokkal eladó. Föl-
des ruhaüzlet. 9684Cséplőgarnitúra 8 HP tiz-
éves Lancz-kazánnal, öt-
éves Shuttleworth-cséplő-
vel, elevátorral együtt ol-
csón eladó. Bővebbet Op-
permann Péternél, Crven-
kán. 9825Pékség, jömeneteli, azon-
nal eladó. Cím a kiadóban.
9947

KÜLÖNFÉLE

Irodahelyiség a beltéren,
telefonhasználatlalt, kiadó
Krausz spediternél (Bá-
rány-köz). 9970Értesitem tisztelt vevőimet,
hogy matproof érkezett. Tó-
dor Szanitter kályhás, Su-
botica. 9952Lakás a beltéren 3-4
szobás, 1929 február 1.
beköltözéssel kerestetik.
Cím Šenoa ulica 17.Olcsó koszt és lakás kap-
ható özv. Grünénél, Stipe
Grgića 15. 9849Original
Meichar

Vetőgép

Unicum
Imperator

raktárról kapható

BARZEL D.D.

géposztálya
SZUBOTICAAmerikába kivándorlók kér-
jenek ingyenes felvilágosi-
tást Lloyd Sabaudó gőz-
hajózási társaság alképvise-
lőjétől, Sombor, Kralja Pe-
tra 30. 8056Négyszobás lakás előszobá-
val, fürdőszobával és víz-
vezetékekkel, minden mellék-
helyiségekkel november el-
sejére kiadó. Kumičeva
ul. 3. 8010Ingyen kap 1 próbadozó
eredeti Daruvary krém,
ha portóra beküld bélyeg-
ben 2 dinárt. A Daruvary
krém ezeidig a legjobban
bevált szer arctisztítalan-
ságok, szeplők, májfoltok
ellen. Kapható szaküzle-
tekben. — Készíti Blum
gyógyszertár, Subotica, fő-
postával szemben. 5190A város központjában par-
kettás nagy uccai szoba
kiadó. Cím a kiadóban.Lakás üzlethelyiséggel ok-
tóber elsejére kiadó. Cím:
IV., Dulić ul. 48. Tudako-
zódni lehet VI., Stipa Grgi-
ća ul. 20. 9930Ujencok! Szakavatott egyé-
nek pontos felvilágosítaso-
kat adnak katonai termé-
szeti, különösen sorozási,
szolgálati idő meghatározá-
sára és jogos esetekben a
szolgálatok megrövidítésére
vonatkozó ügyekben. Nem-
zetközi Iroda, Szubotica.
Aleksandrova ul. 9. 9287Apróhirdetések Szuboticán
az Aleksandrova ulicán a
Prossburger-féle üzletben,
a Manojlovičeva ulicán a
Rádió-Reklám irodájában,
Universitas könyvkereske-
dés Aleksandrova ulica,
Földes Samu ruhaüzleté-
ben, Gyümölcsiac, Novi-
szadon, Szomborban, Sze-
nán, Veliki Bečkerken
ottani fiókiadóhivatalaink-
ban is eredeti áron felad-
hatók.Vendégli, jóforgalmu, ház-
zal és berendezéssel eladó.
vagy haszonbérbe kiadó.
Özv. Lakatos Jánosné, Sen-
ta. 9714